

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยว

เชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

DIRECTION OF ECOTOURISM PROMOTION FOR JEDKOD - PONGKONSAO
NATURAL STUDY AND ECOTOURISM CENTER, THA MAPRANG SUB - DISTRICT,
KENGKOI DISTRICT, SARABURI PROVINCE

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาระรรมชาติและท่องเที่ยว
เชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

DIRECTION OF ECOTOURISM PROMOTION FOR JEDKOD - PONGKONSAO NATURAL
STUDY AND ECOTOURISM CENTER, THA MAPRANG SUB - DISTRICT,
KENGKOI DISTRICT, SARABURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2559

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคต-โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ผู้วิจัย นุชนารถ จันทร์แรม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ชลวิช สุทธิญารักษ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.ภูเกริก บัวสอน)

ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ดวงธิดา นันทาภรณ์)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ดร.สิปปนนท์ นวลละออง)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 8 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2559

©2559

นุชนารถ จันทร์แรม

สงวนลิขสิทธิ์

นุชนารถ จันทร์แรม. ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการ และการท่องเที่ยว, สิงหาคม 2559, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี (112 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ดร.ชลวิช สุธัญญารักษ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว 2) เพื่อศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวและ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน ระหว่างเดือนธันวาคม 2558 - เดือนมกราคม 2559 สัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ฯ และผู้ประกอบการบริเวณรอบศูนย์ฯ จำนวน 5 ร้านค้า ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่เคยมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ฯ เดินทางมา กันเป็นครอบครัวด้วยรถยนต์ส่วนตัวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ พักแรมด้วยการกางเต็นท์และนำอาหารมา รับประทานเอง ค่าใช้จ่ายต่อ 1 คนประมาณ 1,000 - 2,000 บาท ช่วงเดือนธันวาคมและมกราคมมี นักท่องเที่ยวมากที่สุด และจะกลับมาท่องเที่ยวอีกเพราะบรรยากาศดีมีความเป็นธรรมชาติ การรับรู้ ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่รู้จักศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยว นิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า จากเพื่อน/ญาติ และต้องการให้ทางศูนย์ฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของ การจองห้องพัก/เต็นท์ กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในช่องทางผ่าน สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นช่องทางที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพเข้าถึงนักท่องเที่ยว แนวทางการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า ควรมีการเพิ่มพนักงานในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากและควรพิจารณาเพิ่มกิจกรรมในช่วงที่มี นักท่องเที่ยวจำนวนน้อย ควรเตรียมระบบสาธารณูปโภคให้มีความพร้อมอยู่เสมอ มีห้องน้ำที่สะอาด และเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยขั้นพื้นฐาน ระบบการสื่อสาร ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้นักท่องเที่ยวสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ฯ กิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบมากที่สุดคือ กิจกรรมกางเต็นท์/ เข้าค่าย ส่วนกิจกรรมการเดินทางศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศเป็นกิจกรรมที่ชื่นชอบรองลงมา

อนุมัติ:

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Junram, N. M.A. (Hospitality and Tourism Industry Management), August 2016,
Graduate School, Bangkok University.

Direction of Ecotourism Promotion for Jedkod - PongKonSao Natural Study and Ecotourism
Center, Tha Maprang Sub-district, KengKoi District, Saraburi Province (112 pp.)

Thesis Advisor: Chonlavit Sutunyarak, Ph.D.

ABSTRACT

Objectives of this research are 1) to study tourists' behaviors and opinions, 2) to study strategies of public relationship to promote tourism, and 3) to study direction to promote tourism. Data is collected from questionnaires with 400 tourists from December 2015 to January 2016, interviews with the Center Director and 5 outlet operators around the center. The study shows that most tourists have never been to this center. They come in a family with their private car to relax. They love camping in a tent, bring their own food. Expenses per head are about Bt1,000-2,000. December and January see maximal tourists. They will come back because they love natural ambience and convenient access. In terms of tourism information, most of them learn about Jedkod - PongKonSao Natural Study & Ecotourism Center from their friends or relatives and they want the center to offer additional information such as room/tent booking. They expect more public relations activities through the Internet, a most appropriate and effective channel to reach the tourists. To promote better tourism, Jedkod - PongKonSao Natural Study & Ecotourism Center should hire additional staff during the peak season and hold additional activities in the low season. The center should also prepare public utilities to serve tourists – clean toilets and bathrooms, sufficient to serve all the tourists as well as other facilities and basic needs. Communication systems should be improved for tourists to communicate with the center during their trip to the center. In terms of activities to promote tourism, the activity tourists love most is camping, followed by trekking to study nature and ecological system.

Approved: _____

Thesis Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ดร.ชลวิช สุทธิญาณรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านกรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ความรู้ คำแนะนำ ตรวจสอบ ปรับปรุง และให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอตลอดมา ทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชลวิช สุทธิญาณรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณ ดร.ภูเกริก บัวสอน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ช่วยคำชี้แนะให้ความกรุณาในการตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง จนสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาระบบสังคมและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า นายमितรประชา กาฬหว่า และผู้ประกอบการร้านค้า รวมถึงนักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูล แบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และได้สละเวลาอันมีค่ายิ่ง เพื่อตอบแบบสอบถามสำหรับงานวิจัยฉบับนี้ และขอบคุณพนักงานของศูนย์ฯ ทุกท่านที่ได้ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลของชุดแบบสอบถามเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้

รวมทั้งขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทอบรมให้ความรู้แก่ข้าพเจ้าตลอดช่วงระยะเวลาที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาเล่าเรียนอยู่ที่นี่

ขอขอบพระคุณ พี่นาวิน เกตุรวม ที่คอยให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือ และช่วยเก็บข้อมูลลงพื้นที่ในงานของข้าพเจ้า และเป็นกำลังใจให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของข้าพเจ้าสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบุพการี คุณแม่ สมแพง สิงห์ราช และคุณพ่อทวี จันท์แรม ที่ได้ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าเสมอมา รวมถึงขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่ไม่ได้กล่าวถึง ซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ตามที่ได้ตั้งใจเอาไว้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นุชนารถ จันท์แรม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 คำถามการวิจัย	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	6
1.7 กรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	8
2.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	11
2.3 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์	18
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	25
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยว	27
2.6 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศูนย์ศึกษารรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	29
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
3.1 ประเภทของการวิจัย	39
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
3.3 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.4 การทดสอบเครื่องมือ	42
3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	42
3.6 ประเภทของตัวแปร	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ) วิธีดำเนินการวิจัย	
3.7 วิธีการทางสถิติ	43
3.8 การสรุปข้อมูลทางประชากรศาสตร์	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของศูนย์ศึกษาระบบทวิภาคีและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี	45
4.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
4.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว	63
4.4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว	71
4.5 ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	73
4.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฯ	75
4.7 ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	76
4.8 ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ	79
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
5.1 สรุปผลการวิจัย	87
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	91
5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	98
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	103
ประวัติเจ้าของผลงาน	112
ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในวิทยานิพนธ์	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1: แสดงสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ระหว่างปี 2543 - 2558	2
ตารางที่ 4.1: จำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตารางที่ 4.2: จำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	60
ตารางที่ 4.3: จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตารางที่ 4.4: จำนวนและร้อยละของภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตารางที่ 4.5: จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตารางที่ 4.6: จำนวนและร้อยละของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	62
ตารางที่ 4.7: จำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม	63
ตารางที่ 4.8: จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นในการเดินทางท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	64
ตารางที่ 4.9: จำนวนและร้อยละของจุดประสงค์ในการท่องเที่ยว (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)	64
ตารางที่ 4.10: จำนวนและร้อยละของรูปแบบการเดินทาง	65
ตารางที่ 4.11: จำนวนและร้อยละของยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	65
ตารางที่ 4.12: จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	66
ตารางที่ 4.13: จำนวนและร้อยละของรูปแบบการพักผ่อนที่ต้องการในการท่องเที่ยวครั้งนี้	66
ตารางที่ 4.14: จำนวนและร้อยละของเดือนที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	67
ตารางที่ 4.15: จำนวนและร้อยละของรูปแบบการรับประทานอาหาร (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)	67
ตารางที่ 4.16: จำนวนและร้อยละของการกลับมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าอีก	68
ตารางที่ 4.17: จำนวนและร้อยละของการแนะนำการท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	68
ตารางที่ 4.18: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.19: จำนวนและร้อยละของสื่อที่ทำให้รู้จักศูนย์ศึกษาระรรมชาติและท่องเที่ยว เชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)	71
ตารางที่ 4.20: จำนวนและร้อยละของสิ่งที่ยอยากให้ทางศูนย์ศึกษาระรรมชาติและท่องเที่ยว เชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้าให้ข้อมูลเพิ่มเติม (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)	72
ตารางที่ 4.21: จำนวนและร้อยละของสื่อที่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาระรรมชาติ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า เพิ่มเติม (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)	72
ตารางที่ 4.22: ค่าเฉลี่ย ( ) ลำดับและค่าความถี่ร้อยละของลำดับของกิจกรรมที่ชอบมากที่สุด	73
ตารางที่ 4.23: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความประทับใจต่อกิจกรรมของศูนย์ ศึกษาระรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า	74
ตารางที่ 4.24: รายละเอียดการสัมภาษณ์เปรียบเทียบแต่ละร้านค้า	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1: แผนที่แสดงที่ตั้งจังหวัดสระบุรี	4
ภาพที่ 1.2: แผนที่สังเขปเส้นทางการเดินทางไปยังศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยว เชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	5
ภาพที่ 1.3: กรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย	7
ภาพที่ 4.1: ถนนทางเข้าไปยังศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	45
ภาพที่ 4.2: แสดงเส้นทางระหว่างทางก่อนถึงศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	46
ภาพที่ 4.3: ร้านค้าบริเวณทางขึ้นศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	46
ภาพที่ 4.4: ทางขึ้นศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	47
ภาพที่ 4.5: เส้นทางขึ้นศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	47
ภาพที่ 4.6: สถานที่ลงทะเบียนภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	48
ภาพที่ 4.7: ห้องประชุมสัมมนาของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	48
ภาพที่ 4.8: ลานจอดรถภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	49
ภาพที่ 4.9: เส้นทางภายในพื้นที่ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	49
ภาพที่ 4.10: ป้ายแผนที่บอกจุดการท่องเที่ยวภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	50
ภาพที่ 4.11: คำเตือนก่อนเดินทางไปศึกษารวมชาติและชมน้ำตก	51
ภาพที่ 4.12: จุดใช้ไฟฟ้าสำหรับนักท่องเที่ยว	51
ภาพที่ 4.13: พื้นที่ประกอบอาหารภายในศูนย์	52
ภาพที่ 4.14: ที่ล้างภาชนะภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด -	52
ภาพที่ 4.15: ถังขยะภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า โป่งก้อนเส้า	53

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.16: ห้องน้ำและห้องอาบน้ำแยกชายหญิงภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยว	53
ภาพที่ 4.17: บ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยวภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	54
ภาพที่ 4.18: พื้นที่การกางเต็นท์บริเวณอ่างเก็บน้ำภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยว เชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	55
ภาพที่ 4.19: อ่างเก็บน้ำภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	56
ภาพที่ 4.20: กิจกรรมเดินป่าเข้าค่ายลูกเสือศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	56
ภาพที่ 4.21: ลานแคมป์ไฟภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	57
ภาพที่ 4.22: เส้นทางจักรยานภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	57
ภาพที่ 4.23: จักรยานให้เช่าของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	58
ภาพที่ 4.24: จุดชมวิวมอเครือ	58
ภาพที่ 4.25: กิจกรรมการเดินป่าศึกษารวมชาติของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยว เชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	59
ภาพที่ 4.26: น้ำตกเจ็ดคด	59
ภาพที่ 5.1: เว็บไซต์แสดงข้อมูลของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	95
ภาพที่ 5.2: เว็บไซต์แสดงข้อมูลของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า	96

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายหลายแห่งและหลายประเภท แบ่งออกตามสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ ซึ่งแต่ละสถานที่นั้นมีทั้งเอกชนหรือภาครัฐเป็นฝ่ายดูแลจัดการ โดยมีแนวทางในการจัดการด้านต่าง ๆ ในบริบทที่แตกต่างกันออกไป โดยแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง ในการประเมินศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวรวมถึงองค์ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการในภาพรวมของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง โดยควรศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งการพัฒนา ประชาสัมพันธ์ และนโยบายในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ถือเป็นการท่องเที่ยวที่สำคัญรูปแบบหนึ่ง ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และกระแสความนิยมของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากนักท่องเที่ยวทั่วโลกนั้น ได้สอดคล้องกับมติในที่ประชุมในปี พ.ศ. 2555 ขององค์การการท่องเที่ยวแห่งสหประชาชาติ หรือ The United Nations World Tourism Organization (UNWTO) รายงานว่า ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี มีการประเมินในอีก 20 ปีข้างหน้าว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแนววิถีชีวิตนั้นสามารถเติบโตทำรายได้เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยวมากกว่าการท่องเที่ยวแบบกระแสหลักทั่วไปได้ การสำรวจศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยบางแห่งนั้นอาจจะได้รับความนิยมมากหรือน้อยจากนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือชาวต่างชาติ ขึ้นอยู่กับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยเป็นปัจจัยหนึ่ง และการประเมินถึงอุปสรรคและปัญหาในด้านต่าง ๆ เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะด้าน เช่น การดูแลรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญ การมีบทบาทของนักท่องเที่ยวและชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สถานที่นั้น ๆ รวมไปถึงจิตสำนึกและความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของหน่วยงานต่าง ๆ ทุกภาคส่วน ในการดูแลรักษาทรัพยากรต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อยังคงไว้ในแนวทางอนุรักษ์ในอนาคตสืบต่อไป (ประชิด สกฤษณ์พัฒน์, อุดม เขยกิจวงศ์ และวิมล วิโรจน์พันธุ์, 2554)

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า (2558) ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแบ่งเบาภาระจากพื้นที่เขาใหญ่ที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยมีพื้นที่ความรับผิดชอบทั้งหมด รวม 13,750 ไร่ และถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางธรรมชาติ มีความสงบและสวยงามของธรรมชาติ มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ทางศูนย์ฯ จึงมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิง

นิเวศขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสกับความสวยงามของธรรมชาติ และภายในพื้นที่ศูนย์ฯ ยังมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่หลากหลายน่าสนใจ ทั้งพืชพันธุ์นานาชนิด สัตว์ป่า น้ำตกเจ็ดคด มีทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีบรรยากาศที่สงบใกล้ชิดธรรมชาติ นักท่องเที่ยวจึงเริ่มให้ความสนใจมากขึ้น โดยมีกิจกรรมการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนก ส่องสัตว์ รวมทั้งมีพืชพันธุ์นานาชนิดเพื่อไว้ศึกษา การเที่ยวชมน้ำตกเจ็ดคด กิจกรรมการปั่นจักรยาน ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า (2558) ได้มีการจัดพักการค้างแรมให้นักท่องเที่ยว 2 แบบ คือบ้านพักภายในศูนย์ฯ ที่มีไว้บริการนักท่องเที่ยว และการจัดเตรียมเต็นท์ให้นักท่องเที่ยวได้เช่า จากสถิติการเก็บข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวภายในพื้นที่ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (เก็บข้อมูลเฉพาะจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างแรมแบบเช่าเต็นท์และแบบห้องพักเท่านั้น แต่ไม่รวมกรณีที่นักท่องเที่ยวเดินทางแบบไปเช้าเย็นกลับ) พบว่ามีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1: แสดงสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ระหว่างปี 2543 – 2558

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ (คน)												รวม (คน)
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
2543	-	-	-	-	-	203	315	309	314	244	360	319	2,064
2544	486	589	746	230	304	316	322	226	411	391	450	442	4,913
2545	820	1,284	1,979	1,032	870	588	246	380	879	874	853	985	10,790
2546	1,220	1,460	1,540	1,650	820	561	437	487	882	572	2,083	2,532	14,244
2547	3,371	1,955	2,478	3,510	1,033	905	515	649	640	1,671	982	1,375	19,084
2548	3,576	3,577	4,499	3,093	1,291	1,739	803	748	887	1,959	1,826	1,565	25,563
2549	4,208	3,373	5,580	4,518	3,109	1,933	1,387	1,359	1,797	2,100	2,464	1,939	33,767
2550	1,965	2,993	4,340	4,190	2,354	1,261	1,186	908	1,621	1,791	1,431	1,631	25,671
2551	2,248	3,545	7,811	5,348	2,587	2,051	1,654	1,493	1,518	2,369	2,938	2,483	36,045
2552	3,681	5,559	9,941	7,355	2,267	1,839	1,523	1,248	1,832	2,236	2,785	2,375	42,641
2553	4,723	6,054	13,408	7,166	3,331	2,449	1,681	2,420	1,967	2,657	3,450	3,929	53,235
2554	4,338	5,463	12,459	7,360	4,394	1,969	2,329	2,027	1,894	2,272	1,927	1,795	48,227
2555	1,120	2,873	9,847	6,219	3,244	2,524	1,808	1,481	2,590	2,876	3,071	2,462	40,142
2556	4,754	5,246	11,940	7,928	6,736	4,094	2,062	2,268	3,295	3,731	3,887	2,955	58,896
2557	5,793	8,458	16,703	12,143	3,999	4,058	1,587	1,631	2,199	4,022	3,459	2,857	61,895
2558	5,472	6,431	12,136	9,536	3,535	2,254	1,216	1,116	2,027				

ที่มา: ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2557). รายงานสรุปผลปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557. สืบค้นจาก <http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.

จากข้อมูลตารางที่ 1.1 พบว่า ตั้งแต่เริ่มเปิดศูนย์ฯ เมื่อปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปีเพียง 2,064 คน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากถึง 61,895 คน และมีแนวโน้มที่จะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี ในขณะที่เดียวกันศูนย์ฯ ยังได้รับการประกาศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้นแบบของจังหวัดสระบุรีจากสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีอีกด้วย ทำให้มีแนวโน้มว่าศูนย์ฯ จะได้รับการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการในหลายด้านจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากในแต่ละปี แต่เนื่องจากศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้าเป็นหน่วยงานราชการในสังกัดกรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทำให้เรื่องการกำหนดนโยบายรวมถึงการได้รับงบประมาณตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ ต้องรอรับการจัดสรรจากราชการส่วนกลางเท่านั้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของศูนย์ฯ (ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า, 2557)

จากที่กล่าวมาศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า มีลักษณะเด่นที่เปลี่ยนสภาพจากเดิมเป็นเพียงสวนป่าตามธรรมชาติมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้นแบบของจังหวัดสระบุรีที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานราชการและมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า โดยการศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศูนย์ฯ ศึกษากลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ ศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ ตลอดจนทราบปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ของศูนย์ฯ เพื่อนำเสนอแนวทางในการวางแผนที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ ให้มีศักยภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคตของศูนย์ฯ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1.2.2 เพื่อศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

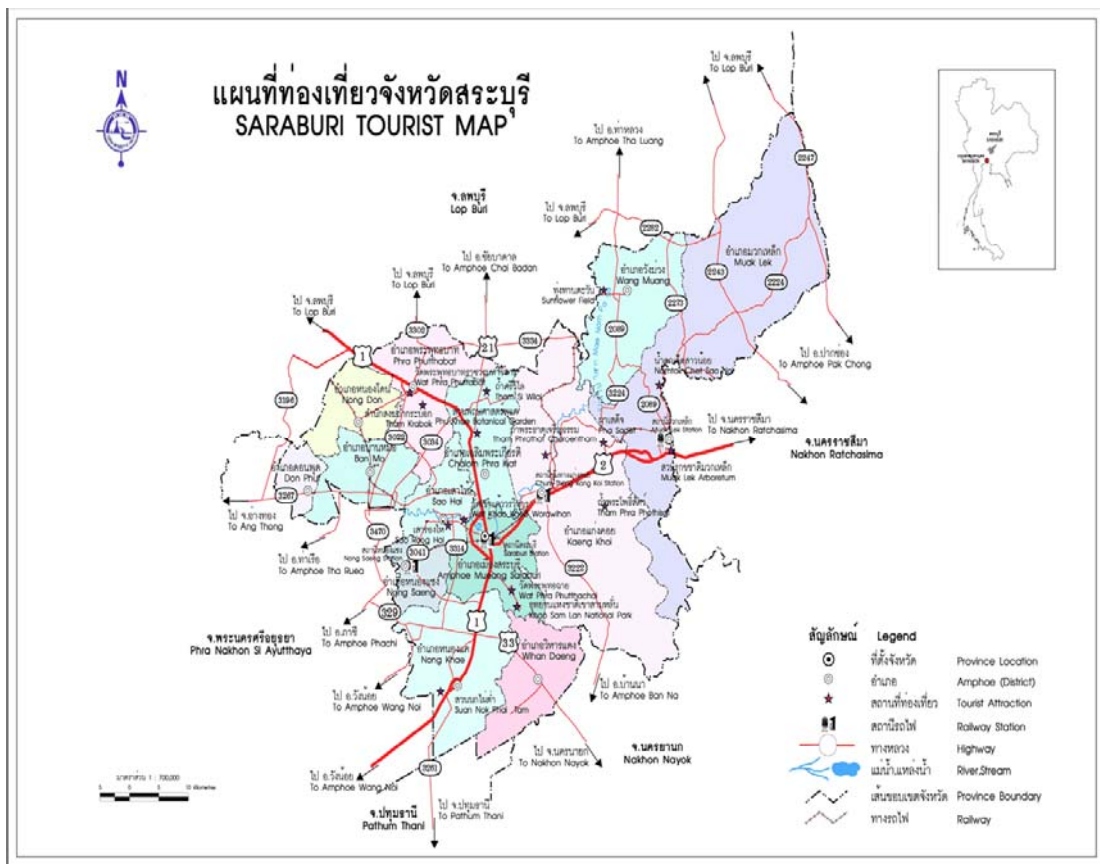
1.2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง
อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 1.1: แผนที่แสดงที่ตั้งจังหวัดสระบุรี

ที่มา: แผนที่จังหวัดสระบุรี. (2559). สืบค้นจาก <http://www.novabizz.com/Map/img/map-34-Saraburi>.

ภาพที่ 1.2: แผนที่สังเขปเส้นทางการเดินทางไปยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

แผนที่สังเขปเส้นทางไปศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า อ.แก่งคอย จ.สระบุรี

ที่มา: ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2558). สืบค้นจาก <http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของงานวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า และศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

- 1) ผู้อำนวยการภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า
- 2) ผู้ประกอบการ ได้แก่ ร้านค้าบริเวณโดยรอบศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จำนวน 5 ร้านค้า ได้แก่ ร้านอาหาร ร้านขายของชำ ร้านขายกาแฟ และเครื่องดื่ม
- 3) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ระหว่างเดือน ธันวาคม 2558 - มกราคม 2559

1.4 คำถามการวิจัย

1.4.1 ลักษณะทางด้านพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

1.4.2 การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรีเป็นอย่างไร

1.4.3 แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรีเป็นอย่างไร

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.5.1 เพื่อทราบถึงข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและทรัพยากรของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1.5.2 เพื่อทราบถึงข้อมูลการแสดงความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1.5.3 เพื่อเป็นประโยชน์แก่ศูนย์ฯ ในการนำไปพิจารณาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า หมายถึง ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1 (สาขาสระบุรี) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.6.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การศึกษาท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ของ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

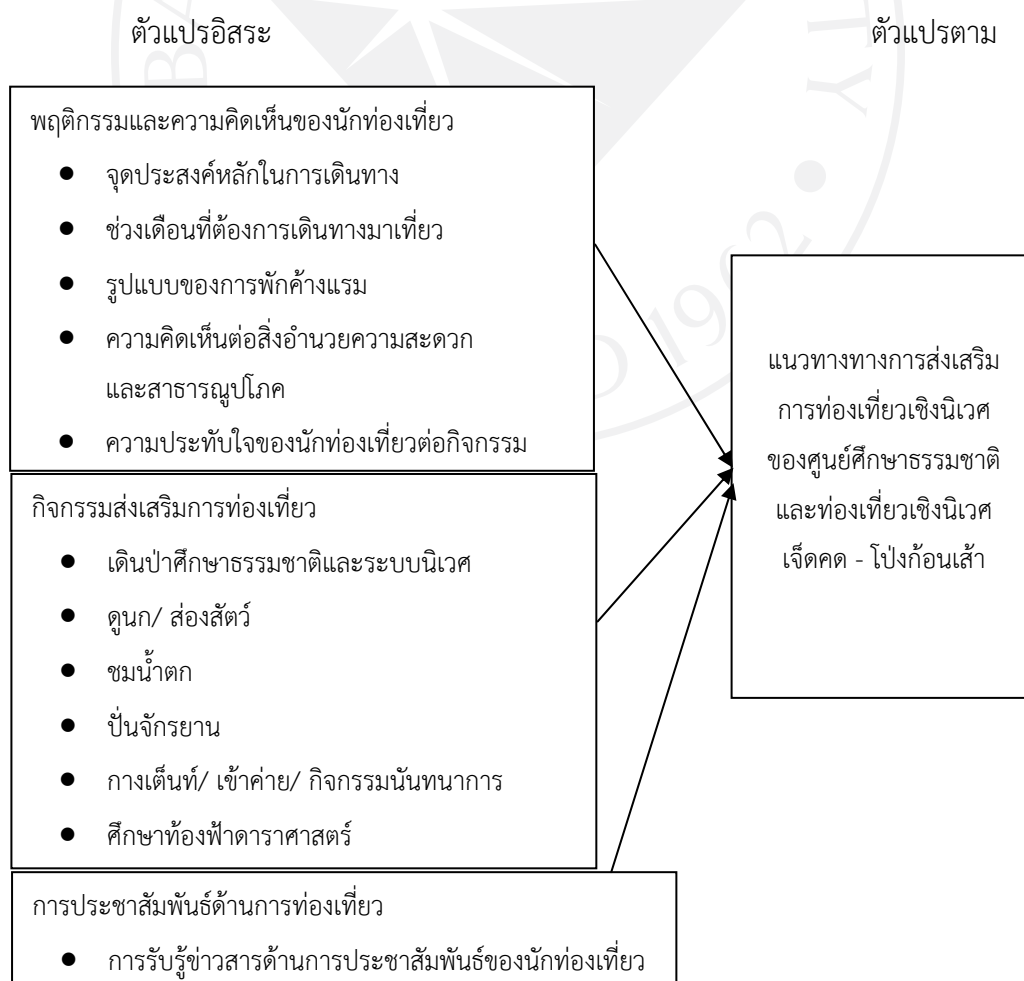
1.6.3 บุคลากร หมายถึง พนักงาน เจ้าหน้าที่ รวมถึงคนงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1.6.4 ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1.6.5 นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าตำบลท่ามะปราง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว

1.7 กรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย

ภาพที่ 1.3: กรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาระรรมชาติ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี” นั้นมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาใช้ประกอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.3 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2.6 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาระรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวคือกิจกรรมที่สำคัญของมนุษย์ ในการพักผ่อนหย่อนใจ โดยมีผู้ให้บริบทต่าง ๆ รวมถึงนิยามที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

ดุษ ชุมสาย, ม.ล. (2527) กล่าวว่า ประเทศไทยเรานั้นใช้คำว่า “ไปเที่ยว” ในอดีต โดยมีความหมายว่าไปไหน ต่อไหน ทั้งใกล้ และไกล เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินใจ จนมาถึงในปี พ.ศ. 2479 คณะรัฐมนตรีในสมัยนั้นจึงได้ริเริ่มเปลี่ยนมาใช้คำว่า “ท่องเที่ยว” จนถึงปัจจุบัน คำว่าท่องเที่ยวตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Tourism” ถึงแม้จะมีความหมายใกล้เคียงกันกับคำว่า การเดินทาง หรือในภาษาอังกฤษคือ “Travel” ซึ่งสองคำนี้แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ม.ป.ป. อังใน อรวลัษัทร เลิศศิริฤกิจ, 2550) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อเป็นการพักผ่อนคลายเครียด แสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวนั้น จะต้องไม่ถูกบังคับและการเดินทางท่องเที่ยวนั้น ต้องไม่ใช่เพื่อการหารายได้ส่วนประกอบโครงสร้างและองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

องค์ประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยวนั้นมีอยู่ 3 ประเภท หรือที่รู้จักของคำว่า 3A คือ (Johnpaul, 2016)

1) การเข้าถึง (Accessibility) ความสามารถในการเข้าถึงไปยังสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นจุดหมายปลายทางด้วยวิธีการขนส่ง หรือโดยสาร อาทิ การโดยสารเครื่องบิน รถไฟ เรือ รถยนต์ ยานพาหนะทุกประเภทควรเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก

2) ที่พัก (Accommodation) เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถหาอาหารและที่พักได้อย่างสะดวกและเหมาะสมกับความสามารถในการจ่ายค่าที่พัก โดยมีตั้งแต่ที่พักธรรมดาจนถึงโรงแรมหรูระดับ 7 ดาว

3) (Attraction) ความมีเสน่ห์ดึงดูดใจ ถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว สถานที่ที่น่าดึงดูดใจนั้น สามารถทำให้นักท่องเที่ยวปรารถนาที่จะได้มาท่องเที่ยว ยิ่งเป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยม หรือเกิดเป็นกระแสและค่านิยมจนทำให้นักท่องเที่ยวต้องเดินทางไปองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เป็นตัววัดการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวยุคนี้

3.1) (Pleasing Weather) สภาพอากาศ

3.2) (Scenic Attractions) จุดชมวิวที่น่าดึงดูดใจ

3.3) (Historical and Cultural Factors) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

3.4) (Accessibility) การเข้าถึง

3.5) (Amenities) สิ่งอำนวยความสะดวก

3.6) (Accommodation) ที่พัก

3.7) (Safety and Security) ความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย

3.8) (Guide/ escort facilities) มัคคุเทศก์/ สิ่งอำนวยความสะดวกที่พาไป

3.9) (Basic Medical Facilities) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการแพทย์ขั้นพื้นฐาน

3.10) (Electricity System) ระบบไฟฟ้า

3.11) (Water System) ระบบประปา

3.12) (Communication System) ระบบการสื่อสาร

2.1.2 ประเภทของการท่องเที่ยว

ดำเกิง โภทอง (2550 อ้างใน ทศพล เตชะ, 2553, หน้า 12) ได้กล่าวว่า ประเภทของการท่องเที่ยวที่นับถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ท่องเที่ยว ที่มนุษย์ใช้เป็นกิจกรรมเรียนรู้ และใช้เป็นกิจกรรมนันทนาการ สามารถจำแนกออกเป็น 7 ประเภท คือ

1) การท่องเที่ยวเพื่อชาติพันธุ์ (Ethnic Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในลักษณะของการแสดงออกในวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี หรือเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา

2) การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในลักษณะของ เทศกาลงานประเพณี ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์สินค้าของชุมชนในท้องถิ่น

3) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของการเยี่ยมชม โบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในอดีตที่สำคัญ รวมถึงการแสดงย้อนรำลึกถึงเหตุการณ์ในอดีต เป็นในรูปแบบของ แสงสีเสียง

4) การท่องเที่ยวเพื่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของใส่ใจรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า การทำฝายชะลอน้ำ

5) การท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการ (Recreational Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของการแข่งขันกีฬา รวมถึงการเข้าร่วมทำกิจกรรมเป็นหมู่คณะ โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าจะเป็นชายหาด ทะเล สนามกอล์ฟ ลานกีฬา เป็นต้น

6) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของการประชุมหรือ พบปะสังสรรค์ โดยอาจผสมผสานการท่องเที่ยวเพื่อสันทนาการรวมอยู่ด้วย

7) การท่องเที่ยวเพื่อรางวัล (Incentive Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในลักษณะของการจัดงานเพื่อมอบรางวัลให้แก่พนักงานหรือบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการขอบคุณ และตอบแทนคุณงามความดีต่อบุคคลหรือห้างร้านต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน

2.1.3 ประเภทของนักท่องเที่ยว

เกรย์ (Gray, 1970 อ้างใน รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์, 2558, หน้า 30 - 31) อธิบายว่า แนวคิดเกี่ยวกับการจำแนก ประเภทของนักท่องเที่ยว ใช้เกณฑ์ทางด้านแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว เพื่อหลีกเลี่ยงความจำเจในชีวิตประจำวัน และต้องการออกไปท่องเที่ยวยังสถานที่ชั่วคราว โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่าและแปลกใหม่ ที่เป็นแรงผลักดันให้นักท่องเที่ยวต้องการไปประกอบด้วย

2 กลุ่มใหญ่ เช่น

1) นักท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาแสงแดด (Sunlusts) นักท่องเที่ยวประเภทนี้มีความต้องการหลีกเลี่ยงสภาพอากาศที่หนาวเย็นตลอดทั้งปี ส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศที่มีอากาศหนาวถึงหนาวจัด เช่น นักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศที่ตั้งบริเวณขั้วโลกเหนือ อาทิ ประเทศนอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ เป็นต้น นักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในที่ที่ตั้งดังกล่าวนี้ จะชอบเดินทางไปท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมในประเทศที่มีสภาพอากาศอบอุ่น พร้อมกันนั้นมักจะสนใจทำกิจกรรมกลางแจ้ง หรือที่รู้จักกันก็คือ 3s ประกอบด้วย “Sun” “Sea” และ “Sand” คือ แสงแดด ท้องทะเล และหาดทราย สิ่งสำคัญของนักท่องเที่ยวประเภทนี้ที่ต้องการ คือ การพักผ่อน และการรับบริการบริการที่สะดวกสบาย รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก

2) นักท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาความแปลกใหม่ทางด้านวัฒนธรรม (Wanderlusts) นักท่องเที่ยวประเภทนี้มีความสนใจและมีความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แปลกใหม่ โดยนักท่องเที่ยวมักจะพยายามศึกษาความรู้ด้านวัฒนธรรมกับคนในท้องถิ่น รวมถึงการเรียนรู้ในวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

2.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สมชัย เบญจขย (2554) สรุปไว้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปตามแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ และมีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม โดยมีการควบคุมผลกระทบและสร้างบรรยากาศของการศึกษาเรียนรู้ ธรรมชาติแวดล้อม พร้อมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนคุณภาพชีวิต”

วิมล จิโรจพันธ์, ประชิต สกฤษพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์ (2548) กล่าวว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง”

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส (2546) ได้นิยามเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้งมวลมนุษย์ สัตว์และพืชพันธุ์ต่าง ๆ”

บุญเลิศ จิตตั้งพัฒนา (2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง “การท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติโดยได้มีการให้ความรู้แก่ผู้ที่มีส่วนสนใจเกี่ยวข้องและชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้แก่มวลมนุษยาร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศได้อย่างยั่งยืน”

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) กล่าวว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นคำที่เกิดขึ้นมาใหม่ในวงการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้คำนิยามคือ หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ไปชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ”

จากการศึกษาความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมมีความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและทุกภาคส่วนต้องตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา (2557) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสำคัญอยู่ 4 ประการ ได้แก่

- 1) มุ่งเน้นคุณค่าของธรรมชาติหรือวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
- 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

3) นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้ หรือได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมโดยตรง และมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์

4) คำนึงความเป็นธรรมชาติให้ได้ประโยชน์ต่อสภาพสิ่งแวดล้อม และชุมชนท้องถิ่น เพื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นถือเป็นการรับผิดชอบต่อพื้นที่ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม สามารถแบ่งเป็นหลักการได้ดังนี้ (The International Ecotourism Society (TIES), 2015)

- 1) ศึกษาทางกายภาพ สังคม พฤติกรรม เพื่อลดผลกระทบให้น้อยที่สุด
- 2) สร้างวัฒนธรรม ความเคารพต่อสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- 3) ให้ประสบการณ์เชิงบวกให้แก่นักท่องเที่ยว
- 4) งบประมาณในการอนุรักษ์ ศึกษาวิจัย ควรนำมาใช้ให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด
- 5) การสร้างรายได้และผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น
- 6) การออกแบบสร้างที่พัก หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวเวลานั้น ควรลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด
- 7) การทำงานร่วมกันและการเคารพสิทธิ์ทางความเชื่อของคนในชุมชนนั้น ๆ

สมชัย เบลญจขย (2554) กล่าวถึงวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งเน้นในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยังคงสภาพให้เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีคุณภาพและสวยงาม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวและให้ชุมชนได้เกิดการเรียนรู้และพึงพอใจในการการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นและเป็นการทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อธรรมชาติและชุมชนท้องถิ่น

ชวัลนุช อุทยาน (2551) กล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์การเดินทางของนักท่องเที่ยวไว้ดังนี้

- 1) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจในในช่วงเวลาที่มีวันหยุด
- 2) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เพื่อศึกษาวัฒนธรรม ศาสนา สังคม ศิลปะ วิถีชีวิต ฯ
- 3) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ฝึกอบรม การไปเรียน การพักในที่นั้นเป็นเวลานาน
- 4) เป็นการท่องเที่ยวการกีฬา บ้านเชิง กล่าวคือต้องมีการไปมีส่วนร่วมในการแข่งขัน การเข้าร่วมชมการจัดการงาน
- 5) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ ตามความสนใจของบุคคลเป็นพิเศษ
- 6) เป็นการท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรกตามความสนใจ เช่น การวาดภาพต่าง ๆ การเขียนหนังสือ

7) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติหรือการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ เป็นการเที่ยวหลังจากว่างจากงานที่ทำ

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งไปทางด้านของการท่องเที่ยวพร้อมกับการดูแลรักษาและยังคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ เป็นการเพิ่มประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับนักท่องเที่ยวพร้อมกับการพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวให้การทำคุณประโยชน์ให้แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ สังคม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าควรเข้ามามีส่วนร่วม และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ในแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ภายในพื้นที่นั้น ๆ

2.2.3 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วรรณ วรชวานิช (2546) ได้สรุปหลักสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยยึดถือหลักการ 7 ประการดังนี้

- 1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ สภาพภูมิศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมประเพณี โดยยึดหลักการอนุรักษ์เป็นสิ่งสำคัญ
- 2) ลดการเกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม หรือทรัพยากรทางธรรมชาติให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
- 3) สนับสนุนเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางสังคม
- 4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ควรตระหนักถึงความจำเป็นในการอนุรักษ์ทะนุถนอมทรัพยากรและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
- 5) ในด้านการจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชาชนในพื้นที่ที่ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เพื่อสามารถให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว และได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
- 6) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องมีลักษณะที่โดดเด่น เป็นลักษณะท่องเที่ยวเชิงนิเวศจริง ๆ ทั้งด้านการจัดการ สถานที่ และกิจกรรมต่าง ๆ
- 7) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว นับเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวที่ได้รับความพอใจหรือชื่นชมที่จะกลับมาท่องเที่ยวอีก ในการศึกษาหาความรู้ด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และประสบการณ์

ดร.ชนิ เอ็มพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาต (2545) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและมีความหลากหลายทางชีวภาพ ภายภาพ และเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นสูงประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนภาคกลางมีเอกลักษณ์ของตนเองแตกต่างจากภาคอื่น ๆ โดยมีแนวทางของการส่งเสริมและจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

1) กำหนดเขตการท่องเที่ยว เช่น ควรมีการศึกษาว่าพื้นที่ใดเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้หรือไม่ แล้วนำมาพิจารณาให้เหมาะสมกับประโยชน์การกระจายรายได้ รวมถึงการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในพื้นที่อีกด้วย

2) ศึกษาการบริหารจัดการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนเอง

3) กระบวนการและวางแผนจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ผู้บริหารและชุมชนจำเป็นต้องร่วมมือกัน เปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีบทบาทในการเสนอแนะทางจัดการ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อช่วยลดความขัดแย้งของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ศูนย์วิจัยป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2538) สรุปสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวที่ควรส่งเสริมควรเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม หรือเป็นสถานที่ ที่เป็นประวัติศาสตร์และมีวัฒนธรรมภายในพื้นที่

2) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญในการดูแลรักษาสภาพพื้นที่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้เสื่อมโทรม และการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว

3) เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส ได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยตรง อีกทั้งส่งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

4) เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กับสูตรคืนสู่ธรรมชาติ เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

5) มุ่งเน้นคุณค่าลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แต่ไม่เน้นที่การเสริมแต่งพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

จากการศึกษาลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่า เป็นพื้นที่ธรรมชาติที่มีการอนุรักษ์ไว้มุ่งเน้นที่คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยตรง พร้อมทั้งส่งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันโดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วม

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า

1) การเดินทางตามเส้นทางตามธรรมชาติ เป็นการเดินทางไปยังเส้นทางที่กำหนด มีป้ายสัญลักษณ์บอกไว้มีกฎให้ปฏิบัติตามเพื่อไม่ให้ไปเหยียบย่ำต้นไม้หรือทรัพยากรที่มีคุณค่าตามธรรมชาติ ตัวอย่างพื้นที่ เช่น เขตรักษาพันธุ์ป่าไม้ ป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติ 2) การดูนก/ ส่องสัตว์ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปสังเกตและส่องชีวิตของสัตว์ป่าตามธรรมชาติ การใช้กล้องส่องทางไกล การใช้ไฟสายส่องดูตอนกลางคืน และทำการถ่ายภาพ พื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวรูปแบบนี้คือ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์

สัตว์ป่า 3) การขมน้ำตกร/ การสำรวจถ้ำ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีเป็นจำนวนมากเป็นประเทศไทย และนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาก ได้รับการพัฒนาและเดินทางเข้าถึงได้ไม่ยาก 4) การปีนเขาไต่เขา ยังไม่เป็นที่นิยมมากนักในประเทศไทย และเพิ่งนำเข้ามาเผยแพร่โดยคนต่างชาตินำเข้ามา เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องใช้ความระมัดระวังและอุปกรณ์ที่แข็งแรงและปลอดภัย 5) การล่องแก่ง เป็นการท่องเที่ยวที่ยังลำนํ้าที่มหึมา และมึ่นํ้าไหลเชี่ยว โดยใช้ไม้ไผ่ ล่องไปตามลำนํ้า 6) การกางเต็นท์นอนพักแรม เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ซึ่งกิจกรรมกางเต็นท์ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับธรรมชาติ โดยเฉพาะการได้ทำกิจกรรมดูนกส่องสัตว์ตอนกลางคืน การตั้งแคมป์ไฟ

2.2.4 องค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แม็คกัฟฟิน (McGuffin, 2003) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นถือเป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองต่อแผนการเริ่มต้นพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื้อหาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ได้เริ่มต้นขึ้นในปี ค.ศ. 1950 เริ่มประกาศใช้ในประเทศแอฟริกา เพื่อหยุดการล่าสัตว์ อย่างไรก็ตาม เนื้อหานี้ไม่สมบูรณ์จนถึงปี ค.ศ. 1980 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นได้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งจากนักเดินทาง และนักท่องเที่ยว และมีการศึกษาเรียนรู้ชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็วต่อระบบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1) การลดผลกระทบ

นโยบายที่ช่วยลดผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถวัดโดยวิธีดังต่อไปนี้ เช่น บริษัทนำเที่ยวควรจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและลดผลกระทบก๊าซเรือนกระจกที่นักท่องเที่ยวเป็นคนก่อขึ้น ยกตัวอย่างมาตรฐานในสหรัฐอเมริกา มีนโยบายจัดการ ระบบการบริการแก่นักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวเขตป่าสงวน หรืออุทยานแห่งชาติ ให้ลดผลกระทบน้อยที่สุด

2) การตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

นักท่องเที่ยวควรเห็นคุณค่าความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องของชุมชนท้องถิ่น เรียนรู้และเคารพความแตกต่างของวัฒนธรรม

3) สภาพภูมิอากาศ การเมือง สิ่งแวดล้อม และสังคม

ปัญหาทางด้านการเมืองและสังคมอาจส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บุคคลแต่ละคนมีมุมมองของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน แต่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนควรเคารพและช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ต่อไป

4) ผลประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์

ผลประโยชน์เพื่อการอนุรักษ์ควรเกิดขึ้นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยตรง นักท่องเที่ยวสนใจแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามตามธรรมชาติมากเท่าไร ควรมีมาตรการรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศมากเท่านั้น

5) การให้สิทธิประโยชน์แก่ชุมชนในการมีส่วนร่วม

ชุมชนในบริเวณการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแต่ละแห่งและแต่ละประเทศ ควรได้รับสิทธิและผลประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากมีรายได้มาสู่ชุมชนนั้นสามารถพึ่งพาดูแลตัวเองได้ โดยที่ชุมชนมีบทบาทต่อการปกป้องธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

6) สถิติการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวถือเป็นการนำเข้าของรายได้สูงสุดประมาณ ร้อยละ 83 ของประเทศกำลังพัฒนาเป็นร้อยละ 33 ของประเทศยากจน มากกว่า 40 ประเทศจากทั่วโลกพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลัก

The International Ecotourism Society (TIES) (1993) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้ดังนี้

- 1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสิ่งจำเป็นของนักท่องเที่ยวต่อการรับรู้ของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร และศึกษาข้อมูลของวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2) ทำการศึกษาถึงปัญหาอย่างถ่องแท้และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด
- 3) ประชุมหารือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของคนในพื้นที่
- 4) การให้เกียรติและเคารพวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 5) สนับสนุนสินค้า หรือการรับบริการ ธุรกิจชุมชนท้องถิ่น
- 6) มีการฝึกอบรมความรู้ของคนในชุมชน ให้สามารถเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้แก่การท่องเที่ยว และควรมีการจัดอบรมข้อมูลความรู้อย่างต่อเนื่อง
- 7) มีการจัดกิจกรรมให้แก่นักท่องเที่ยว โดยเน้นข้อมูลความรู้ของระบบนิเวศและวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- 8) มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าเยี่ยมชมจากนักท่องเที่ยว เพื่อนำรายได้มาบริหารจัดการต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
- 9) มีการทำงานและร่วมมือกันของภาครัฐ กลุ่มองค์กรอิสระหรือ NGOs และกลุ่มคนในท้องถิ่น เพื่อทำการวางแผนพัฒนา บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศให้เกิดความเข้มแข็งต่อไป
- 10) ควรจัดการด้านพื้นที่ ไม่ให้เกิดความแออัดของจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป เนื่องจากจะไม่สามารถควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว และยังเป็นการทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน

11) มีการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ทางเว็บไซต์ เพื่อเป็นช่องทางให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ถึงข้อมูลได้

12) มีการจัดระบบสร้างที่พักอาศัย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาพักยังบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และศึกษาถึงขนาดพื้นที่ในการสร้างที่พักอาศัย เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้มากที่สุด

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ดังนี้

1) ด้านพื้นที่เป็นการท่องเที่ยวยังสถานที่ที่มีประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์ในพื้นที่เป็นการท่องเที่ยวไปยังตามแหล่งธรรมชาติ

2) ด้านการจัดการเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยว การดูแลควบคุมและกำจัดมลพิษ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

3) ด้านกิจกรรมเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีการการเรียนรู้ มีการศึกษาสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ เพิ่มประสบการณ์ความประทับใจต่อการท่องเที่ยว และการให้เกิดความรู้สึกระทึกถึงสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

4) ด้านการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ชุมชน ท้องถิ่น และผู้ประกอบการ ให้เกิดการมีส่วนร่วมด้วยกัน เพื่อช่วยกันดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ร่วมกันคิดวางแผนการปฏิบัติการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกัน และทำการกระจายรายได้ และจัดการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

จากการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรประกอบด้วย การลดผลกระทบ การตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม สภาพอากาศการเมืองและสิ่งแวดล้อม เพื่อการอนุรักษ์และผลประโยชน์แก่ชุมชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ต้องทราบความต้องการของชุมชน ความรู้และความตระหนักของชุมชน ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกและการตัดสินใจและการแบ่งปันประโยชน์กัน ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของการให้ความรู้ความเข้าใจให้นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการปกป้องรักษาธรรมชาติแวดล้อมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวควบคู่กัน

2.3 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

2.3.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

นิตา ชัชกุล (2557) ได้นิยามการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า “การประชาสัมพันธ์ คือ ความพยายามที่มีการวางแผนไว้ โดยองค์การหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์การให้เกิดกับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง”

สมัครสมร ภักดีเทวา (2556, หน้า 12-6) สรุปไว้ว่า “การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากองค์การไปสู่สาธารณชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การหรือหน่วยงาน”

อภิชัช พุกสวัสดิ์ (2556) ให้ความหมายว่า “การประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารที่เป็นกระบวนการและการดำเนินงานที่การประชาสัมพันธ์เป็นกระบวนการเนื่องจากประชาสัมพันธ์มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การดำเนินงานประชาสัมพันธ์การดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีความเกี่ยวข้องและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน”

กัญญา ศิริสกุล, ขนบพันธุ์ เอี่ยมโอภาส, สายพิณ สมาวรรตกุล และเจริญศักดิ์ อึ้งเจริญ (2552) ให้ความหมายว่า “การประชาสัมพันธ์ เป็นภาระหน้าที่ที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับและความร่วมมือ”

ประกายดาว สาริกบุตร (2551) ให้ความหมายว่า “การประชาสัมพันธ์ คือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างองค์การและประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายขององค์การ การประชาสัมพันธ์ที่จะเห็นผลต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง”

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมายว่า “การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อสื่อสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้อง”

จากการศึกษาความหมายของการประชาสัมพันธ์ สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การส่งข้อมูลข่าวสารออกไปให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้และต้องเป็นการสื่อสารที่เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้อง

2.3.2 กระบวนการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์

อภิชัช พุกสวัสดิ์ (2556) ได้กล่าวถึงกระบวนการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ S - M - C - R - E ไว้ ซึ่งอักษรแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

S (Source) หมายถึง ผู้ส่งสาร คือ นักประชาสัมพันธ์หรือองค์กรที่ทำการประชาสัมพันธ์

M (Message) หมายถึง สาร คือ การพูดหรือการเขียนถ่ายทอดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข่าวประชาสัมพันธ์ บทความ ภาพข่าวประชาสัมพันธ์ สารคดี ฯลฯ

C (Channel) หมายถึง สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร คือ สื่อการประชาสัมพันธ์อาจเป็นได้ทั้งสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ เป็นต้น

R (Receiver) หมายถึง ผู้รับสาร คือ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ กลุ่มเป้าหมายแบ่งได้ 2 ประเภท คือ กลุ่มเป้าหมายภายในและกลุ่มเป้าหมายภายนอก

E (Effect) หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับสารในการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์

จากการศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ สรุปได้ว่า กระบวนการสื่อสาร ประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสารและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

2.3.3 กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์

ประกายดาว สาริกบุตร (2551) กล่าวว่า “กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์มีอยู่ 2 ด้าน ได้แก่ 1) กลยุทธ์ด้านเนื้อหาหรือข้อความ คือ ข่าวสาร (Message Strategies) การประชาสัมพันธ์ควรสารที่มีประโยชน์ต่อผู้รับสาร และ 2) กลยุทธ์ด้านสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร (Media Strategies) คือ เมื่อมีเป้าหมายแล้วต้องเลือกว่าใช้ช่องทางใดในการประชาสัมพันธ์ให้เห็นผลมากที่สุด พิจารณาว่าจะใช้สื่อใดในการสื่อสาร เช่น สิ่งพิมพ์ กิจกรรม การพูด ฯลฯ”

กลยุทธ์ คือ “เดิมใช้ในการทหารหรือการรบคือเทคนิคต่าง ๆ ที่นำมาใช้เพื่อให้ชนะข้าศึก ในทางบริหารหมายถึง การตัดสินใจให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาวและเพื่อให้สัมฤทธิ์ผล กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ เป้าหมายคือความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร และการสื่อสารจะต้องไม่เป็นการโน้มน้าวให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทิศทางที่ผู้ส่งสารต้องการ แต่เป็นการเป็นการยกระดับให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารเท่าเทียมกัน” (Grunig, 1984 อ้างใน อภิชาต พุกสวัสดิ์, 2556, หน้า 17) ซึ่งกลวิธีในการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ตามหลัก 7 Cs of Public Relations Communication มีดังนี้ (Cutlip, 2000 อ้างใน อภิชาต พุกสวัสดิ์, 2556, หน้า 18)

- 1) การสื่อสารต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร เนื้อหาในการสื่อสารต้องเชื่อถือได้
- 2) การสื่อสารใดก็ตามต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
- 3) การสื่อสารต้องให้ประโยชน์ต่อผู้รับสารและไม่ขัดต่อความเชื่อหรือการให้คุณค่าสิ่งต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมาย
- 4) เนื้อหาที่สื่อสารต้องมีความชัดเจนไม่ซับซ้อนไม่สับสนต่อการตีความหมาย
- 5) นำเสนออย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- 6) การใช้สื่อให้เหมาะสมและประชาชนกลุ่มเป้าหมายเปิดรับได้
- 7) การใช้สื่อที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงได้ง่ายต่อการเปิดรับ ไม่ต้องอาศัยความรู้ยุ่งยากไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก

ซึ่งสอดคล้องกับที่ จิตรารภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ (2550, หน้า 17) ได้กล่าวไว้ว่า “การประชาสัมพันธ์ มีความหมายต่อการวางแผน นโยบายด้านการท่องเที่ยว ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ ในด้านการประชาสัมพันธ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ ในการเชิญชวนนักท่องเที่ยว ท่องชาวไทยและชาวต่างชาติให้เข้ามาเที่ยวในประเทศไทย”

จากการศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ สรุปได้ว่า กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์มีอยู่ 2 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ด้านเนื้อหาหรือข้อความและกลยุทธ์ด้านสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยที่การสื่อสารต้องมีความน่าเชื่อถือ ชัดเจน ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ คำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ให้ประโยชน์ต่อผู้รับสาร และใช้สื่อที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงได้ง่าย

2.3.4 การใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์

สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ในการท่องเที่ยว หมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางซึ่งได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือ กิจกรรมส่วนบุคคลในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ (สมัครสมร ภัคดีเทวา, 2556, หน้า 12-6) โดยที่สื่อเป็น เครื่องมือที่สำคัญในเรื่องกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ หากไม่มีสื่อการส่งข่าวสารเพื่อการ ประชาสัมพันธ์ก็จะไม่เกิดขึ้น หรือไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น สื่อจึงมีความสำคัญในแง่ของการเป็น ตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร เนื้อหาสาระในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องรวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลในการชี้แนะหรือกำหนดสังคม ดังเห็นได้จากการแสการ ใช้ สมาร์ทโฟน หรือการเลียนแบบวัฒนธรรมชาติตาม ๆ และยังเป็นแหล่งรวมความรู้และความบันเทิง ควบคู่กันไปด้วย (กมลรัฐ อินทรทัศน์, 2553, หน้า 7-8)

สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ (สมัครสมร ภัคดีเทวา, 2556, หน้า 12-10-14)

1) แบ่งตามประเภทของสื่อ

1.1) แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์

1.2) แบ่งประเภทของสื่อออกเป็นสื่อที่รับรู้โดยสื่อโสต (การฟัง) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง เทป และสื่อทัศน์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ภาพถ่าย

1.3) แบ่งประเภทของสื่อโดยธรรมชาติในการนำสาร สื่อวจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารใน ลักษณะเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน และสื่ออวัจนะ ได้แก่ สื่อที่นำสารซึ่งไม่เป็นภาษาพูดแต่เป็น สัญลักษณ์ เครื่องหมาย หรืออากัปกริยาการเคลื่อนไหวของร่างกาย

1.4) แบ่งประเภทของสื่อ ได้แก่ การสื่อสารภายในบุคคลเป็นการสื่อสารกับตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นรูปแบบการสื่อสารตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และการสื่อมวลชนเป็นการสื่อสารโดยอาศัยการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสเป็นหลัก

1.5) แบ่งประเภทของสื่อเป็นสื่อสนับสนุน แบ่งได้เป็นสื่อสนับสนุนในการบันทึกข่าวสาร สื่อสนับสนุนในการขนส่งข่าวสาร และสื่อสนับสนุนในการถ่ายทอดข่าวสาร

2) แบ่งตามลักษณะของสื่อ

2.1) สื่อที่ควบคุมได้ หมายถึง สื่อที่องค์กรหรือหน่วยงานสามารถควบคุมได้ตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการเผยแพร่ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อโทรทัศน์ สื่อกิจกรรม สื่อใหม่ เป็นต้น

2.2) สื่อที่ควบคุมไม่ได้ หมายถึง สื่อที่องค์กรหรือหน่วยงานไม่ได้เป็นเจ้าของต้องขอความร่วมมือเผยแพร่ข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ จึงไม่สามารถดำเนินการควบคุมการเผยแพร่สื่อได้ โดยทั่วไปมักเป็นการเผยแพร่ผ่านทางสื่อมวลชน เช่น ข่าวแจก คำบรรยายประกอบภาพ บทความหรือสารคดี การจัดกิจกรรมแถลงข่าวสื่อมวลชน บทสัมภาษณ์ เป็นต้น

3) แบ่งตามวิธีการสื่อสาร

3.1) การสื่อสารด้วยวาจา เช่น การพูด

3.2) การสื่อสารที่ไม่ใช่วาจา เช่น การสื่อสารด้วยตัวหนังสือ สีหน้า ท่าทาง ภาษามือ การส่งสายตา เสียงหรือน้ำเสียง

4) แบ่งตามระดับของการสื่อสาร

4.1) การสื่อสารในตนเอง เป็นการสื่อสารภายในตัวเอง หมายถึงบุคคลผู้นั้นเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารในขณะเดียวกันซึ่งการสื่อสารให้ตนเองมีหลายระดับ ได้แก่ การสนทนาภายใน การพูดหรือร้องเพลงคนเดียว และการเขียนคนเดียว

4.2) การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นการสื่อสารที่กระทำอย่างทันที และกระทำในสถานที่เดียวกัน ทำให้เห็นปฏิกิริยาโต้ตอบทันที การสื่อสารระหว่างบุคคลสื่อสารได้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา สามารถจำแนกได้เป็น การสื่อสารระหว่างบุคคล 2 คน การสื่อสารแบบกลุ่ม การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารองค์กร และการสื่อสารครอบครัว

4.3) การสื่อสารมวลชน เป็นการสื่อสารที่บุคคลส่งข้อมูลโดยอาศัยสื่อมวลชนไปยังผู้รับสารจำนวนมากพร้อม ๆ กัน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และสมาร์ตโฟน ที่สามารถส่งข่าวสารไปยังผู้รับจำนวนมากได้โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

5) แบ่งตามทิศทางของการสื่อสาร

5.1) การสื่อสารทางเดียว เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่ผู้รับไม่สามารถมีการตอบสนองในทันทีเพื่อให้ผู้ส่งทราบได้ แต่อาจมีปฏิริยาตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งสารภายหลัง การสื่อสารในรูปแบบนี้จึงเป็นการที่ผู้รับไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทันทีจึงมักเป็นการสื่อสารโดยอาศัยสื่อมวลชน เช่น การฟังวิทยุ หรือการชมโทรทัศน์ เป็นต้น

5.2) การสื่อสารสองทาง เป็นการสื่อสารหรือการสื่อความหมายที่ผู้รับมีโอกาสตอบสนองมายังผู้ส่งสารได้ในทันที โดยที่ผู้รับและผู้ส่งอาจจะอยู่ต่อหน้ากันหรืออาจอยู่คนละสถานที่ก็ได้แต่ทั้งสองฝ่ายจะสามารถมีการเจรจาหรือโต้ตอบกันไปมาโดยที่ต่างฝ่ายต่างผลัดกันทำหน้าที่เป็นผู้รับและผู้ส่งในเวลาเดียวกัน เช่น การพูดโทรศัพท์ การประชุม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6) แบ่งตามเครื่องมือการใช้

6.1) สื่อบุคคล เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการติดต่อสื่อสารและการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะสื่อและช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มักจะขึ้นอยู่กับสื่อบุคคลเป็นหลักมากกว่าการใช้สื่อประเภทอย่างอื่น

6.2) สื่อกิจกรรม เป็นสื่อที่ประกอบด้วยกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นจุดประสงค์ที่หลากหลายแตกต่างกันไป เช่น กิจกรรมเพื่อนำไปสู่การชักจูงใจ หรือโน้มน้าวใจ

6.3) สื่อชุมชน หมายถึง สื่อประเภทต่าง ๆ ที่สมาชิกในชุมชนใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกันภายในชุมชนของตนเอง ได้แก่ สื่อบุคคล เช่น ผู้นำต่าง ๆ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน รวมถึงเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ และรวมถึงสื่อกระจายเสียงต่าง ๆ เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน

6.4) สื่อมวลชน เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเพราะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อประเภทวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือ คุณลักษณะที่โดดเด่นของสื่อประเภทนี้จะใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารแบบทางเดียว แต่อย่างไรก็ตามถือว่าสื่อสารมวลชนเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากทั้งในเรื่องของความเร็วและความสามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มคนได้เป็นจำนวนมากภายในระยะเวลาอันสั้นและรวดเร็ว

สำหรับสื่อในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ผ่านกระบวนการพิมพ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อให้การสื่อสารเป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยเนื้อหาจะปรากฏในลักษณะของตัวอักษร ข้อความ รูปภาพ แผนภูมิ กราฟ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย เพื่อให้ผู้รับสารมีความเข้าใจในสารหรือข้อมูลที่ผู้ส่งสารต้องการ

2) สื่อเสียง หมายถึง สื่อที่รับได้ด้วย การได้ยิน เช่น วิทยุกระจายเสียง ซีดีเสียง เป็นสื่อที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารสู่กลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมากและรวดเร็ว แต่มีข้อจำกัดในด้านการสื่อสารที่เป็นลักษณะเสียง ทำให้ผู้ฟังไม่สามารถเห็นข้อความภาพได้ อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารทางเดียว ทำให้ผู้ฟังไม่มีโอกาสซักถามหรือแสดงความคิดเห็นได้

3) สื่อภาพและเสียง หมายถึง สื่อที่ได้รับทั้งการมองเห็นและการได้ยิน เช่น วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ วีดีโอ สื่อภาพและเสียงเป็นสื่อที่สามารถส่งข้อมูลข่าวสารสู่กลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมากและรวดเร็วเหมือนสื่อเสียง นอกจากนี้ยังมีข้อดีในเรื่องของการดึงดูดความสนใจ เพราะเป็นสื่อที่มีทั้งภาพ เสียง และการเคลื่อนไหว สามารถนำเสนอถ่ายทอดเหตุการณ์จากสถานการณ์จริงได้ แต่ข้อจำกัดก็เป็นสื่อสารทางเดียวเช่นกัน

4) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่เกิดขึ้นจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เช่น สื่อ Internet e-book CD DVD mp3 mp4 สมาร์ทโฟน เป็นต้น ปัจจุบันสื่ออิเล็กทรอนิกส์ถือได้ว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน สามารถตอบสนองการสื่อสารตามความต้องการของผู้รับและผู้ส่งสารได้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถที่จะเป็นได้ทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

จากการศึกษาการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ สรุปได้ว่า สื่อในการประชาสัมพันธ์เป็นตัวกลางหรือช่องทางซึ่งได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือ กิจกรรมส่วนบุคคลในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ สามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ แต่สำหรับสื่อในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสียง สื่อภาพและเสียง และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.3.5 หลักการเลือกใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์

หลักการเลือกใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ มีองค์ประกอบ 4 อย่าง ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

แต่ละองค์การมีการเลือกใช้สื่อตามวัตถุประสงค์ที่ตามลักษณะของการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นควรต้องนำวัตถุประสงค์หลักมาย่อเป็นวัตถุประสงค์รอง เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การเลือกใช้สื่อตามกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายมีความกับสื่อโดยจะต้องรู้ว่ากลุ่มผู้ที่จะรับสารมีการประชาสัมพันธ์เป็นใคร อยู่ที่ไหน มีทัศนคติอย่างไร ฯลฯ แล้วจึงทำการวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นข้อมูลที่สำคัญมากที่สุด เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ ค่านิยม เป็นต้น

3) การเลือกใช้สื่อตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม (สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง) สังคมแต่ละแห่งมีความต้องการสื่อที่แตกต่างกันออกไป เช่น ผู้นำท้องถิ่นจะมีบทบาทมากในสังคมชนบท ส่วนสังคมเมืองผู้คนจะมีลักษณะหลากหลาย ขาดความใกล้ชิดกัน แต่ละสังคมจะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยอาจวิเคราะห์ได้จาก ขนบธรรมเนียม ประเพณี เช่น สังคมชาวใต้ สังคมชาวอีสาน สังคมชาวมุสลิม สังคมชาวอิสลาม โครงสร้างสังคม สังคมเมือง สังคมชนบท กลุ่มอาชีพ สังคมนักธุรกิจ สังคมเกษตรกร

4) การเลือกใช้สื่อตามศักยภาพในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

องค์การแต่ละสถาบันให้ความสำคัญและมีศักยภาพด้านการประชาสัมพันธ์ไม่เท่ากันโดยพิจารณาจาก

4.1) บุคลากร บุคลากรการประชาสัมพันธ์มีความรู้ ทักษะในการใช้สื่อที่แตกต่างกันออกไป

4.2) งบประมาณในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ องค์การแต่ละองค์การอาจมีค่าใช้จ่ายมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสื่อแต่ละประเภท

4.3) วัสดุอุปกรณ์ เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการผลิตสาร การมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำกัดย่อมมีผลต่อการเลือกใช้สื่อ เช่น ด้านผลิตรายการโทรทัศน์หากขาดอุปกรณ์และวัสดุ ก็ย่อมไม่สามารถผลิตรายการได้

4.4) การจัดการ เป็นการวางแผนในการปฏิบัติงานตามทิศทางที่วางไว้ รวมถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสื่อสาร

จากการศึกษาหลักการเลือกใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ สรุปได้ว่า หลักการเลือกใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เลือกตามวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ เลือกตามกลุ่มเป้าหมาย เลือกตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม และเลือกตามศักยภาพในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ สรุปได้ว่า กระบวนการสื่อสารประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสารและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์มีอยู่ 2 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ด้านเนื้อหาหรือข้อความและกลยุทธ์ด้านสื่อหรือช่องทางการสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร สื่อในการประชาสัมพันธ์เป็นตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ สื่อในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสียง สื่อภาพและเสียง และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และหลักการเลือกใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เลือกตามวัตถุประสงค์ เลือกตามกลุ่มเป้าหมาย เลือกตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม และเลือกตามศักยภาพในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

2.4.1 ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวคือการแสดงความรู้สึกนึกคิด ทั้งแสดงความรู้สึกนึกคิดก่อนการเดินทางในระหว่างการเดินทางและหลังจากการเดินทางแล้ว และยังมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว”

ชวัลนุช อุทยาน (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และการกระทำนั้นบุคคลอื่นจะสังเกตเห็นหรือไม่ก็ตามก็เพื่อมุ่งตอบสนองต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง พฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวสังเกตได้โดยประสาทสัมผัส พฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยวเป็นอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดที่ถูกควบคุมอยู่ภายใน พฤติกรรมภายในส่วนใหญ่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมภายนอก”

จากการศึกษาความหมายพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวทุกคนมีความรู้สึกและการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันออกไป ทั้งปัจจัยด้านบวกและด้านลบ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

2.4.2 ความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การศึกษาวิจัยของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยประกอบด้วยนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ตัวนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวนั้นเป็นเจ้าของพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวบางส่วนไม่สนใจหรือตระหนักถึงสิ่งที่น่าสนใจปัจจัยต่าง ๆ ในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวบางคนรู้สึกว่าต้องการพักผ่อนจากการทำงานมาเป็นเวลาหลายเดือน โดยไม่เห็นความจำเป็นต่อปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของเขาในอนาคต

2) คนในชุมชนท้องถิ่น เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในชุมชน โดยกลุ่มคนในชุมชนนั้นจำเป็นต้องมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ทั้งที่พวกเขามีถิ่นฐานรกรากอยู่ในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า “เจ้าบ้านและเจ้าของสถานที่ในที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว” มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สามารถช่วยให้คนในชุมชน เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการวางแผน พัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อสนองความต้องการให้แก่ นักท่องเที่ยวได้อย่างมากที่สุด และเกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยรอบ ทั้งนี้เพื่อช่วยป้องกันและลดผลกระทบในด้านลบที่เกิดขึ้นกับชุมชน

จากการศึกษาความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สรุปได้ว่า การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวเป็นเจ้าของพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว โดยมีนักท่องเที่ยวบางส่วนไม่สนใจหรือตระหนักถึงในการเดินทางท่องเที่ยว โดยที่คนในชุมชนท้องถิ่นเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยจำเป็นต้องมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เพื่อสนองความต้องการให้นักท่องเที่ยวได้อย่างมากที่สุดและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยรอบ

2.4.3 กระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2558) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยวประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การตระหนักถึงความจำเป็นในการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้ถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้า เช่น สื่อโฆษณา ได้รับฟังจากเพื่อนหรือญาติ ได้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น การได้เห็นภาพทิวทัศน์ที่สวยงาม
- 2) การค้นหาและการประเมินข้อมูล การที่นักท่องเที่ยวทำการสืบค้นข้อมูลเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด เหตุผลที่นักท่องเที่ยวค้นหาข้อมูลก่อนการท่องเที่ยวเพราะว่านักท่องเที่ยวรู้สึกถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะสร้างพึงพอใจให้ตัวเองมากที่สุด การหาคำตอบว่าขั้นพื้นฐานว่า จะไปเที่ยวไหน พักที่ไหน ค่าใช้จ่ายเท่าไร การเดินทางควรจะไปกับบริษัทนำเที่ยวหรือไม่
- 3) การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เป็นขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวที่ต้องตัดสินใจซื้อหรือเดินทาง และเป็นขั้นตอนที่นักท่องเที่ยวต้องชำระเงินโดยการจ่ายล่วงหน้าหรืออาจจะจ่ายในระหว่างเดินทางก็ได้
- 4) การได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว การที่นักท่องเที่ยวออกเดินทางจากจุดเริ่มต้นของการเดินทางจนถึงจุดสิ้นสุดของการเดินทาง และในระหว่างการเดินทาง ที่จะมีประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวอาจได้รับคือ ความพึงพอใจ ประทับใจ การพบเพื่อนใหม่ เกิดความรู้สึกสนุก เกิดการเปรียบเทียบกับสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเคยไปมา
- 5) การประเมินประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ได้รับ การประเมินประสบการณ์การท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นหลังจากนักท่องเที่ยวได้สิ้นสุดการเดินทางแล้ว กล่าวคือการประเมินความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ การอยากกลับไปท่องเที่ยวอีกหรือไม่ ได้รับประสบการณ์ ความรู้จากการท่องเที่ยวนี้มากน้อยแค่ไหน

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยว

ยุพดี เสตพรธณ (2548) กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นประโยชน์ ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เช่น

- 1) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง เช่น รถยนต์โดยสาร รถเช่า พนักงานขายตั๋ว พนักงานขับรถ พนักงานประจำสถานีบริการน้ำมัน ฯลฯ
- 2) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการด้านที่พัก เช่น โรงแรม รีสอร์ท บ้านเช่า ห้องพักรายวัน รวมถึงพนักงานที่ให้บริการ เช่น พนักงานต้อนรับ พนักงานทำความสะอาด พนักงานฝ่ายจัดเลี้ยง ฝ่ายฝึกอบรม ฯลฯ
- 3) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการ ที่ดึงดูดการท่องเที่ยว เช่น สวนสนุกต่าง ๆ สวนสัตว์ เป็นต้น
- 4) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับของที่ระลึก เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องจักรสานจากชาวบ้าน
- 5) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูลนักท่องเที่ยว เช่น สำนักพิมพ์ นักเขียนสารคดีท่องเที่ยว รายการโทรทัศน์ นักวิจัยเพื่อการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ฯลฯ

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วยังมีประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีก เช่น

- 1) ทำให้เกิดการกระจายรายได้ เพราะนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ย่อมมีค่าใช้จ่ายในส่วนของที่พักร้านค้า ค่าใช้จ่ายด้านอาหาร ค่าใช้จ่ายด้านการเดินทาง พ่อค้าแม่ค้าที่เป็นคนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ อาทิ สินค้าทางการเกษตร สินค้าหัตถกรรม ทำให้สภาพเศรษฐกิจและทำให้รายได้ของชุมชนดีขึ้น
- 2) รัฐบาลมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากการเก็บภาษีของผู้มีรายได้ รัฐบาลควรมีระบบบริหารจัดการที่ดี เพื่อช่วยลดปัญหาของภาวะการขาดดุลได้ ทำให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น
- 3) การพัฒนาสาธารณูปโภค เมื่อรัฐบาลมีรายได้จากการท่องเที่ยวที่เติบโตขึ้น รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมียุทธศาสตร์อันวางความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่ายและปลอดภัย เช่น การพัฒนาก่อสร้างถนนหนทาง การประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ การสื่อสาร นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น ต่างก็รับผลประโยชน์เช่นกัน
- 4) ช่วยลดปัญหาการอพยพเข้าเมืองหลวง เนื่องจากมีการจ้างงาน และผู้คนในชุมชนมีรายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยวนำเงินไปใช้จ่าย ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาชีพการงานและรายได้ที่มั่นคง จึงช่วยลดการอพยพเข้าสู่เมืองหลวงได้
- 5) ช่วยกระตุ้นให้เกิดแนวคิด นำสิ่งของที่ไม่จำเป็นมาก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น การนำเศษผ้า เศษกระดาษ เศษฝาง หรือเศษวัสดุที่เหลือใช้ นำมาผลิตเป็นสินค้าที่ระลึกให้แก่นักท่องเที่ยว ลดการทำลายด้วยการเผา ทำให้ไม่เกิดปัญหามลพิษ เกิดการคิดค้นอยู่เสมอ ทำให้สินค้านั้นเป็นที่นิยม

6) ช่วยทำให้เกิดความรักและความภูมิใจในท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละที่นั้น ต่างมีวัฒนธรรม และประเพณีที่ต่างกัน ถือเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างดี เช่น งานประเพณีชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

7) เกิดประโยชน์ทางการศึกษาต่อแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น มีการทำสารคดีวิจัยท่องเที่ยว เส้นทางสายไหม สารคดีชุดแม่น้ำในไทย ทำให้นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา สามารถรับรู้ถึงที่มาได้อย่างลึกซึ้ง

8) เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี เช่น รถยนต์โดยสารสามารถปรับเอนเบาะได้ กว้างขึ้น มีการผลิตและติดตั้งเครื่องจำหน่ายเครื่องดื่มแบบอัตโนมัติ (หยอดเหรียญ) ตู้กดเงินสด (ATM) ระบบการสำรองที่พักแบบออนไลน์ เป็นต้น

วรรณมา วงษ์วานิช (2546) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้ 5 ปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย นักท่องเที่ยว สินค้าท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและการบริการ และที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งแต่ละปัจจัยมีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 นักท่องเที่ยว จำแนกออกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และเชื้อชาติ

- 1) การกระจายของนักท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวจากประเทศใดบ้างที่เดินทางมาท่องเที่ยว
- 2) กิจกรรมของนักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อการประชุม พักผ่อนหย่อนใจ หรือเยี่ยมญาติ
- 3) ฤดูกาลท่องเที่ยว ศึกษาข้อมูลนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในฤดูใดมากและฤดูใต้น้อย
- 4) ทักษะคตินักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นหรือให้นักท่องเที่ยวได้แสดงทัศนคติต่อสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ

2.5.2 สินค้าท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว สินค้าที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น สินค้าจากทรัพยากรธรรมชาติ สินค้าทางวัฒนธรรมและประเพณี

2.5.3 การคมนาคมขนส่ง เป็นแนวทางที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวสำคัญปัจจัยหนึ่งจึงพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- 1) รูปแบบของการคมนาคม รูปแบบแตกต่างกันตามลักษณะของพื้นที่ และตามความต้องการของนักท่องเที่ยว
- 2) การพัฒนาขนส่งสู่แหล่งท่องเที่ยว สภาพการเดินทาง ถนนหนทาง ความปลอดภัยได้มาตรฐานแค่ไหน
- 3) การคมนาคมขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถนำเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพตรวจสอบมาตรฐานของยานพาหนะ
- 4) แบบแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ กลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็ก

5) บริเวณหรือสถานที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้โดยสาร เช่น สถานีขนส่งบริการต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง

6) รูปแบบหรือปัญหาการจราจร ตัวอย่าง เช่น ปัญหาการจราจรที่ติดขัดในกรุงเทพมหานคร มักส่งผลเสียต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้

2.5.4 ข้อมูลข่าวสารและการบริการ ถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว เช่น หนังสือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ หรือเอกสารต่าง ๆ โดยมีกระบวนการดังนี้

1) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยว เช่น รายการเทศกาลท่องเที่ยวของจังหวัด เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น

2) การส่งเสริมและให้ความรู้ใหม่ ๆ เผยแพร่เอกสารการนำเที่ยวให้แก่ชุมชน

3) อบรมการนำเที่ยวแก่เจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์ เป็นการให้ความรู้แก่บุคคลที่สนใจในอาชีพ การให้ความรู้ด้านท่องเที่ยวที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว

4) รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จัดทำเป็นเอกสารหรือสื่อสิ่งพิมพ์ให้นักท่องเที่ยว

5) จัดทำแผนที่เส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการเดินทางของ นักท่องเที่ยว

2.5.5 ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม เกสต์เฮาส์ รีสอร์ท ที่พักแรมกลางแจ้ง สถานที่พักจะต้องสะอาด และมีราคาที่เหมาะสมของที่พักแต่ละประเภท

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว นั้น มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านนักท่องเที่ยว และการพัฒนา แนวทางแต่ละด้านของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น ๆ โดยมีกระบวนการอันหลากหลายในการกระตุ้นและ ส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.6 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับศูนย์ศึกษารัฐธรรมนูญและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

2.6.1 ประวัติความเป็นมา

ศูนย์ศึกษารัฐธรรมนูญและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงาน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบดำเนินงานการพัฒนาพื้นที่สวนป่าเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า และให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบาภาระนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่มีจำนวนมาก ตามนโยบายของ ฯพณฯ ปองพล อดิเรกสาร ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในขณะนั้น มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 13,750 ไร่ ครอบคลุมแปลงปลูกป่าและป่าสงวนแห่งชาติป่ามวกเหล็ก - ทับทิม

แปลง 2 (แปลงใหญ่) ได้เปิดบริการนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 และเมื่อปี พ.ศ. 2546 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์ศึกษา ธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า เพื่อก่อสร้างสิ่งก่อสร้าง ซึ่งประกอบไปด้วย อาคารรวม 1 หลัง อาคารพักอาศัย TYPE A (บ้านเดี่ยว) จำนวน 10 หลัง อาคารพักอาศัย TYPE B (บ้าน 2 ชั้น) จำนวน 3 หลัง อาคารบ้านพักอาศัย 4 UNITS จำนวน 6 หลัง อาคารบ้านพักอาศัย 5 UNITS จำนวน 2 หลัง และลานจอดรถในพื้นที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

2.6.2 ที่ตั้งอาณาเขต

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอ แก่งคอย จังหวัดสระบุรี มีเนื้อที่ความรับผิดชอบ 13,750 ไร่ เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่ามวกเหล็ก - ทับทิม แปลง 2 (แปลงใหญ่) ในท้องที่อำเภอแก่งคอย

ทิศเหนือ ติดกับพื้นที่บ้านมวกเหล็กใน ตำบลมิตรภาพ อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับห้วยประดู่ ห้วยเจ็ดคด และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ท้องที่อำเภอ แก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันออก ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ท้องที่อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันตก ติดกับหมู่บ้านโป่งก้อนเส้า หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

2.6.3 การเดินทาง

การเดินทางไปยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า เดินทาง โดยรถยนต์หากเริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือโดยใช้เส้นทางถนนพหลโยธิน (ทางหลวง หมายเลข 1) ประมาณ 100 กิโลเมตร ก่อนที่จะเข้าตัวจังหวัดสระบุรีให้เลี้ยวขวาไปทางถนนมิตรภาพ (ทางหลวงหมายเลข 2) ประมาณ 17 กิโลเมตร ถึงหลักกิโลเมตร 126 มีเส้นทางเลี้ยวขวาไปตามถนน มิตรภาพ - น้ำตกเจ็ดคด ไปอีกประมาณ 16 กิโลเมตร ถึงอ่างเก็บน้ำโป่งก้อนเส้า จากอ่างเก็บน้ำโป่ง ก้อนเส้าเลี้ยวซ้ายไปอีก 3.7 กิโลเมตร ถึงศูนย์บริการนักท่องเที่ยว รวมระยะทางจากกรุงเทพมหานคร 137 กิโลเมตร สภาพถนนสามารถเดินทางได้ในทุกฤดูกาล

2.6.4 สภาพภูมิอากาศ

แบ่งเป็น 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว อุณหภูมิในแต่ละฤดูกาลไม่ต่างกันมากนัก อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 34 องศาเซลเซียส และต่ำสุดประมาณ 23 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนจะเริ่มราว เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม และอากาศจะร้อนที่สุดในช่วงเดือนเมษายน จากนั้นจะเข้าสู่ฤดู ฝนตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนตุลาคม และจะมีอากาศหนาวเย็นในช่วงเดือนปลาย เดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์

2.6.5 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่

ในพื้นที่ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า เป็นบริเวณที่มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามประกอบด้วยความหลากหลายทางธรรมชาติทั้งพันธุ์พืชและสัตว์ป่า อีกทั้งการเดินทางเข้าถึงไม่ลำบากมากนัก จึงเหมาะสมแก่การจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาทางธรรมชาติและระบบนิเวศควบคู่ไปกับการพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งท่องเที่ยวมีดังนี้

- 1) น้ำตกคลองผักหนาม เป็นน้ำตกขนาดกลาง ที่ไหลผ่านลานหินกว้างบริเวณน้ำตก และมีการพบต้นผักหนามโดยรอบ อยู่ห่างจากอ่างเก็บน้ำซับป่าว่านประมาณ 2.3 กิโลเมตร
- 2) น้ำตกหินลาด เป็นลำธารน้ำตกขนาดเล็กที่อยู่ท่ามกลางความร่มรื่นของพันธุ์ไม้ที่อยู่ล้อมรอบ อยู่ห่างไปทางทิศเหนือของศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประมาณ 1,200 เมตร ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 40 นาที
- 3) น้ำตกเจ็ดคตเหนือ เจ็ดคตกลาง เจ็ดคตใต้ และเจ็ดคตใหญ่ เป็นน้ำตกที่มีต้นกำเนิดจากลำห้วยเจ็ดคต เริ่มจากตอนต้นเป็นน้ำตกเจ็ดคตเหนือ ซึ่งเป็นน้ำตกขนาดเล็กอยู่ห่างไปทางทิศเหนือของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อน ประมาณ 1,200 เมตร บริเวณน้ำตกมีแอ่งน้ำที่สามารถลงเล่นน้ำได้ ตัดไปทางตอนใต้จะเป็นน้ำตกเจ็ดคตกลาง น้ำตกเจ็ดคตใต้ และน้ำตกเจ็ดคตใหญ่ตามลำดับ
- 4) น้ำตกเขาแคบ เป็นน้ำตกขนาดกลางของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีความสูงประมาณ 10 เมตร การเข้าไปต้องเดินเท้าเข้าไปเป็นระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร
- 5) น้ำตกโกรกอีตง เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ในบริเวณท้องที่ หมู่ที่ 5 ตำบลชะอม อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ลักษณะเป็นสายน้ำตกขนาดใหญ่มีหลายชั้น ชั้นบนสุดไหลผ่านหน้าผาความสูงประมาณ 50 - 60 เมตร การเดินทางต้องเดินทางโดยรถยนต์จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวไปยังบริเวณบ้านตะโกด้วน ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร จากนั้นต้องเดินเท้าขึ้นน้ำตกประมาณ 3.5 กิโลเมตร (น้ำตกทุกแห่งจะมีน้ำเฉพาะในฤดูฝน โดยจะมีน้ำมากในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม)
- 6) จุดชมวิวมอเครือ อยู่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประมาณ 1.8 กิโลเมตร เป็นจุดที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้ในมุมกว้าง โดยทางตะวันออกจะมองเห็นทัศนียภาพบริเวณที่ตั้งศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้าและแนวเทือกเขาที่ซับซ้อนของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ส่วนทางด้านตะวันตกจะมองเห็นทัศนียภาพบริเวณตำบลทับกวาง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

2.6.6 นโยบายและการดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า มุ่งเน้นนโยบายการปฏิบัติงานด้านป่าไม้ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษาค้นคว้าด้านวิชาการ และการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชน ป่า และสัตว์ป่าสามารถอยู่ร่วมกันได้และการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสัมผัสกับสภาพในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ดังนั้นการดำเนินงานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จึงได้มีการจัดการ ดังนี้ (ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า, 2557, 2558)

1) การจัดการพื้นที่ได้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1.1) โซนบริการ ได้แก่ บริเวณบ้านพักรับรอง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว พื้นที่กางเต็นท์ พื้นที่บริเวณนี้จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานให้ตามสมควรและไม่อนุญาตให้มีกิจกรรมที่รบกวนธรรมชาติ เช่น การส่งเสียงรบกวนสัตว์ป่า เป็นต้น

1.2) โซนที่มีสภาพธรรมชาติ ได้แก่ เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติและน้ำตก พื้นที่บริเวณนี้จะไม่มีการตัดถนนเข้าไปเนื่องจากเป็นการทำลายธรรมชาติและพื้นที่ป่า นักท่องเที่ยวจะต้องเดินเท้าเข้าไป และในระหว่างการเดินทางจะมีกิจกรรมทำป้ายสื่อความหมายเพื่อประชาสัมพันธ์ปลูกฝังความรู้ด้านป่าไม้

2) การมีส่วนร่วมของชุมชน ได้เปิดโอกาสให้คนในชุมชนสามารถสร้างรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การเป็นมัคคุเทศก์นำเดินป่า การจำหน่ายของที่ระลึก การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น

3) การจัดกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจปลูกฝังจิตสำนึกทรัพยากรด้านป่าไม้ เช่น กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดูนก กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์ กิจกรรมขี่จักรยานเสือภูเขา เป็นต้น

ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติเชิงนิเวศ เช่น ป่าไม้ บริเวณโดยรอบของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ประกอบด้วยป่าที่หลากหลาย เช่น

ป่าผลัดใบ (Deciduous Forest)

ป่าไม้ผลัดใบ (Evergreen Forest)

ป่าเบญจพรรณ (Mix Deciduous Forest)

ป่าดิบชื้น (Tropical Rain Forest)

ป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest)

ป่าใหญ่และป่ารุ่มหรือป่าเหล่า (Savanna Forest)

สวนป่า (Forest Plantation)

สัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในบริเวณ ได้แก่ ช้างป่า กระทิง หมี กวาง เก้ง นางอาย อีเห็น กระเจง หมูป่า ลิง กระต่ายป่า กระรอก กระแต ปูหิน แมลงปอ และ นก ประมาณ 158 ชนิด ส่วนพันธุ์ไม้ที่พบในบริเวณนี้มีจำพวกพืชสมุนไพร เช่น พญามิถุนันท์ ม้ากระทืบโรง กราวเครือ และพันธุ์ไม้อื่น ๆ เช่น เอื้องหมายนา ดอกพนมสวรรค์ ต้นไคร้ น้ำ เฝื่อนก้านดำ รวมทั้งเห็ดชนิดต่าง ๆ เช่น เห็ดแชมเปญ เห็ดปากหมู

ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวทางด้านธรณีวิทยา เช่น

น้ำตกเจ็ดคตเหนือ

น้ำตกเจ็ดคดกลาง

น้ำตกเจ็ดคดใต้

น้ำตกเจ็ดคดใหญ่

น้ำตกคลองฝักหนาม

น้ำตกหินดาด

น้ำตกเขาแคบ

น้ำตกโกรกอีดก

น้ำตกโกรกฝาผนัง

น้ำตกซบป่าว่าน

ประเพณี และงานเทศกาล เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีวันออกพรรษา และเทศกาลปีใหม่

ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมการเดินทางศึกษาเส้นทางธรรมชาติ กิจกรรมขี่จักรยาน กิจกรรมดูนกส่องสัตว์ กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์ กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ

ด้านบริการที่พัก เช่น มีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวในลักษณะแบบบ้านพัก และแบบกางเต็นท์

ด้านบริการร้านอาหารและร้านค้า ภายในบริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคต - ไป่ก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี มีร้านอาหาร และร้านค้า อย่างละ 1 ร้าน โดยทำเป็นในรูปแบบของสหกรณ์

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทวีพล ไชยพงศ์ (2557) ศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน ณ วนพุทธรอุทยานน้ำตกเขาอีโต้ จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยานในด้านพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ในการใช้จักรยานเป็นพาหนะทาง ณ วนพุทธรอุทยานน้ำตกเขาอีโต้ และควรมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว และด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ควรมีการร่วมมือและการมีส่วนร่วมของชุมชน

ให้มากกว่านี้ ด้านการวางแผนพบว่าควรมีการส่งเสริมพัฒนาการด้านบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในการทำกิจกรรมและแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนในการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และด้านการควบคุมควรมีการทดสอบความรู้และการประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่และบุคลากร และควรทำการจัดทำสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวมายัง ณ วนพุทธอุทยานน้ำตกเขาอีโต้ จังหวัดปราจีนบุรี การวิจัยเป็นการประยุกต์และพัฒนาในการทดลอง และวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความพึงพอใจ และแบบทดสอบถามความรู้เชิงนิเวศและความรู้ด้านสุขภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การกำหนดเกรดแบบอิงพัฒนาการ

บัณฑิตา สังฆมณี (2557) ศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่า การรับรู้สื่อที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ 1) สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ 2) สื่อมวลชน 3) สื่อบุคคล เป็นสื่อที่สามารถสร้างการรับรู้ที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวเปิดรับมากที่สุด เพราะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายเร็วและต้องทำการแทรกแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยการใช้เทคนิคการสร้างสรรค์ ความบันเทิง โดยการเชื่อมโยงสื่อเข้าด้วยกัน โดยการสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เพื่อการส่งเสริมแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สื่อของการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึงให้ดียิ่งขึ้น การศึกษาวิจัยเป็นการศึกษากาวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่างการศึกษามี 2 กลุ่มคือ ผู้บริหารระดับสูงที่มีส่วนเกี่ยวข้องและนักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติภูกระดึง

ศิวาภรณ์ สวัสดิชัย (2555) ศึกษาแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ความชอบที่มีลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ และพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือน และนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยในอุทยานแห่งชาติ เก็บข้อมูลผู้มาเยือนจำนวน 415 คน ในอุทยานแห่งชาติจำนวน 4 แห่ง โดยใช้ประเมินและแบบสอบถาม พบว่า พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีความเหมาะสมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เลือกพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติเพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยเลือกกางเต็นท์บริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่ละกลุ่มนำเต็นท์มา 1-2 หลัง ใช้เวลาพักผ่อน 1-2 คืน กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและประกอบจริงในพื้นที่มากที่สุดคือกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ และพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ แรงจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับสูงสุด คือ การได้รับอากาศที่ดี ผู้มาเยือนชอบพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิว

ทิวทัศน์สวยงาม และรูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติด้านลักษณะพื้นที่ควรเป็นพื้นที่ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามและคงสภาพธรรมชาติดั้งเดิม ด้านลักษณะกิจกรรมพื้นฐานที่ควรมีในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ คือ กิจกรรมนันทนาการที่ใช้พลังกำลังน้อย เช่น การเดินชมวิวทิวทัศน์ การพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ปิกนิก เป็นต้น

ฉัญญลักษณ์ ศิริวรรณางกุล (2555) ศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ จังหวัดสระบุรี พบว่า การทำฟาร์มสเตย์ทำได้ทั้งขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ผู้ประกอบการที่ทำสวน ผัก พืช ดอก หรือการเลี้ยงสัตว์ สามารถทำฟาร์มสเตย์ได้โดยไม่ต้องมีฟาร์มการเกษตรเป็นของตัวเองก็ได้ แต่ต้องหาพันธมิตรกับผู้ประกอบการที่ทำการเกษตรไว้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่และตื่นเต้น อีกทั้งการสนับสนุนการภาครัฐยังไม่เพียงพอ ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์มีจำนวนที่ค่อนข้างน้อย จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ในช่วงอายุ 24-26 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และเป็นผู้ใช้แรงงานมากที่สุด รายได้ต่อเดือน 30,000 บาทขึ้นไป และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ในแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวมากที่สุดคือการมาสัมผัสกับความสวยงามของธรรมชาติและที่มาพักผ่อน ความเงียบสงบและความเรียบง่ายของฟาร์มสเตย์เป็นปัจจัยภายนอกที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด และการมีความเป็นมิตรของพนักงานและความสะอาดสะดาดสบายของสถานที่ ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครั้งแรกในการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ เดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อน จำนวนเดินทางต่อครั้ง 3-6 คน เวลาการเดินทาง 1-2 วัน รู้จักการท่องเที่ยวฟาร์มสเตย์จากญาติเพื่อนและอินเทอร์เน็ต กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบคือ ให้อาหารโค รีดนมโค และกิจกรรมแคมป์ไฟไนท์ปาร์ตี้

ดวงรัตน์ ชูวงศ์ (2553) ศึกษาวิจัยแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา พบว่า จากประเด็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา มีอยู่ 2 ประเด็นที่น่าสนใจ คือ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว 2) การบริหารจัดการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในเกาะคอเขาคอมีการเข้ามาใช้ประโยชน์หลายกลุ่มจึงเกิดการบุกรุกป่าสงวน เกิดการทำลายธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยวทรัพยากรเริ่มเสื่อมโทรม เกิดปัญหาขยะความสกปรกจากผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว และปัญหาการบริหารจัดการของชุมชนเกาะคอเขา คือ ด้านการตลาด ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก การบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ยังไม่มีบุคคลากรที่เพียงพอ การเข้าร่วมติดต่อหาพันธมิตรกับเครือข่ายการท่องเที่ยวที่ยังไม่มากพอ สิ่งแวดล้อมทรัพยากรทางธรรมชาติโดนทำลายโดยชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการในพื้นที่ ที่ไม่รู้สึกรังเกียจในธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ความต้องการในการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ความสะอาดสะดาดสบายทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวแนวทางการส่งเสริมเกาะคอเขา ได้แก่ 1) แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งประชาชนใน

ชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชนในด้านการท่องเที่ยว 2) แนวทางส่งเสริมพัฒนาระบบสาธารณสุขภาค การท่องเที่ยวเกาะคอเขา 3) แนวทางส่งเสริมการทำตลาดและการประชาสัมพันธ์ด้านการ ท่องเที่ยว 4) แนวทางการส่งเสริมความสามารถบริการด้านการท่องเที่ยวภายในชุมชน 5) แนวทาง ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว และ 6) แนวทางสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน

ศิริอร บุษุโร (2551) ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า ในพื้นที่ตำบลเกาะยอมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติที่หลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นจุดชมวิวของทะเลสาบสงขลาและในตัวเมืองสงขลา มีแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวดัตช์ และการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น จาก กลุ่มตัวอย่างพบว่า มีความเห็นว่าทรัพยากรด้านธรรมชาติ ด้านประเพณีและด้านเทศกาลเป็น ทรัพยากรที่มีความโดดเด่นมากที่สุด ความชอบในแหล่งท่องเที่ยวคือสถาบันทักษิณศึกษามากที่สุด และมีความคาดหวังอยากให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด มีความต้องการให้พัฒนาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและมีความยินดีต้อนรับนักท่องเที่ยว ที่เข้าเที่ยวและเยี่ยมเยือน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ฐาตินี พงษ์รูป (2550) ศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการจำแนกเขตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยาน แห่งชาติ ภูหินศิลา: อุทยานแห่งชาติที่มีศักยภาพสูง เพื่อศึกษาปัจจัยที่เหมาะสมในการจำแนกเขต การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ วิเคราะห์ปัจจัยหลักและปัจจัยรองที่เหมาะสมในการ จำแนกเขตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นำปัจจัยที่ได้มาสร้างแบบจำลองเขตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และเปรียบเทียบแบบจำลองเขตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการใช้ ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติ พบว่า ปัจจัยหลักที่เหมาะสมในการ จำแนกเขตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การพบเห็นการพังทลายของดิน ความหนาแน่นของพืชคลุม ดินและการสูญเสียพืชคลุมดิน การร้องเรียนของนักท่องเที่ยว และจำนวนของเส้นทางเดินเท้าของ ชุมชนในบริเวณโดยรอบอุทยานแห่งชาติ เมื่อนำปัจจัยที่ได้มาสร้างแบบจำลองเขตการท่องเที่ยวเชิง นิเวศโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในพื้นที่ศึกษา คัดเลือกมาจากอุทยานแห่งชาติที่มีศักยภาพสูง จำนวน 5 อุทยาน ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติไทรโยค อุทยานแห่งชาติ น้ำตกพลิว อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติเขาลวง พบว่า อุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับแบบจำลองเหตุการณ์ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ อุทยานแห่งชาติ น้ำตกพลิว ส่วนอุทยานแห่งชาติอีก 4 อุทยาน ไม่สอดคล้องกับแบบจำลอง เนื่องจากพื้นที่กิจกรรม การท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติสันโดษ และพื้นที่ธรรมชาติกึ่งสันโดษไม่ใช่นานยนต์ ซึ่งเป็นบริเวณที่ ธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์สูง และเมื่อมีการรบกวนจากการท่องเที่ยวจะเกิดความเสื่อมโทรมได้ง่าย

แสดงว่าการสร้างแบบจำลองเขตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการพิจารณาการเปิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของอุทยานแห่งชาติซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยทำการสำรวจทรัพยากร รวมทั้งศึกษาความเหมาะสมในการใช้พื้นที่ก่อน เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

อรวัลย์ภัทร เลิศหิรัญกิจ (2550) ศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชียงใหม่ ในทิวเขาพารี พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวและประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทิวเขาพารีดังนี้ คือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ดีเท่าที่ควร แหล่งท่องเที่ยว สภาพพื้นที่และสิ่งแวดล้อมยังมีความเป็นธรรมชาติน้อยเกินไป พื้นที่การอาศัยของสัตว์ยังคงคับแคบไม่เป็นธรรมชาติ บุคลากรยังขาดทักษะในงานและความเชี่ยวชาญในงาน การจัดการยังแยกส่วนการทำงาน และการทำงานยังเป็นเชิงรับ ควรจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากกว่านี้ ควรสร้างจิตสำนึกและการเรียนรู้มากขึ้น ชุมชนยังขาดความร่วมมือในทิวเขาพารี และยังขาดการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่อง ชุมชนจึงเห็นว่าควรมีการพัฒนาการทำการตลาด การทุนของผู้ประกอบการ การมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นมาตรฐานและการพัฒนาการขนส่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ดวงหทัย คชเสนี (2549) ศึกษาความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตของคู่สมรสที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความพึงพอใจในชีวิตและความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวของคู่สมรสที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือผู้ใหญ่ที่สมรสแล้วอายุระหว่าง 25-45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป คู่สมรสทำงานทั้งคู่ เป็นงานประจำในหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 243 คน โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจในชีวิต และแบบวัดความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัว พบว่า คู่สมรสที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร 1) มีความพึงพอใจในชีวิตสูง มีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวน้อย ทั้งในรูปแบบงานก้าวกายครอบครัวและครอบครัวก้าวกายงาน 2) บางกลุ่มมีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในระดับปานกลาง ทั้งในงานก้าวกายครอบครัวและครอบครัวก้าวกายงาน 3) กลุ่มผู้หญิงมีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในรูปแบบงานก้าวกายครอบครัวมีสาเหตุจากความเครียดมากกว่ากลุ่มผู้ชายเฉพาะกลุ่มที่มีบุตร กลุ่มผู้หญิงมีความพึงพอใจในชีวิตน้อยกว่ากลุ่มผู้ชาย 4) กลุ่มช่วงอายุ 32-38 ปี มีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในรูปแบบงานก้าวกายครอบครัวมีสาเหตุจากเวลาและความเครียดมากกว่าผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 39-45 ปี 5) กลุ่มที่มีบุตร 1 คน มีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในรูปแบบงานก้าวกายครอบครัวมีสาเหตุจากเวลา ความเครียด และพฤติกรรม และในรูปแบบครอบครัวก้าวกายงานที่มีสาเหตุจากความเครียด และพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีบุตร 6) กลุ่มที่มีบุตรอายุช่วงแรกเกิด-5 ปี มีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวใน

รูปแบบงานก้ำก๋ายครอบครัวมีสาเหตุจากความเครียด และในรูปแบบครอบครัวก้ำก๋ายงานมีสาเหตุจากเวลามากกว่าผู้ที่มีบุตรอายุช่วง 6-11 ปี และมีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในรูปแบบครอบครัวก้ำก๋ายงานมีสาเหตุจากพฤติกรรมมากกว่ากลุ่มผู้ที่มีบุตรอายุช่วง 12-15 ปี 7) กลุ่มที่ไม่มีผู้ช่วยในครัวเรือนมีความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวในรูปแบบครอบครัวก้ำก๋ายงานมีสาเหตุจากความเครียดมากกว่ากลุ่มที่มีผู้ช่วยในครัวเรือน 8) เฉพาะกลุ่มที่มีบุตร กลุ่มที่ไม่มีผู้ช่วยในครัวเรือนมีความขัดแย้งในรูปแบบงานก้ำก๋ายครอบครัวและครอบครัวก้ำก๋ายงานมีสาเหตุจากความเครียดและพฤติกรรมมากกว่าผู้ที่มีผู้ช่วยในครัวเรือน 9) ความพึงพอใจในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัว ทั้งในด้านรูปแบบของความขัดแย้ง และสาเหตุของความขัดแย้ง 10) ความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัวมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับ รูปแบบของความขัดแย้ง และสาเหตุของความขัดแย้ง

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า สรุปได้ว่า ตัวแปรสำคัญที่จะเป็นแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) พฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยจุดประสงค์หลักในการเดินทาง ช่วงเดือนที่ต้องการเดินทางมาเที่ยว รูปแบบของการพักค้างแรม ความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค และความประทับใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรม 2) กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศ ดูนก/ ส่องสัตว์ ชมน้ำตก ปั่นจักรยาน ทางเดิน/ เข้าค่าย/ กิจกรรมนันทนาการ และศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์ และ 3) การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว ในเรื่องการรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย โดยได้แบ่งวิธีการ และดำเนินการวิจัยออกมาเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประเภทของการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การทดสอบเครื่องมือ
- 3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 ประเภทของตัวแปร
- 3.7 วิธีการทางสถิติ
- 3.8 การสรุปข้อมูลทางประชากรศาสตร์

3.1 ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยวิธีการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด แล้วนำข้อมูลมาป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า
- 2) ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่บริเวณโดยรอบของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของชำ ร้านกาแฟและเครื่องดื่ม จำนวน 5 ร้าน
- 3) นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ในปี 2557 จำนวน 61,895 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน (คำนวณจากสูตรได้ 398 คน) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ระหว่างเดือนธันวาคม 2558 - มกราคม 2559 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของตารางกำหนดตัวอย่างของ ยามาเน (Yamane, 1973 อ้างใน อึ้งรุฒิ เอกะกุล, 2543) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{แทนค่า } 398 = \frac{61,895}{1 + 61,895(0.05)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N = ประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ (ที่ระดับ 5%)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Convenience หรือ Accidental Sampling) จำนวน 400 คน จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างเดือนธันวาคม 2558 - มกราคม 2559

3.3 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยว แล้วนำผลการศึกษาดังกล่าวมากำหนดเป็นเนื้อหาในแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

3.3.2 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ให้ครอบคลุมในเนื้อหาวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยสามารถแบ่งโครงสร้างแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อน ลักษณะคำถามเป็นการให้เรียงอันดับ 1-5 โดยเรียงลำดับให้ 1 คือ กิจกรรมที่ท่านชอบมากที่สุด และ 5 คือกิจกรรมที่ท่านชอบน้อยที่สุด และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมาก
คะแนน 3 หมายถึง	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นน้อย
คะแนน 1 หมายถึง	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นน้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมคะแนนคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างและหาอันดับภาคขึ้นในการแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในการแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ความหมาย
1.00-1.50	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นน้อยที่สุด
1.51-2.50	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นน้อย
2.51-3.50	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นปานกลาง
3.51-4.50	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมาก
4.51-5.00	เห็นด้วยหรือยอมรับข้อความนั้นมากที่สุดก่อนนำไปใช้จริง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การประชาสัมพันธ์ ต่อการรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนแล้ว ลักษณะคำถามเป็นเลือกตอบ (Checklist) และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question)

3.3.3 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการของศูนย์ฯ จำนวน 1 ท่าน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นเรื่องสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ คือ การมีนโยบายแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว นโยบายการดำเนินงานในด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว

2) ใช้สำหรับเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจำนวน 5 ร้านค้าในพื้นที่บริเวณศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนแล้ว ประเด็นเรื่องสำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ผู้ประกอบการมีแนวทางอย่างไรในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.4 การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) เมื่อสร้างแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ว่าแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการส่งเสริมหรือไม่อย่างไร จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับแก้เนื้อหาของข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล ซึ่งใช้เกณฑ์ในการประเมินข้อคำถามแต่ละข้อดังนี้

ค่า +1	สอดคล้อง
ค่า 0	ไม่แน่ใจ
ค่า -1	ไม่สอดคล้อง

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จำนวน 400 ชุด และจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนในการส่งเสริมศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

3.5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า เช่น เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยจึงนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

3.6 ประเภทของตัวแปร

3.6.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1) กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2) พฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
- 3) การประชาสัมพันธ์

3.6.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

3.7 วิธีการทางสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีดังนี้

3.7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จะถูกนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส (Coding) ที่กำหนดทำการบันทึกลงข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistics Package for Social Science) ประมวลผลและสรุปผล โดยวิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แสดงผลเป็นจำนวน ร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะถูกนำมาตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา สรุป ตีความ (Conclusion and Interpretation) และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมภายใต้ขั้นตอนของการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนาความ (Descriptive) ในแต่ละประเด็นของการศึกษา

3.8 การสรุปข้อมูลทางประชากรศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า โดยทำการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว 400 ชุด สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า และผู้ประกอบการจำนวน 5 ร้านค้า

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไป่ก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามที่มีคำตอบครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 400 ชุด ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ส่วนประกอบ ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไป่ก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

4.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว

4.4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว

4.5 ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฯ

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.7 ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ฯ

4.8 ข้อเสนอสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

4.1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของศูนย์ศึกษารัฐธรรมนูญและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

ศูนย์ศึกษารัฐธรรมนูญและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ถือได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านระบบนิเวศที่หลากหลาย ทั้งสัตว์ป่า พันธุ์พืช ต้นไม้ ธรรมชาติ ป่าเขา ที่มีไว้ศึกษาสำหรับผู้สนใจ และเปิดให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด และยังมีกิจกรรมที่หลากหลายไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อเยี่ยมชมความสวยงามของธรรมชาติ และด้านการเดินทางมายังศูนย์ฯ ถือได้ว่าเป็นความสะดวกสบายถนนมีความร่มรื่นและสภาพถนนที่ดีสะดวกต่อการเดินทาง

ภาพที่ 4.1: ถนนทางเข้าไปยังศูนย์ศึกษารัฐธรรมนูญและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

เดินทางจากกรุงเทพฯ ประมาณ 130 กิโลเมตร โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (พหลโยธิน) แยกขวาไปทางถนนมิตรภาพ ประมาณ 20 กิโลเมตรให้กั้รถหน้าเทศบาลทับกวาง อีก1กิโลเมตรแล้วเลี้ยวซ้ายเข้าไปกั้พบป้ายนี้ ที่บอกทางเข้าไปยังพื้นที่ของศูนย์ศึกษารัฐธรรมนูญและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า เป็นถนนลาดยางมะตอย ถนนเป็นสองเลน เลนถนนทั้งสองฝั่งมีความกว้างพอสมควร และสังเกตเห็นป้ายบอกทางไปยังศูนย์ศึกษารัฐธรรมนูญและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ภาพที่ 4.2: แสดงเส้นทางระหว่างทางก่อนถึงศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ถนนระหว่างทางไปยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า โดยมีต้นไม้สองข้างทาง เป็นถนนสองเลน ตลอดถนนเป็นเส้นทางที่เดินทางสะดวก มีความร่มรื่นตลอดทาง

ภาพที่ 4.3: ร้านค้าบริเวณทางขึ้นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

มีบริการร้านค้าก่อนทางขึ้นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า มีร้านค้าทั้งหมด 5 ร้าน ร้านกาแฟ ร้านขายของชำ ขายอาหาร และเครื่องดื่ม เปิดบริการนักท่องเที่ยวทุกวัน และยังมีบริการส่งถึงที่หากนักท่องเที่ยวมีความต้องการ มีเวลาเปิดบริการนักท่องเที่ยว ประมาณ 8.00 น. ถึง 20.00 น.

ภาพที่ 4.4: ทางขึ้นศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไปง่ก้อนเส้า

เป็นบริเวณทางขึ้นศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไปง่ก้อนเส้า ตรงทางขึ้นมีไม้กั้น และมีเจ้าหน้าที่เฝ้าตรงจุดนี้จำนวน 1 คน เพื่อรักษาความปลอดภัยบริเวณทางเข้าออก และบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4.5: เส้นทางขึ้นศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไปง่ก้อนเส้า

ทางขึ้นศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไปง่ก้อนเส้า เป็นถนนลาดยางมะตอย มีความลาดชัน ควระระมัดระวังและลดความเร็ว ในการขับรถขึ้น และขับลง

ภาพที่ 4.6: สถานที่ลงทะเบียนภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

บรรยากาศภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ภายในศูนย์จัดไว้ให้เป็นสถานที่ลงทะเบียนรวมถึงให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ จำนวน 2 คน เปิดบริการ เวลา 8.00 น. ถึง 20.00 น. นอกจากนี้สถานที่นี้ ยังเป็นร้านค้าสหกรณ์ไว้บริการนักท่องเที่ยว เลือกซื้อสินค้าบริการต่าง ๆ เช่น เช่าเต็นท์ เช่าที่นอน และบริการบ้านพักภายในศูนย์

ภาพที่ 4.7: ห้องประชุมสัมมนาของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ห้องประชุมสัมมนาไว้สำหรับบริการการจัดกิจกรรมประชุมสัมมนา นอกจากนี้ที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้ายังมีบริการทำกับข้าว ของว่างสำหรับการประชุมด้วย แต่ต้องทำการจองล่วงหน้า

ภาพที่ 4.8: ลานจอดรถภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ลานจอดรถของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า มี 2 ลานจอดด้วยกัน ด้านหน้าศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว และตามเส้นทางภายในศูนย์ฯ จอดได้ทั้งรถยนต์จักรยานยนต์และรถบัสขนาดใหญ่สามารถจอดได้ที่ลานจอดข้างหน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยสามารถจอดรถได้ประมาณ 150 คัน

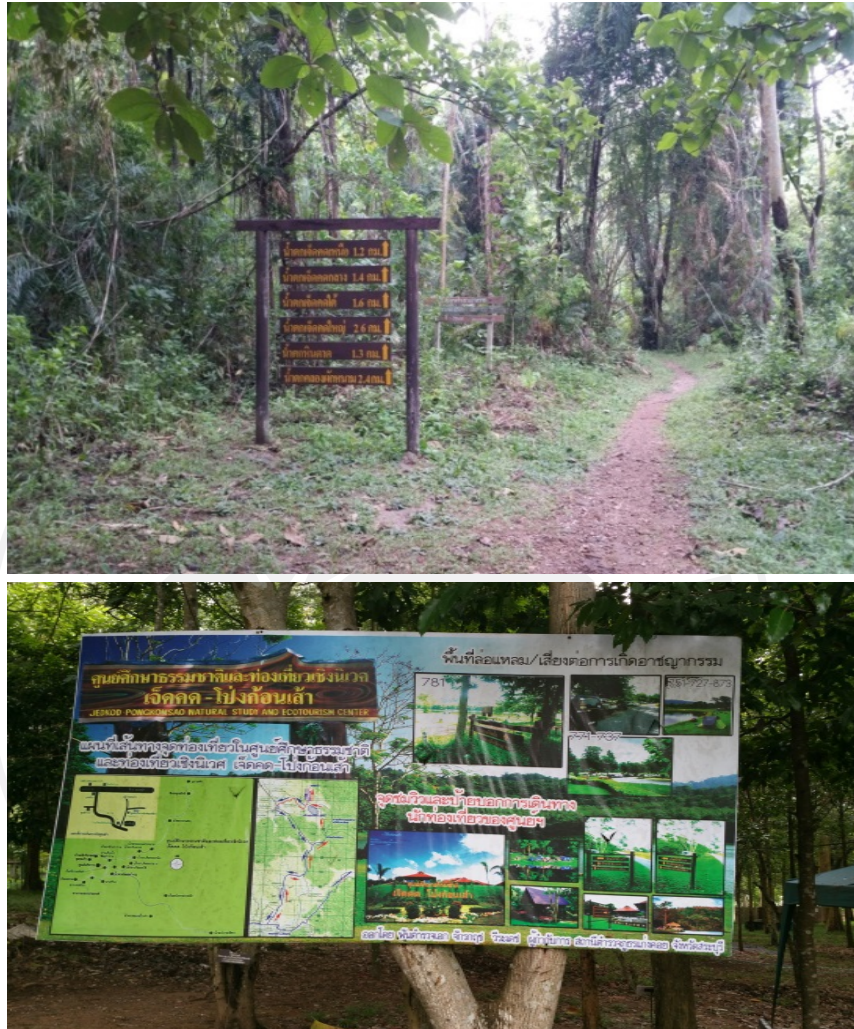
ภาพที่ 4.9: เส้นทางภายในพื้นที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

เห็นได้ว่าการให้นักท่องเที่ยวสามารถจอดบริเวณเส้นทางพื้นที่ของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า แต่การจอดรถก็เป็นระเบียบและไม่ขวางทางจนเกินไป และไม่เป็นอันตรายสำหรับนักท่องเที่ยวที่ทำการปั่นจักรยานภายในพื้นที่ศูนย์เพราะระมัดระวังการชะลอความเร็ว

ภาพที่ 4.10: ป้ายแผนที่บอกจุดการท่องเที่ยวภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ป้ายบอกทางมีตามจุดต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ เพื่อแนะนำให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เส้นทาง
การเดินทางท่องเที่ยว คำเตือนต่าง ๆ ภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด -
โป่งก้อนเส้า และป้ายแนะนำเส้นทางไปยังจุดต่าง ๆ เส้นทางเดินไปชมน้ำตก ที่ตั้งของจุดชมวิว

ภาพที่ 4.11: คำเตือนก่อนเดินทางไปศึกษาธรรมชาติและชมน้ำตก

เป็นการแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวก่อนการเดินทางไปท่องเที่ยวเดินป่าศึกษาธรรมชาติและชม น้ำตกต้องมีการแจ้งเจ้าหน้าที่ด้วยทุกครั้งเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เพื่อที่ว่าเจ้าหน้าที่จะช่วยแนะนำ การเดินทางให้ข้อมูลป้องกันการหลงป่า หรือสามารถมีการติดต่อเจ้าหน้าที่นำทางท่องเที่ยวได้

ภาพที่ 4.12: จุดใช้ไฟฟ้าสำหรับนักท่องเที่ยว

โดยบริเวณนี้จะเป็นที่ใช้ไฟฟ้าวร่วมกัน สำหรับนักท่องเที่ยว มีประมาณ 20 เต้าเสียบ ตรงจุดนี้ เปิดบริการตลอดเวลา และจะมีกล่องบริจาคตรงนี้นักท่องเที่ยวสามารถบริจาคช่วยค่าบำรุงรักษาศูนย์ ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าได้จากตรงจุดนี้

ภาพที่ 4.13: พื้นที่ประกอบอาหารภายในศูนย์

ตรงจุดนี้จะเป็นพื้นที่การประกอบอาหารของนักท่องเที่ยวโดยมีบริการเตาถ่านไว้ให้แต่นักท่องเที่ยวต้องซื้อถ่านหุงข้าวมาเอง สามารถไปซื้อที่ร้านค้าสหกรณ์ได้ และสามารถใช้งานได้พร้อมกันประมาณ 8 เต้า

ภาพที่ 4.14: ที่ล้างภาชนะภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

จุดนี้เป็นจุดล้างภาชนะต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว มีการจัดไว้เป็นอย่างดี อยู่ติดกับห้องน้ำ และยังสามารถใช้บริการพร้อมกันได้หลายคนพร้อมกัน

ภาพที่ 4.15: ถังขยะภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ถังขยะภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ได้จัดไว้อย่างเป็นระเบียบ มีการสร้างที่กั้นไว้ เพื่อป้องกันสัตว์มาขุดขยะ ถังขยะมีจำนวนหลายจุด และยังมีการแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะในพื้นที่อีกด้วย

ภาพที่ 4.16: ห้องน้ำและห้องอาบน้ำแยกชายหญิงภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ห้องน้ำภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า มีการแยกห้องน้ำชายและห้องน้ำหญิง ห้องอาบน้ำ ชาย หญิง และยังมีการทำห้องน้ำคนพิการแยกไว้อีกส่วนหนึ่งด้วยเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และผู้มาใช้บริการ มีห้องน้ำตรงพื้นที่กางเต็นท์จำนวน 2 จุด จำนวน 26 ห้อง

ภาพที่ 4.17: บ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยวภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

บ้านพักภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ได้เปิดบริการให้นักท่องเที่ยวได้มาพัก โดยมีให้เลือกทั้งบ้านพัสดลม และบ้านที่ติดเครื่องปรับอากาศ โดยบ้านพัสดลม ราคา 1,000 บาท ต่อคืน มีจำนวน 6 หลัง พักได้ไม่เกิน 6 คน และบ้านเดี่ยวติดเครื่องปรับอากาศ ราคา 1,500 บาท ต่อคืน สามารถพักได้ไม่เกิน 5 คนต่อหลัง มีจำนวน 9 หลัง และยังมีบ้าน 4 ยูนิต ราคาห้องละ 800 บาท พักได้ไม่เกิน 3 คน ต่อห้อง มีจำนวน 24 ห้อง หากนักท่องเที่ยวมีความประสงค์จะเพิ่มจำนวน สามารถไปลงทะเบียนที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และเช่าที่นอนได้

ภาพที่ 4.18: พื้นที่การกางเต็นท์บริเวณอ่างเก็บน้ำภายในศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าได้จัดพื้นที่กางเต็นท์ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติ และบรรยากาศที่เงียบสงบบริเวณอ่างเก็บน้ำภายในศูนย์ฯ พื้นที่กางเต็นท์ลักษณะเป็นพื้นที่หญ้า นักท่องเที่ยวสามารถทำอาหารปิ้งย่างได้ในบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ แต่ต้องใช้ความระมัดระวัง และดับไฟให้สนิทหากเสร็จกิจกรรมแล้ว และสามารถเช่าเต็นท์ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวได้ โดยมีขนาด 2 คน และ 3 คน ราคาเต็นท์ละ 200 - 300 บาท

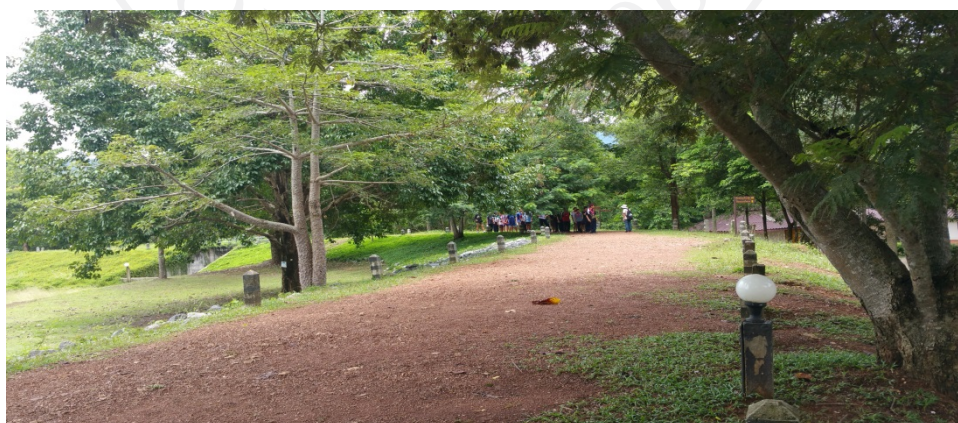

ภาพที่ 4.19: อ่างเก็บน้ำภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

บริเวณอ่างเก็บน้ำตอนเช้าตื้นขึ้นมามีสามารถมองเห็นหมอกได้และได้สัมผัสกับบรรยากาศยามเช้าที่แสนเย็นสบาย โดยอ่างเก็บน้ำนี้สามารถเก็บน้ำได้ตลอดทั้งปี ขนาดบรรจุจำนวน 180,000 ลูกบาศก์เมตร และในหน้าแล้งยังเหลือปริมาณน้ำปล่อยลงไปยังน้ำตกเจ็ดคดให้นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวอีกด้วย

ภาพที่ 4.20: กิจกรรมเดินป่าเข้าค่ายลูกเสือศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า

การทำกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า มีการทำกิจกรรมการเข้าค่ายของโรงเรียนในจังหวัดสระบุรี กรุงเทพฯ และในพื้นที่ใกล้เคียง

ภาพที่ 4.21: ลานแคมป์ไฟภายในศูนย์ศึกษารธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

การจัดลานแคมป์ไฟไว้สำหรับจัดกิจกรรม เป็นลานขนาดกลาง สามารถก่อไฟได้ปริมาณน้อย เพื่อความปลอดภัย เพื่อป้องกันการลุกลามไปยังพื้นที่อื่น เข้าร่วมกิจกรรมได้ประมาณ 60 คน

ภาพที่ 4.22: เส้นทางจักรยานภายในศูนย์ศึกษารธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

เส้นทางปั่นจักรยานภายในศูนย์ศึกษารธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า บริเวณโดยรอบศูนย์และบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำ ลักษณะเส้นทางเป็นพื้นคอนกรีต และดินลูกลัง

ภาพที่ 4.23: จักรยานให้เช่าของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ยังได้มีการจัดจักรยานไว้ให้นักท่องเที่ยวได้เช่าอีกด้วย โดยค่าบริการ ชั่วโมงละ 20 บาท หรือเหมารวมทั้งวัน 200 บาท สามารถเช่าได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยมีการนำบัตรประชาชนไปเช่า และชำระเงิน หลังจากนั้นนำจักรยานมาคืนแล้ว

ภาพที่ 4.24: จุดชมวิวมอเครือ

จุดชมวิวมอเครือห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ประมาณ 1.8 กิโลเมตร สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ในมุมกว้าง ทางทิศตะวันออกสามารถมองเห็นบริเวณที่ตั้งของศูนย์ฯ และแนวเทือกเขาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทางด้านทิศตะวันตกสามารถมองเห็นทัศนียภาพบริเวณตำบลทับกวาง อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี

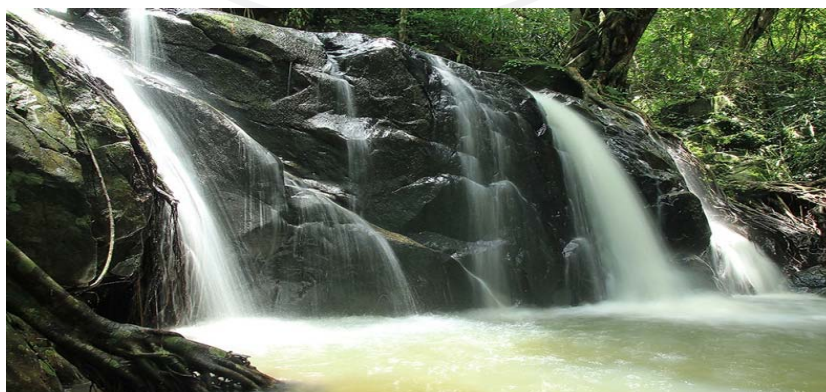
ภาพที่ 4.25: กิจกรรมการเดินป่าศึกษาธรรมชาติของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ที่มา: ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2558). สืบค้นจาก
<http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.

เนื่องจากศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าเคยเป็นสวนป่ามาก่อนจึงมีป่าที่อุดมสมบูรณ์และน่าศึกษา โดยมีเส้นทางการศึกษาธรรมชาติ ดังนี้ เส้นทางที่ 1 จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวไปน้ำตกเจ็ดคดเหนือ ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง เส้นทางที่ 2 จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวไปน้ำตกเจ็ดคดเหนือ เจ็ดคดกลาง เจ็ดคดใต้ ระยะทาง ระยะทาง 3 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่ง เส้นทางที่ 3 จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวไปยังน้ำตกเจ็ดคดเหนือ เจ็ดคดกลาง เจ็ดคดใต้ และเจ็ดคดใหญ่ ใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมง

ภาพที่ 4.26: น้ำตกเจ็ดคด

ที่มา: ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2558). สืบค้นจาก
<http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.

เป็นน้ำตกที่มีต้นกำเนิดมาจากลำห้วยเจ็ดคต เริ่มจากน้ำตกเจ็ดคตเหนือ ถัดลงไปตอนใต้เป็นน้ำตกเจ็ดคตกลาง น้ำตกเจ็ดคตใต้และน้ำตกเจ็ดคตใหญ่ ตามลำดับการเข้าไปชมน้ำตกต้องใช้วิธีการเดินทางเท้าระยะทางโดยรวม 4 กิโลเมตร

4.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยเพศ อายุ สถานภาพ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ รายละเอียดดังตารางที่ 4.1-4.7

ตารางที่ 4.1: จำนวนและร้อยละของเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	178	44.50
หญิง	222	55.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.50 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.50

ตารางที่ 4.2: จำนวนและร้อยละของอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี	44	11.00
21-30 ปี	134	33.50
31-40 ปี	133	33.25
41-50 ปี	58	14.50
51-60 ปี	27	6.75
60 ปีขึ้นไป	4	1.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมาคือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.25 รองลงมาอีกคือ อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.50 และอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.00

ตารางที่ 4.3: จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	207	51.75
สมรส	182	45.50
หม้าย/ หย่าร้าง	9	2.25
แยกกันอยู่	2	0.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมาคือ สมรส คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมาอีกคือ หม้าย/ หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 2.25 และแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 4.4: จำนวนและร้อยละของภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภูมิลำเนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร/ ปริมณฑล	194	48.50
ภาคกลาง	116	29.00
ภาคตะวันออก	22	5.50
ภาคเหนือ	11	2.75
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	44	11.00
ภาคใต้	13	3.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมาคือ ภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมาอีกคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 11.00 ภาคตะวันออก คิดเป็นร้อยละ 5.50 ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 3.25 และภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 2.75

ตารางที่ 4.5: จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	10	2.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	16	4.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	55	13.75
อนุปริญญา/ ปวส.	62	15.50
ปริญญาตรี	221	55.25
สูงกว่าปริญญาตรี	36	9.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.25 รองลงมาคือ อนุปริญญา/ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 15.50 รองลงมาอีกคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 13.75 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.00

ตารางที่ 4.6: จำนวนและร้อยละของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน	203	50.75
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	64	16.00
นักเรียน/ นักศึกษา	61	15.25
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	58	14.50
อื่น ๆ	14	3.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 50.75 รองลงมาคือ ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 16.00 รองลงมาอีกคือ นักเรียน/ นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.25 และค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 14.50

ตารางที่ 4.7: จำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท	97	24.25
15,001-30,000 บาท	190	47.50
30,001-45,000 บาท	64	16.00
45,001-60,000 บาท	23	5.75
มากกว่า 60,001 บาทขึ้นไป	26	6.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือ รายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.25 รองลงมาอีกคือ รายได้ 30,001-45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.00 รายได้มากกว่า 60,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 6.50 และรายได้ 45,001-60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.75

4.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษารรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไปงก์อนเส้า โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ รายละเอียดดังตารางที่ 4.8-4.18

ตารางที่ 4.8: จำนวนและร้อยละของความถี่ในการเดินทางท่องเที่ยวที่สวนอนุรักษ์ธรรมชาติและท่องเที่ยวในเชิงนิเวศ - ไปง้อนเส้า

ความถี่ในการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	169	42.25
1-3 ครั้ง	146	36.50
3- 5 ครั้ง	47	11.75
5 ครั้งขึ้นไป	38	9.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่สวนอนุรักษ์ธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - ไปง้อนเส้า คิดเป็นร้อยละ 42.25 รองลงมาคือเคยเดินทางมาแล้ว 1-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมาอีกคือ 3-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.75 และ 5 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.50

ตารางที่ 4.9: จำนวนและร้อยละของจุดประสงค์ในการท่องเที่ยว (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

จุดประสงค์การท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พักผ่อนหย่อนใจ	364	91.00
ท่องเที่ยวยังสถานที่ที่ไม่เคยสัมผัสมาก่อน	115	28.75
ศึกษาข้อมูลของระบบนิเวศ	46	11.50
เข้าค่ายกิจกรรม	14	3.50
ประชุมสัมมนา	7	1.75
อื่น ๆ	4	1.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวที่สวนอนุรักษ์ธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ - ไปง้อนเส้า เพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.00 รองลงมาคือ ต้องการท่องเที่ยวยังสถานที่ที่ไม่เคยสัมผัสมาก่อน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาอีกคือ ศึกษาข้อมูลของระบบนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 11.50 เข้าค่ายกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 3.50 และประชุมสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 1.75

ตารางที่ 4.10: จำนวนและร้อยละของรูปแบบการเดินทาง

รูปแบบการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว	205	51.25
เดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับคณะทำงาน/ องค์กร/ สถาบันที่สังกัด	81	20.25
เดินทางท่องเที่ยวพร้อมคู่รัก	72	18.00
อื่น ๆ	32	8.00
เดินทางท่องเที่ยวตามลำพัง	10	2.50
เดินทางมาที่บริษัททัวร์	0	0.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 51.25 รองลงมาคือ เดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับคณะทำงาน/ องค์กร/ สถาบันที่สังกัด คิดเป็นร้อยละ 20.25 รองลงมาอีกคือ เดินทางท่องเที่ยวพร้อมคู่รัก คิดเป็นร้อยละ 18.00 อื่น ๆ เช่น เดินทางท่องเที่ยวกับ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 8.00 และเดินทางท่องเที่ยวตามลำพัง คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตารางที่ 4.11: จำนวนและร้อยละของยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	374	93.50
รถจักรยานยนต์	11	2.75
รถเช่า	9	2.25
รถโดยสารสาธารณะ	3	0.75
รถจักรยาน	3	0.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 93.50 รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ คิดเป็นร้อยละ 2.75 รองลงมาอีกคือ รถเช่า คิดเป็นร้อยละ 2.25 และรถโดยสารสาธารณะ กับรถจักรยาน ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.75

ตารางที่ 4.12: จำนวนและค่าร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท	157	39.25
1,001–2,000 บาท	160	40.00
2,001–3,000 บาท	51	12.75
3,001–4,000 บาท	13	3.25
4,001–5,000 บาท	10	2.50
มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป	9	2.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่อ 1 ท่าน ประมาณ 1,001–2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.25 รองลงมาอีกคือ รองลงมาอีกคือ 2,001–3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.75 และ 3,001–4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.25

ตารางที่ 4.13: จำนวนและร้อยละของรูปแบบการพักผ่อนที่ต้องการในการท่องเที่ยวครั้งนี้

รูปแบบการพักผ่อน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พักโดยกางเต็นท์	315	78.75
พักโดยบ้านพักภายในศูนย์	51	12.75
ไม่พัก	32	8.00
พักโดยโรงแรม	2	0.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนในรูปแบบการกางเต็นท์ คิดเป็นร้อยละ 78.75 รองลงมาคือ พักโดยบ้านพักภายในศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 12.75 รองลงมาคือ ไม่พัก คิดเป็นร้อยละ 8.00 และพักโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 4.14: จำนวนและร้อยละของเดือนที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาระรรมชาติ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

เดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มกราคม	195	48.75
กุมภาพันธ์	24	6.00
มีนาคม	3	0.75
เมษายน	5	1.25
พฤษภาคม	0	0
มิถุนายน	3	0.75
กรกฎาคม	2	0.50
สิงหาคม	3	0.75
กันยายน	2	0.50
ตุลาคม	8	2.00
พฤศจิกายน	27	6.75
ธันวาคม	128	32.00
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวในเดือนมกราคม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.75 รองลงมาคือ เดือนธันวาคม คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมาอีกคือ เดือนพฤศจิกายน คิดเป็นร้อยละ 6.75 และเดือนกุมภาพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 6.00

ตารางที่ 4.15: จำนวนและร้อยละของรูปแบบการรับประทานอาหาร (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

รูปแบบการรับประทานอาหาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นำอาหารมารับประทานเอง	254	63.50
นำวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง	246	61.50
รับประทานอาหารที่ร้านอาหาร	53	13.25
อื่น ๆ	1	0.25

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ นำอาหารมารับประทานเอง คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมาคือ นำวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง คิดเป็นร้อยละ 61.50 และรับประทานที่ร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 13.25

ตารางที่ 4.16: จำนวนและร้อยละของการกลับมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าอีก

การกลับมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลับมาอีก	394	98.50
ไม่กลับมาอีก	6	1.50
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ซ้ำอีก เพราะบรรยากาศดี เงียบสงบ และเป็นธรรมชาติมาก อากาศดีและได้เรียนรู้ธรรมชาติ การเดินทางสะดวก คิดเป็นร้อยละ 98.50 และไม่กลับมาอีก คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตารางที่ 4.17: จำนวนและร้อยละของการแนะนำการท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

การแนะนำการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แนะนำ	393	98.25
ไม่แนะนำ	7	1.75
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะแนะนำการท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ให้ผู้อื่นได้รับทราบ เนื่องจากบรรยากาศเงียบสงบมีต้นไม้ การเดินทางสะดวก เจ้าหน้าที่บริการดี คิดเป็นร้อยละ 98.25 และไม่คิดแนะนำร้อยละ 1.75

ตารางที่ 4.18: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและ
สาธารณูปโภคของศูนย์ศึกษารรชชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไปงักอนเส้า

สิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภค	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ไม่ได้ใช้ บริการ			
1. ความสะดวกในการ เดินทาง	79 (19.75)	231 (57.75)	80 (20.00)	8 (2.00)	1 (0.25)	1 (0.25)	3.95	0.71	มาก
2. อธิยาศัยของ เจ้าหน้าที่	72 (18.0)	228 (57.0)	91 (22.8)	1 (0.3)	1 (0.3)	7 (1.8)	3.94	0.67	มาก
3. การคมนาคมสะดวก ต่อการเดินทาง	65 (16.25)	237 (59.25)	90 (22.50)	4 (1.00)	0	4 (1.0)	3.92	0.65	มาก
4. ความปลอดภัยของ สถานที่	70 (17.50)	232 (58.75)	93 (23.25)	3 (0.75)	1 (0.25)	1 (0.25)	3.92	0.68	มาก
5. พื้นที่กางเต็นท์	65 (16.25)	239 (59.75)	82 (20.50)	9 (2.25)	0	5 (1.25)	3.91	0.68	มาก
6. ความสะอาดของ สถานที่	48 (12.00)	232 (58.00)	108 (27.00)	5 (1.25)	2 (0.50)	5 (1.25)	3.81	0.67	มาก
7. ความสะดวกสบาย ของบ้านพักภายในศูนย์	38 (9.50)	180 (45.00)	79 (19.75)	3 (0.75)	6 (1.50)	94 (23.50)	3.79	0.74	มาก
8. การดูแลของ เจ้าหน้าที่	57 (14.25)	203 (50.75)	126 (31.50)	6 (1.50)	1 (0.25)	7 (1.75)	3.79	0.71	มาก
9. เส้นทางท่องเที่ยว ภายในศูนย์	43 (10.8)	215 (53.8)	121 (30.3)	7 (1.8)	0	14 (3.5)	3.76	0.66	มาก
10. ระบบน้ำประปา	57 (14.25)	187 (46.75)	142 (35.50)	9 (2.25)	1 (0.25)	4 (1.00)	3.73	0.74	มาก
11. ป้ายบอกทางอ่าน แล้วเข้าใจง่าย	51 (12.75)	197 (49.25)	122 (30.50)	14 (3.50)	2 (0.50)	14 (3.50)	3.73	0.75	มาก
12. เส้นทางปั่น จักรยาน	38 (9.50)	179 (44.75)	127 (31.75)	11 (2.75)	0	45 (11.25)	3.69	0.70	มาก
13. ความสะอาดของ ห้องน้ำ	50 (12.50)	184 (46.00)	141 (35.25)	18 (4.50)	3 (0.75)	4 (1.00)	3.66	0.78	มาก
14. ที่จอดรถ	50 (12.50)	196 (49.00)	120 (30.00)	31 (7.75)	3 (0.75)	0	3.65	0.82	มาก

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.18 (ต่อ): ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคของศูนย์ศึกษาระดับมัธยมศึกษาและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

สิ่งอำนวยความสะดวก และสาธารณูปโภค	ระดับความคิดเห็น						$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	ไม่ได้ใช้ บริการ			
15. ระบบไฟฟ้า	32 (8.00)	171 (42.75)	146 (36.50)	35 (8.75)	2 (0.50)	14 (3.50)	3.51	0.79	มาก
16. กิจกรรมภายใน ศูนย์	26 (6.50)	158 (39.50)	156 (39.00)	29 (7.25)	5 (1.25)	26 (6.50)	3.46	0.79	ปาน กลาง
17. ความพร้อมของ จักรยานที่ให้เช่า	26 (6.50)	127 (31.75)	160 (40.00)	22 (5.50)	4 (1.00)	61 (15.25)	3.44	0.78	ปาน กลาง
18. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	46 (11.50)	131 (32.8)	139 (34.8)	44 (11.0)	29 (7.3)	11 (2.8)	3.31	1.06	ปาน กลาง

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.18 พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคของศูนย์ศึกษาระดับมัธยมศึกษาและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้บริการแล้วมีความประทับใจมากที่สุด ความสะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 3.95$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ อธิษาศัยของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.94$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาอีกคือ การคมนาคมสะดวกต่อการเดินทาง ($\bar{X} = 3.92$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนที่ประทับใจน้อยที่สุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ($\bar{X} = 3.31$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

4.4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวน

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวน โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ รายละเอียดดังตารางที่ 4.19 - 4.21

ตารางที่ 4.19: จำนวนและร้อยละของสื่อที่ทำให้รู้จักศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทสื่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพื่อน/ญาติ	323	80.75
สื่ออินเทอร์เน็ต	133	33.25
โทรทัศน์	20	5.00
บุคลากร	19	4.75
นิตยสารการท่องเที่ยว	19	4.75
แผ่นพับ/โปสเตอร์	10	2.50
วิทยุ	8	2.00
อื่น ๆ	5	1.25
หนังสือพิมพ์	1	0.25

จากตารางที่ 4.19 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าจากเพื่อน/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 80.75 รองลงมาคือ สื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 33.25 รองลงมาอีกคือ โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 5.00 บุคลากร กับนิตยสารการท่องเที่ยว (สัดส่วนเท่ากัน) คิดเป็นร้อยละ 4.75 และแผ่นพับ/โปสเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตารางที่ 4.20: จำนวนและร้อยละของสิ่งที่อยากให้ทางศูนย์ศึกษาระรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด - ไป่ก่อนเส้าให้ข้อมูลเพิ่มเติม (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การจองห้องพัก/ เต็นท์	174	43.50
การเดินทางมายังศูนย์ฯ/ แผนที่	168	42.00
การแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวของศูนย์	132	33.00
การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	128	32.00
กิจกรรมภายในศูนย์	113	28.30
การเตรียมตัว/ ข้อควรปฏิบัติ	109	27.25
กิจกรรมเข้าค่าย/ บำเพ็ญประโยชน์	39	9.75
อื่น ๆ	4	1.00

จากตารางที่ 4.20 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้ทางศูนย์ฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของการจองห้องพัก/ เต็นท์ คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาคือ การเดินทางมายังศูนย์ฯ/ แผนที่ คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมาอีกคือ การแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวของศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 33.00 การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 32.00 กิจกรรมภายในศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 28.3 และการเตรียมตัว/ ข้อควรปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 27.25

ตารางที่ 4.21: จำนวนและร้อยละของสื่อที่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาระรรมชาติและ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - ไป่ก่อนเส้า เพิ่มเติม (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

ประเภทสื่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สื่ออินเทอร์เน็ต	239	59.75
โทรทัศน์	167	41.75
นิตยสารการท่องเที่ยว	135	33.75
แผ่นพับ/ โปสเตอร์	68	17.00
วิทยุ	45	11.25
หนังสือพิมพ์	33	8.25
อื่น ๆ	4	1.00

จากตารางที่ 4.21 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้ทางศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยววนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.75 รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 41.75 รองลงมาอีกคือนิตยสารการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 33.75 แผ่นพับ/โปสเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 17.00 วิทยุ คิดเป็นร้อยละ 11.25 วิทยุ และหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 8.25 ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยววนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า เช่น 1) ควรมีการแนะนำผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตให้มากยิ่งขึ้น 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนสนใจมาท่องเที่ยวให้มากขึ้น หรือ ควรมีการประชาสัมพันธ์จุดเด่นของศูนย์ และจุดเด่นของการท่องเที่ยวในแต่ละฤดูกาล เป็นต้น

4.5 ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.22: ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ลำดับและค่าความถี่ร้อยละของลำดับของกิจกรรมที่ชอบมากที่สุด

กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ	เลือกเป็นลำดับที่ 1	เลือกเป็นลำดับที่ 2	เลือกเป็นลำดับที่ 3	เลือกเป็นลำดับที่ 4	เลือกเป็นลำดับที่ 5	เลือกเป็นลำดับที่ 6	ค่าเฉลี่ยลำดับ ($\bar{X}$)
กางเต็นท์/เข้าค่าย	182 (45.5)	35 (8.8)	27 (6.8)	50 (12.5)	65 (16.3)	41 (10.3)	4.24
เดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศ	94 (23.50)	125 (31.25)	64 (16.00)	57 (14.25)	32 (8.00)	28 (7.00)	4.27
ชมน้ำตก	51 (12.75)	96 (24.00)	110 (27.50)	90 (22.50)	43 (10.75)	10 (2.50)	3.98
ดูนก ส่องสัตว์	34 (8.50)	57 (14.25)	93 (23.25)	92 (23.00)	78 (19.50)	46 (11.50)	3.35
ปั่นจักรยาน	25 (6.25)	67 (16.75)	78 (19.50)	76 (19.00)	91 (22.75)	63 (15.75)	3.18
ศึกษาท้องฟ้าด้านดาราศาสตร์	14 (3.50)	20 (5.00)	28 (7.00)	35 (8.75)	91 (22.75)	212 (53.00)	1.99

จากตารางที่ 4.22 พบว่า เมื่อเรียงลำดับของรูปแบบกิจกรรมที่ชื่นชอบโดย ลำดับที่ 1 หมายถึง กิจกรรมที่ชอบมากที่สุด และลำดับที่ 6 หมายถึง กิจกรรมที่ชอบน้อยที่สุด พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบมากที่สุด คือ กางเต็นท์/ เข้าค่าย ลำดับที่ 2 คือ เดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศ ลำดับที่ 3 คือ ชมน้ำตก ลำดับที่ 4 คือ ดูนกส่องสัตว์ ลำดับที่ 5 คือ ปั่นจักรยาน และลำดับที่ 6 คือ ศึกษาท้องฟ้าด้านดาราศาสตร์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความประทับใจต่อกิจกรรมของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

กิจกรรม	ระดับความประทับใจ					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. กางเต็นท์/ เข้าค่าย	123 (30.75)	227 (56.75)	45 (11.25)	4 (1.00)	1 (0.25)	4.17	0.67	มาก
2. เดินป่าศึกษาธรรมชาติ	103 (25.75)	204 (51.00)	82 (20.50)	9 (2.25)	2 (0.50)	3.99	0.77	มาก
3. ชมน้ำตก	78 (19.50)	220 (55.00)	88 (22.00)	12 (3.00)	2 (0.50)	3.90	0.76	มาก
4. ดูนก ส่องสัตว์	64 (16.00)	207 (51.75)	102 (25.50)	24 (6.00)	3 (0.75)	3.76	0.82	มาก
5. ปั่นจักรยาน	57 (14.25)	207 (51.75)	112 (28.00)	20 (5.00)	4 (1.00)	3.73	0.80	มาก
6. ศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์	42 (10.50)	214 (53.50)	115 (28.75)	22 (5.50)	7 (1.75)	3.66	0.81	มาก

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 4.23 พบว่า กิจกรรมภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ที่นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุดคือ กิจกรรมกางเต็นท์/ เข้าค่าย ($\bar{X} = 4.17$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.99$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การชมน้ำตก ($\bar{X} = 3.90$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดูนก ส่องสัตว์ ($\bar{X} = 3.76$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ปั่นจักรยาน ($\bar{X} = 3.73$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และกิจกรรมศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์ ($\bar{X} = 3.66$) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 4.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฯ

4.5.1 ความต้องการให้มีการเพิ่มกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษา
ธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

1) เพิ่มกิจกรรมผจญภัย (Adventure) เช่น กระโดดหอ
2) เพิ่มกิจกรรมทางน้ำ เช่น พายเรือ ตกปลา ปั่นเรือ
3) เพิ่มตารางในการเที่ยวชมศูนย์และมีเจ้าหน้าที่ประจำจุด เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับ
ระบบนิเวศวิทยา

- 4) เพิ่มกิจกรรมวิ่งเพื่อสุขภาพ (Rally)
- 5) เพิ่มกิจกรรมนันทนาการเชิงดนตรี เช่น การแสดงดนตรีสดในสวน
- 6) เพิ่มมุมสินค้า OTOP เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชน
- 7) เพิ่มกิจกรรมปลูกป่า
- 8) เพิ่มกิจกรรมแยกขยะ
- 9) เพิ่มจุดชมวิว/ มุมถ่ายรูป
- 10) เพิ่มกิจกรรมส่องสัตว์

4.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฯ

- 1) ปรับปรุงสถานที่จอดรถให้เพียงพอ
- 2) ดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำ ถังขยะในห้องน้ำ และควรที่จะเพิ่มจำนวน
ห้องน้ำให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลด้วย
- 3) ควรมีส้วม/ ถังขยะ ในการแยกประเภทขยะให้ชัดเจน
- 4) ความสะอาดในเรื่องของไฟฟ้าในบริเวณที่กางเต็นท์
- 5) ความสะอาดในเรื่องของสัญญาณโทรศัพท์/ อินเทอร์เน็ต
- 6) ปรับปรุงเส้นทางในการปั่นจักรยานให้เหมาะสม
- 7) ปรับปรุงอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้านพักภายในศูนย์ฯในพร้อมใช้งานอยู่เสมอ
- 8) เจ้าหน้าที่ควรจะให้ความเข้มงวดในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เนื่องจากมี
นักท่องเที่ยวบางรายไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น ส่งเสียงดังรบกวน
- 9) จัดป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร และควร
ท่องเที่ยวตามลำดับก่อน-หลังอย่างไรให้เข้าถึงธรรมชาติมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในพื้นที่ของศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จำนวน 1 คน คือ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า และ 2) ผู้ประกอบการคือ ผู้ประกอบการในพื้นที่บริเวณโดยรอบของศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของฝากจำนวน 5 ร้าน ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จะนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนาความ (Descriptive Approach) ดังนี้

4.7 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ฯ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ

นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ในขณะนี้ได้รื้อท่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนดทิศทางการดำเนินงาน และการจัดสรรงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากการภารกิจการต้อนรับนักท่องเที่ยวแล้วศูนย์ฯ ยังมีหน้าที่เป็นหน่วยงานในการฝึกอบรมบุคลากรของกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อนำมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าทางกรมฯ ยังไม่มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวลงมา แต่ที่ศูนย์ฯ ก็ยังคงมีนโยบายรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อแบ่งเบาภาระจากพื้นที่อุทยานเขาใหญ่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทางศูนย์ฯ เน้นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและ การปลูกจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวรักและอนุรักษ์ธรรมชาติมากขึ้น

ข้อ 2 การวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ ในอนาคต

การวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดนโยบายของกรมฯ ว่ามีแนวทางอย่างไรในการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรืองบประมาณที่จัดสรรให้มาส่งเสริมการท่องเที่ยวว่า งบประมาณที่ได้รับในแต่ละปีสามารถนำไปส่งเสริมตรงไหนได้บ้าง ซึ่งการได้รับงบประมาณในแต่ละปีเป็นจำนวนที่ไม่แน่นอน จึงต้องมีการจัดสรรและวางแผนการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ตามขณะนี้การท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีได้กำหนดให้ศูนย์ฯ เป็นต้นแบบอันดับหนึ่งของจังหวัดในด้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพราะเห็นว่ามียกนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และศูนย์ฯ ยังเป็นพื้นที่ ๆ มีความอุดมสมบูรณ์ด้านระบบนิเวศอีกด้วย ส่วนการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอนาคตนั้นต้องรอกกรมฯ สั่งการเพื่อกำหนดทิศทางส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

ข้อ 3 การดำเนินการด้านต่าง ๆ รวมถึงกิจกรรมที่จะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ

กิจกรรมที่ได้ดำเนินการในปัจจุบันและมีการวางแผนว่าจะดำเนินการต่อเนื่องในอนาคต ได้แก่ 1) การเพิ่มเส้นทางการบินจักรยานเนื่องจากพื้นที่ภายในศูนย์ฯ ยังมีเนื้อที่จำกัด เพื่อเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวได้เลือกทำกิจกรรมได้เพิ่มมากขึ้น จึงมีการวางแผนการขยายเส้นทางเข้าไปในหมู่บ้านเชิงเกษตรเพื่อซื้อผลผลิตของชาวบ้านเป็นของฝากตามเส้นทางในหมู่บ้าน เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนอีกทางหนึ่ง และ 2) จากการศึกษาปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำภายในศูนย์ฯ พบว่ายังมีปริมาณน้ำที่เหลือในแต่ละปีประมาณ 60% ในฤดูแล้งทางศูนย์ฯ จึงได้จัดสรรน้ำในส่วนนี้จำนวน 10% ลงไปยังน้ำตกเจ็ดคตใหญ่ เพื่อเป็นการรักษาบรรยากาศการท่องเที่ยวในช่วงดังกล่าว เพราะช่วงฤดูแล้งเป็นช่วงที่มีผลผลิตของชาวบ้านในชุมชนนักท่องเที่ยวจะได้มาเที่ยวและเป็นการอุดหนุนผลผลิตของชาวบ้านด้วย

ข้อ 4 แนวทางในการดูแลรักษาธรรมชาติไม่ให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยว

ในขณะนี้วิธีการรับมือเกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นคือ ได้มีการจัดสรรเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาทำร้ายธรรมชาติมากนัก เพราะคนที่มาเที่ยวส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวที่รักธรรมชาติและช่วยอนุรักษ์อยู่แล้ว ส่วนในเรื่องขยะทางศูนย์ฯ มีการจัดการโดยทำการคัดขยะที่รีไซเคิลได้เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะส่วนขยะที่ไม่สามารถนำมารีไซเคิลได้ก็ทำลายด้วยการเผาที่ทางศูนย์ฯ จัดเตรียมไว้ ซึ่งเท่าที่ประเมินสถานการณ์ตอนนี้ดีพอสมควร แต่ในอนาคตหากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นก็อาจต้องหาทางอื่นในการแก้ไข เช่น ขอความช่วยเหลือไปยังเทศบาลเพื่อให้ช่วยขึ้นมาเก็บขยะภายในศูนย์ฯ เพราะปริมาณนักท่องเที่ยวมาก ขยะก็ได้เพิ่มขึ้นด้วย เป็นต้น

ข้อ 5 การวางแผนการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ

ทางศูนย์ฯ ได้มีการจัดทำเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ อยู่แล้ว และทางสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีได้ช่วยเป็นผู้จัดทำการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีสื่อมวลชน อาทิ เช่น รายการโทรทัศน์ ของสถานีต่าง ๆ มาขอถ่ายทำรายการ และที่สำคัญตัวนักท่องเที่ยวเองถือเป็นส่วนสำคัญหลักอย่างมาก ที่ทำให้ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคต - โป่งก้อนเส้า เป็นที่รู้จักมากขึ้น เพราะปัจจุบันเป็นยุคของโซเชียลมีเดีย ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมถ่ายรูป แชร์รูป หรือโพสต์ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวมาลงในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกันเป็นจำนวนมาก

ข้อ 6 การประชุมหารือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. ผู้ประกอบการ ชาวบ้าน ฯลฯ ที่ผ่านมาก็ได้มีการพูดคุยปรึกษาหารือ แต่ในการประชุมหารือก็ยังไม่สามารถดำเนินโครงการที่เป็นรูปธรรมได้ ทางศูนย์ฯ ต้องทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน จึงต้องมีการศึกษาอย่างถี่ถ้วนเพราะว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยากให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากการดำเนินโครงการตรงนี้ด้วย แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันอันใกล้นี้ ทุกภาคส่วนเริ่มมีแนวคิดที่จะหารือกันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาวบ้านอีกทางหนึ่งในการมีรายได้

ข้อ 7 ปัญหาหรืออุปสรรคต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ

ปัญหาใหญ่คือเรื่องงบประมาณการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อนำมาดูแลนักท่องเที่ยวและสถานที่ภายในศูนย์ฯ รวมทั้งยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ฝ่ายงานต่าง ๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ นักการโรงแรม นอกจากนี้ยังมีเรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ ของพนักงานที่ต้องปรับปรุง ทางด้านป้ายทางเข้าจากถนนใหญ่ที่ยังไม่ชัดเจนควรมีการติดตั้งเพิ่มเพื่อให้นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นได้ง่ายกว่านี้ หากศูนย์ฯ มีการประชาสัมพันธ์มากขึ้นและมีนักท่องเที่ยวมากขึ้น ศูนย์ฯ อาจไม่สามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้ดี จึงต้องมีการดูแลกันไปให้ดีที่สุด แต่บางทีบุคลากรได้มีการขาดบ้างในตรงนี้

ข้อ 8 ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ

แต่เดิมที่ ๆ ศูนย์ฯ ตั้งอยู่นี้เป็นสวนป่า ต่อมาจึงได้เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งประสบความสำเร็จมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องมีการบริหารจัดการให้มีมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรที่ดำเนินงานโดยตรงในด้านการท่องเที่ยว แต่ส่วนมากในศูนย์ฯ ได้มีแต่พนักงานที่เป็นเพียงคนงาน จึงควรให้เพิ่มบุคลากรเป็นมาตรฐาน และต้องมีการวางแผนงานที่ชัดเจน ซึ่งขณะนี้เริ่มจะดีและมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ข้อ 9 การได้รับจัดสรรงบประมาณหรือการสนับสนุนจากหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

งบประมาณที่ได้ในแต่ละปีมาจากกรมฯ เป็นงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการดูแลรักษาป่า และพืชพันธุ์ต่าง ๆ และเป็นงบเพื่อนำมาฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของกรมฯ สำหรับบ้านพักรับรองของนักท่องเที่ยวนั้น ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ดำเนินการสร้างไว้ให้ โดยให้ทางศูนย์ฯ เป็นฝ่ายดูแลบริหารจัดการตลอดมา บางครั้งในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว ศูนย์ฯ จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปที่จังหวัดสระบุรี เนื่องจากศูนย์ฯ เป็นต้นแบบอันดับหนึ่งของจังหวัดดังนั้นจึงได้รับการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณด้วยแต่ต้องขอเป็นเรื่อง ๆ หรือเป็นคราว ๆ ไป ไม่สามารถขอเป็นงบประมาณประจำปีได้

ข้อสังเกตบางประการที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากการใช้วิจัยได้สัมภาษณ์และพูดคุยเป็นการสนทนาทั่วไปกับผู้อำนวยการศูนย์ฯ ทำให้ทราบว่าปัจจุบันผู้อำนวยการรับหน้าที่ดูแลทุกอย่างทุกหน้าที่ของศูนย์ฯ เพียงผู้เดียว พนักงานส่วนใหญ่เป็นเพียงคนงานทั่วไปที่ยังขาดความรู้เฉพาะด้าน

ทำให้ศูนย์ฯ ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการโรงแรมและการท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่จะเข้ามาทำงาน และเนื่องจากจังหวัดสระบุรีได้กำหนดให้ศูนย์ฯ เป็นต้นแบบอันดับหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด อีกทั้งจังหวัดสระบุรีเองมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในช่วง High Season และ Low Season ซึ่งภาระหน้าที่หลักยังเป็นของผู้อำนวยการเพียงคนเดียว อีกทั้งยังขาดทั้งงบประมาณและบุคลากรทั้งที่มีความรู้ความสามารถและจำนวนอย่างเหมาะสมเพื่อรองรับการขยายตัวของศูนย์ฯ ในอนาคตอันใกล้

4.8 ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ข้อ 1 ประเภทผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบการประเภท ร้านอาหาร ร้านขายกาแฟ และร้านขายของชำ ซึ่งได้เปิดให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการได้ทุกวัน ยกเว้นร้านกาแฟที่เปิดเฉพาะวันเสาร์ และวันอาทิตย์

ข้อ 2 ระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจ

ผู้ประกอบการที่ศูนย์ฯ มีระยะเวลาการประกอบธุรกิจตั้งแต่ 7 เดือน ไปจนถึง 23 ปี (ซึ่งเปิดเป็นร้านแรก)

ข้อ 3 ช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการจำนวนมาก

ผู้ประกอบการทุกรายตอบตรงกันว่า ช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากคือช่วงปีใหม่ เดือนธันวาคม-มกราคม ซึ่งเป็นช่วงหน้าหนาว มีผู้ประกอบการรายหนึ่งให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าเนื่องจากเป็นช่วงหน้าหนาวนักท่องเที่ยวมักรีบขึ้นไปจับจองพื้นที่เพื่อกางเต็นท์พักผ่อน และขากลับมักมาแวะที่ศูนย์ฯ เพื่อซื้อของฝากก่อนกลับบ้าน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ขายของดีที่สุดใน นอกจากนี้เป็นช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์

ข้อ 4 การมีส่วนในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ

ผู้ประกอบการทุกรายมีส่วนช่วยศูนย์ฯ ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ข้อมูลสถานที่สวยงามของศูนย์ฯ ข้อมูลด้านเส้นทางขึ้นศูนย์ฯ ผู้ประกอบการบางรายพยายามชักชวนให้ลูกค้ามาเที่ยวมาก ๆ เช่นเล่าว่า “ศูนย์ฯ อากาศดี บรรยากาศดี โดยมีนักท่องเที่ยวที่มาจากที่อื่นเล่าให้ฟังด้วยว่าที่นี่อากาศบริสุทธิ์ดีกว่าที่อื่น” นอกจากนี้หากนักท่องเที่ยวขาดแคลนหรือต้องการสิ่งใดเพิ่มเติมผู้ประกอบการบางรายยังมีบริการขึ้นไปส่งของ เช่น อาหาร น้ำดื่ม น้ำแข็ง ให้ด้วย

ข้อ 5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ

ผู้ประกอบการทุกรายตอบตรงกันว่า เมื่อนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นรายได้จากการขายของก็เพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการรายหนึ่งบอกว่าได้ทำงานที่บ้านตัวเอง ส่วนอีกรายหนึ่งบอกว่าชาวบ้านในพื้นที่ได้มีงานทำด้วยเพราะได้ขึ้นไปทำงานที่ศูนย์ฯ ส่วนผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งบอกอย่างมีความสุขว่า “ได้รับผลประโยชน์ในการให้บริการความสุขให้แก่ลูกค้า เช่น เมื่อลูกค้ามา ลูกค้าสามารถเดินดูรอบ ๆ ร้านได้ เพราะร้านนำบริเวณบ้านมาปรับปรุง มีต้นไม้ที่หลากหลาย มีผลไม้ตามฤดูกาลให้นักท่องเที่ยวเก็บได้โดยไม่คิดเงิน ให้ลูกค้าได้สัมผัสเครื่องดื่มและชื่นชมทัศนียภาพอย่างมีความสุข”

ข้อ 6 แนวความคิดที่จะรวมกลุ่มของผู้ประกอบการด้วยกัน

ผู้ประกอบการ 4 รายบอกว่ายังไม่เคยมีแนวคิดที่จะรวมกลุ่มกัน สาเหตุเพราะช่วงเวลาที่ขายของดีนั้นเป็นเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ หน้าหนาวหรือแคว้นหยุดเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น ซึ่งนักท่องเที่ยวไม่ได้มีเยอะตลอดเวลา ผู้ประกอบการรายหนึ่งบอกว่ายังไม่มีโอกาสประสานงานมา ส่วนผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งบอกว่าหากนักท่องเที่ยวถามก็สามารถให้ข้อมูลร้านค้าอื่น ๆ รอบศูนย์ฯ ได้ ส่วนผู้ประกอบการ 1 รายบอกว่าเคยมีแนวคิดที่จะรวมกลุ่มแบบเปิดร้านแล้วเอาของมาขายรวมกันแต่ขายไม่ได้เพราะช่วงหน้าหนาวหมดเร็ว

ข้อ 7 การหารือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ผู้ประกอบการทุกรายตอบตรงกันว่ายังไม่มีหารือใด ๆ กับภาคส่วนต่าง ๆ เหตุผลคือยังไม่มีใครหรือหน่วยงานใดติดต่อมา ผู้ประกอบการเห็นว่าการที่ทุกฝ่ายจะมีการร่วมมือกันเป็นสิ่งที่ดีและควรจะต้องเกิดขึ้น

ข้อ 8 ข้อเสนอแนะต่อศูนย์ฯ

มีผู้ประกอบการ 3 รายมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงในเรื่องการเตรียมความพร้อมและการให้บริการของศูนย์ฯ ให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องเจ้าหน้าที่ควรให้ความสนใจเอาใจใส่นักท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ อาจเป็นการจัดอบรมพนักงานให้มีจิตบริการนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น สามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง และเรื่องความสะดวกโดยเฉพาะความสะดวกภายในศูนย์ฯ และบ้านพักที่ศูนย์ฯ จัดเตรียมไว้ให้ เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมาบ่นเยอะเรื่องความสะดวก ส่วนผู้ประกอบการ 2 ราย ไม่มีข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจำนวน 5 ราย สรุปได้ดังนี้

ร้านค้าส่วนใหญ่ประกอบกิจการร้านอาหาร ร้านกาแฟ และร้านขายของชำ ร้านค้าแต่ละแห่งมีระยะเวลาการเปิดร้านตั้งแต่ 7 เดือน ไปจนถึง 23 ปี ซึ่งเปิดเป็นร้านแรกของพื้นที่ ช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดและขายของดีที่สุดคือช่วงหน้าหนาวเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม เพราะมีอากาศหนาวนักท่องเที่ยวมักชอบกางเต็นท์พักผ่อนและซื้อของฝากที่ศูนย์ฯ ก่อนกลับบ้าน ผู้ประกอบการทุกรายมีส่วนช่วยศูนย์ฯ ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ข้อมูลสถานที่สวยงามของศูนย์ฯ ข้อมูลด้านเส้นทางขึ้นศูนย์ฯ นอกจากนี้ยังมีบริการขึ้นไปส่งของที่ต้องการเพิ่มเติมให้ด้วย ผู้ประกอบการทุกรายได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เพราะมีรายได้จากการขายของให้แก่นักท่องเที่ยว ได้ทำงานที่บ้านตัวเอง และชาวบ้านในพื้นที่มีงานทำเพราะได้ขึ้นไปทำงานที่ศูนย์ฯ บางรายปรับปรุงบ้านตนเองที่ปลูกต้นไม้ไว้จำนวนมาก เป็นร้านค้าให้นักท่องเที่ยวได้มาพักผ่อนอีกด้วย ส่วนแนวความคิดที่จะร่วมกลุ่มของผู้ประกอบการด้วยกันนั้นยังไม่มีเนื่องจากช่วงเวลาที่ขายของได้ดีเป็นเพียงช่วงหน้าหนาวเป็นเวลาสั้น ๆ เท่านั้นและยังไม่มีประสานงานกัน รวมถึงยังไม่มีอาหารหรือใด ๆ กับภาคส่วนต่าง ๆ เพราะยังไม่มีใครหรือหน่วยงานใดติดต่อมา และข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการที่มีต่อศูนย์ฯ ควรปรับปรุงในเรื่องการเตรียมความพร้อมและการให้บริการของศูนย์ฯ ให้ดียิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ควรให้ความสนใจนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง และเรื่องความสะดวกโดยเฉพาะความสะดวกภายในศูนย์ฯ และบ้านพักที่ศูนย์ฯ จัดเตรียมไว้แก่นักท่องเที่ยว รายละเอียดการสัมภาษณ์เปรียบเทียบแต่ละร้านค้าได้ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24: รายละเอียดการสัมภาษณ์เปรียบเทียบแต่ละร้านค้า

ประเด็นการสัมภาษณ์	ร้านที่ 1	ร้านที่ 2	ร้านที่ 3	ร้านที่ 4	ร้านที่ 5
1. ประเภทประกอบการ	ร้านกาแฟ	ร้านอาหาร	ร้านขายของชำ	ร้านอาหารและขายของชำ	ร้านขายของชำ
2. ระยะเวลาประกอบธุรกิจ	10 เดือน	6 ปี	10 ปี	23 ปี ได้เปิดเป็นเจ้าแรกของที่นี่	7 เดือน
3. ช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการจำนวนมาก	ก่อนหนาวก็มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเยอะพอสมควร ในวันเสาร์ - อาทิตย์ ฤดูหนาวก็มีนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการเป็นจำนวนมากเช่นกัน แต่หน้าหนาวลูกค้าส่วนมากมาใช้บริการหลังจากกลับลงมาจากศูนย์มากกว่า อาจเป็นเพราะว่ารีบขึ้นไปจับจองพื้นที่กางเต็นท์ เพราะนักท่องเที่ยวที่ขึ้นไปมีจำนวนหนาแน่น	นักท่องเที่ยวมาใช้เป็นจำนวนมากคือในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์	ถ้าช่วงที่ขายดีที่สุดคือหน้าหนาว เพราะหน้าหนาวนักท่องเที่ยวอาจจะได้บรรยากาศในการท่องเที่ยวมากกว่า เนื่องจากอากาศที่เย็นสบายไม่ร้อน	นักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมากคือในช่วง ปีใหม่ เดือนธันวาคม เดือนมกราคม เดือนกุมภาพันธ์ ฤดูนี้จะขายดีสุดแต่ช่วงเสาร์ และอาทิตย์ของฤดูอื่นก็ขายดีเช่นกัน	ช่วงหน้าหนาวและเสาร์ - อาทิตย์จะขายดีที่สุด

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.24 (ต่อ): รายละเอียดการสัมภาษณ์เปรียบเทียบแต่ละร้านค้า

ประเด็นการสัมภาษณ์	ร้านที่ 1	ร้านที่ 2	ร้านที่ 3	ร้านที่ 4	ร้านที่ 5
4. การมีส่วนร่วมในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ	มีการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ แก่นักท่องเที่ยว ถ้ามีนักท่องเที่ยวมาสอบถามข้อมูลหาร้านอาหารในพื้นที่ หรือข้อมูลการท่องเที่ยวต่างๆ ก็ยินดีให้ข้อมูล	มีการแนะนำลูกค้าที่มารับประทานอาหารที่ร้านให้ให้มาท่องเที่ยวที่ศูนย์ฯ พยายามชักชวนให้ลูกค้ามาเที่ยวหลายๆ เช่นเล่าว่าที่ศูนย์อากาศดี บรรยากาศดี	มีการให้ข้อมูลด้านเส้นทางขึ้นศูนย์ฯ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวมาถามก็สามารถให้ข้อมูลการท่องเที่ยวภายในศูนย์ได้	มีส่วนช่วยในการส่งเสริมอย่างเช่น ถ้านักท่องเที่ยวขาดเหลืออะไรทางร้านมีบริการขึ้นไปส่งของที่นักท่องเที่ยวสั่งไว้ เนื่องจากบางคนปั่นจักรยานขึ้นรถจักรยานยนต์มาหรือนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว จึงลำบากที่จะขนของขึ้นไปข้างบนศูนย์ด้วยตัวเอง ทางร้านจึงบริการการส่งของขึ้นไปให้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ลูกค้า	นักท่องเที่ยวมาไม่ว่าที่ศูนย์ฯ ขึ้นทางไหน ก็มีการให้ข้อมูล และบางที่มีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจากที่อื่นก็มีการแนะนำว่าข้างบนมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.24 (ต่อ): รายละเอียดการสัมภาษณ์เปรียบเทียบแต่ละร้านค้า

ประเด็นการสัมภาษณ์	ร้านที่ 1	ร้านที่ 2	ร้านที่ 3	ร้านที่ 4	ร้านที่ 5
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ	<p>ประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ คือได้ทำในสิ่งที่รักอยากเปิดร้านกาแฟมานานแล้ว เพื่อมอบความสุขให้กับคนที่มาใช้บริการ</p> <p>หลังจากมีการส่งเสริมและนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นคาดว่าจะมีคนมาใช้บริการมากขึ้น และร้านปลูกอยู่บนพื้นที่ภายในบริเวณบ้าน</p> <p>ระหว่างรอกาแฟลูกค้าสามารถเดินชมรอบๆ และเก็บผลไม้ นานาชนิดที่เราปลูกไว้ได้โดยไม่ต้องคิดเงิน</p>	<p>มีลูกค้ามาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น และชาวบ้านอาจได้ผลประโยชน์จากการส่งเสริมด้วย เช่น หาของมาขายให้นักท่องเที่ยว</p>	<p>ได้รับบ้างจากการขายของให้นักท่องเที่ยว แต่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการตลอดปี</p>	<p>ขายของได้มีรายได้เพิ่มขึ้น ชาวบ้านที่นี่มีงานทำ เพราะว่าชาวบ้านในพื้นที่ก็ขึ้นไปทำงานบนศูนย์ ทำให้ไม่ต้องไปทำงานที่อยู่ไกล</p>	<p>มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่ต้องไปทำงานไกลบ้าน ได้ทำงานที่บ้านตนเอง ได้อยู่กับครอบครัว</p>

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.24 (ต่อ): รายละเอียดการสัมภาษณ์เปรียบเทียบแต่ละร้านค้า

ประเด็นการสัมภาษณ์	ร้านที่ 1	ร้านที่ 2	ร้านที่ 3	ร้านที่ 4	ร้านที่ 5
6. แนวความคิดที่จะร่วมกลุ่มของผู้ประกอบการด้วยกัน	ตอนนี้ยังไม่ได้รับการติดต่อมาแต่สามารถให้ข้อมูลร้านโดยรอบศูนย์ได้ ถ้านักท่องเที่ยวถามต้องการข้อมูล	ไม่เคยมีการปรึกษาหารือกัน อาจจะเป็นเพราะนักท่องเที่ยวไม่ได้เยอะตลอดเวลา มีช่วงเยอะแค่เสาร์-อาทิตย์ และช่วงหน้าหนาว การรวมตัวเกิดขึ้นยาก	เคยมีแนวคิดที่จะรวมกลุ่มกันในผู้ประกอบการ แบบเปิดเป็นร้านค้าขายของฝากแล้วนำของมารวมกัน ขายให้นักท่องเที่ยว แต่ขายไม่ได้ เพราะหมดหน้าหนาว ซึ่งเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก	ยังไม่ได้มีแนวคิดที่จะรวมกลุ่ม เพราะมีระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีสิ้นเกินไป แค่ช่วงหน้าหนาว	ยังไม่มีแนวคิดที่จะรวมกลุ่ม ไม่มีการประสานงานติดต่อมา แต่ถ้ามีการรวมกลุ่มยินดีให้ความร่วมมือ

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.24 (ต่อ): รายละเอียดการสัมภาษณ์เปรียบเทียบแต่ละร้านค้า

ประเด็นการสัมภาษณ์	ร้านที่ 1	ร้านที่ 2	ร้านที่ 3	ร้านที่ 4	ร้านที่ 5
7. การหารือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	ยังไม่เคยมีการหารือ ในทุกภาคส่วน เนื่องจากยังไม่ได้รับจากติดต่อมา	ไม่มีการปรึกษาหารือในหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากไม่มีการติดต่อมา	ยังไม่มีการหารือกันในทุกภาคส่วน	ไม่มีการหารือกันเลย	ยังไม่มีความที่เกี่ยวข้องติดต่อมา
8. ข้อเสนอแนะต่อศูนย์ฯ	เพิ่มพื้นที่การทางเดินที่ภายในศูนย์ หรือเพิ่มกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ส่งเสริมธรรมชาติ	ให้เจ้าหน้าที่บริการให้ความสนใจนักท่องเที่ยวมากกว่านี้ และใส่ใจความสะอาดของห้องพัก และสถานที่มากกว่านี้ มีการอบรมพนักงานให้มีความพร้อมในการบริการ	ยังไม่มีข้อเสนอแนะ	ควรปรับปรุงเรื่องการท่องเที่ยวมากกว่านี้ เพราะมีนักท่องเที่ยวมาบนยอด เรื่องความสะอาดของบ้านพัก และการบริการนักท่องเที่ยว เรื่องเปิดเพลงเสียงดัง ไม่มีเจ้าหน้าที่ไปห้าม	ควรจัดการเตรียมความพร้อมด้านเจ้าหน้าที่ การต้อนรับดูแลนักท่องเที่ยวให้มากกว่านี้ และดูแลเรื่องความสะอาดภายในศูนย์ฯ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว และแนวทางทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.50) และเพศชาย (ร้อยละ 44.50) มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี (ร้อยละ 33.50) และอายุ 31 - 40 ปี (ร้อยละ 33.25) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 51.75) และสมรส (ร้อยละ 45.50) มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร/ ปริมณฑล (ร้อยละ 48.50) และภาคกลาง (ร้อยละ 29.00) มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 55.25) เป็นลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 50.75) มีรายได้ต่อเดือน 15,001 - 30,000 บาท (ร้อยละ 47.50) และมีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท (ร้อยละ 24.25)

5.1.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า (ร้อยละ 42.25) รองลงมาเคยเดินทางมาแล้ว 1 - 3 ครั้ง (ร้อยละ 36.50) ส่วนใหญ่เพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด (ร้อยละ 91.00) รองลงมาคือต้องการท่องเที่ยวยังสถานที่ที่ไม่เคยสัมผัสมาก่อน (ร้อยละ 28.8) ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว (ร้อยละ 51.25) รองลงมาคือเดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับคณะทำงาน/ องค์กร/ สถาบันที่สังกัด (ร้อยละ 20.25) และเดินทางท่องเที่ยวพร้อมคู่รัก (ร้อยละ 18.00) ตามลำดับ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว (ร้อยละ 93.50) ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวต่อ 1 ท่าน ประมาณ 1,001 - 2,000 บาท (ร้อยละ 40.00) และต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท (ร้อยละ 39.25) ส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนในรูปแบบการกางเต็นท์ (ร้อยละ 78.75) รองลงมาคือพักโดยบ้านพัก

ภายในศูนย์ (ร้อยละ 12.75) ส่วนใหญ่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวในเดือนมกราคมมากที่สุด (ร้อยละ 48.75) รองลงมาคือเดือนธันวาคม (ร้อยละ 32.00) ส่วนใหญ่นำอาหารมารับประทานเอง (ร้อยละ 63.50) รองลงมาคือนำวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง (ร้อยละ 61.50) ส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกเพราะบรรยากาศดี เงียบสงบ และเป็นธรรมชาติมาก อากาศดีและได้เรียนรู้ธรรมชาติ การเดินทางสะดวก (ร้อยละ 98.50) และส่วนใหญ่จะแนะนำให้ผู้อื่นได้รับทราบ เนื่องจากบรรยากาศเงียบสงบร่มรื่น การเดินทางสะดวก เจ้าหน้าที่บริการดี (ร้อยละ 98.25)

นอกจากนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้บริการแล้วมีความประทับใจมากที่สุด ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 3.95$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ อรรถาธิบายของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.94$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาอีกคือ การคมนาคมสะดวกต่อการเดินทาง ($\bar{X} = 3.92$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนที่ประทับใจน้อยที่สุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ($\bar{X} = 3.31$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จากเพื่อน/ญาติ (ร้อยละ 80.75) รองลงมาคือสื่ออินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 33.25) ส่วนใหญ่ต้องการให้ทางศูนย์ฯ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของการจองห้องพัก/เต็นท์ (ร้อยละ 43.50) รองลงมาคือ การเดินทางมายังศูนย์ฯ/แผนที่ (ร้อยละ 42.00) การแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวของศูนย์ (ร้อยละ 33.00) การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 32.00) กิจกรรมภายในศูนย์ (ร้อยละ 28.3) และการเตรียมตัว/ข้อควรปฏิบัติ (ร้อยละ 27.25) ตามลำดับ และส่วนใหญ่ต้องการให้ทางศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.75 รองลงมาคือ สื่อโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 41.75 รองลงมาอีกคือ นิตยสารการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 33.75

5.1.4 ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบมากที่สุด คือ กางเต็นท์/เข้าค่าย ลำดับที่ 2 คือ เดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศ ลำดับที่ 3 คือ ชมน้ำตก ลำดับที่ 4 คือ ดูนกส่องสัตว์ ลำดับที่ 5 คือ ปั่นจักรยาน และลำดับที่ 6 คือ ศึกษาท้องฟ้าด้านดาราศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมภายในศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ที่นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุดคือ กิจกรรมกางเต็นท์/เข้าค่าย ($\bar{X} = 4.17$) ค่าเฉลี่ยระดับมาก รองลงมาคือกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.99$) ค่าเฉลี่ยระดับมาก การชมน้ำตก ($\bar{X} = 3.90$) ค่าเฉลี่ยระดับมาก ดูนก/

ส่องสัตว์ ($\bar{X} = 3.76$) ค่าเฉลี่ยระดับมาก ปั่นจักรยาน ($\bar{X} = 3.73$) ค่าเฉลี่ยระดับมาก และกิจกรรมศึกษาท่องฟ้าดาราศาสตร์ ($\bar{X} = 3.66$) ค่าเฉลี่ยระดับมาก ตามลำดับ

5.1.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฯ

ความต้องการให้มีการเพิ่มกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษาธรรมชาติ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ได้แก่ เพิ่มกิจกรรมผจญภัย (Adventure) เช่น กระโดดหอเพิ่มกิจกรรมทางน้ำ เช่น พายเรือ ตกปลา ปั่นเรือ เพิ่มมรดงในการเที่ยวชมศูนย์และมีเจ้าหน้าที่ประจำจุด เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยา เพิ่มกิจกรรมวิ่งเพื่อสุขภาพ (Rally) เพิ่มกิจกรรมนันทนาการเชิงดนตรี เช่น การแสดงดนตรีสดในสวน เพิ่มมุมสินค้า OTOP เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชน เพิ่มกิจกรรมปลูกป่า เพิ่มกิจกรรมแยกขยะและเพิ่มจุดชมวิว/ มุมถ่ายรูป เพิ่มกิจกรรมส่องสัตว์

ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้แก่ ปรับปรุงสถานที่จอดรถให้เพียงพอ ดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำ ถึงขยะในห้องน้ำ และควรที่จะเพิ่มจำนวนห้องน้ำให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลด้วย ควรมีส้วม/ ถึงขยะในการแยกประเภทขยะให้ชัดเจน ความสะอาดในเรื่องของไฟฟ้า ในบริเวณที่กางเต็นท์ ความสะอาดในเรื่องของสัญญาณโทรศัพท์/ อินเทอร์เน็ต ปรับปรุงเส้นทางในการปั่นจักรยานให้เหมาะสม ปรับปรุงอุปกรณ์ไฟฟ้าในบ้านพักภายในศูนย์ฯในพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เจ้าหน้าที่ควรจะให้ความเข้มงวดในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวบางรายไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ เช่น ส่งเสียงดังรบกวน และจัดปายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ ควรปฏิบัติตนอย่างไร และควรท่องเที่ยวตามลำดับก่อน-หลังอย่างไรให้เข้าถึงธรรมชาติมากที่สุด เป็นต้น

5.1.6 ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ฯ

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์ฯ สรุปได้ว่า ในเรื่องนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ต้องรอรกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดทิศทางในการดำเนินงาน และการจัดสรรงบประมาณเพื่อมาสนับสนุนด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะศูนย์ฯ เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติฯ แต่เดิมเป็นเพียงสวนป่า ต่อมาจึงได้เปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยว เพียงเพื่อเป็นสถานที่รองรับนักท่องเที่ยวเพื่อแบ่งเบาภาระจากพื้นที่อุทยานเขาใหญ่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก และทำหน้าที่เป็นหน่วยให้การฝึกอบรมบุคลากรของกรมอุทยานแห่งชาติฯ เท่านั้น แต่ก็ประสบความสำเร็จมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก จนทำให้สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีได้กำหนดให้ศูนย์ฯ เป็นต้นแบบอันดับหนึ่งของจังหวัดในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ได้วางแผนไว้ว่าจะมีการดำเนินการ เช่น การเพิ่มเส้นทางจักรยานภายในศูนย์ฯ ให้มากขึ้น มีการวางแผนการขยายเส้นทางเข้าไปในหมู่บ้านเชิงเกษตรเพื่อซื้อผลผลิตของชาวบ้านเป็นของฝากตามเส้นทางในหมู่บ้าน และจะมีการจัดสรรน้ำในอ่างเก็บน้ำประมาณ 10%

ลงไปยังน้ำตกเจ็ดคตใหญ่ เพื่อเป็นการรักษาบรรยากาศการท่องเที่ยวในฤดูแล้งด้วย ในขณะเดียวกัน ศูนย์ฯ มีการดูแลรักษารักษาธรรมชาติไม่ให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวด้วย โดยการจัดเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลและให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่นักท่องเที่ยวเองส่วนใหญ่ช่วยกันดูแลรักษารักษาธรรมชาติอยู่แล้ว ในการจัดการขยะมีการคัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อลดปริมาณและจัดการด้วยวิธีเผาทำลาย ซึ่งสถานการณ์ขณะนี้ยังสามารถจัดการเองได้อยู่แต่ในอนาคตหากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นก็อาจต้องหาทางอื่นในการแก้ไข เช่น ขอความช่วยเหลือไปยังเพื่อให้ช่วยขึ้นมาเก็บขยะภายในศูนย์ฯ เป็นต้น

ในเรื่องการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวศูนย์ฯ ได้จัดทำเว็บไซต์ และทางสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีได้ช่วยการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง อีกทั้งยังมีสื่อมวลชน รายการโทรทัศน์ต่าง ๆ มาถ่ายทำรายการ และการบอกต่อกันของนักท่องเที่ยวเองถือเป็นส่วนสำคัญหลักอย่างมากที่ทำให้ศูนย์ฯ เป็นที่รู้จักมากขึ้น อย่างไรก็ตามการประชุมหารือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. ผู้ประกอบการ ชาวบ้าน ฯลฯ ที่ผ่านมามีการพูดคุยปรึกษาหารือกันบ้าง แต่ยังไม่สามารถดำเนินโครงการที่เป็นรูปธรรมได้ ซึ่งทางศูนย์ฯ ยอมรับว่าต้องทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจึงต้องศึกษาอย่างถี่ถ้วนเพราะต้องการให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากการดำเนินการนี้ด้วย แต่ขณะนี้ทุกภาคส่วนเริ่มมีแนวคิดที่จะหารือกันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนมากขึ้น

ปัญหาหรืออุปสรรคต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ พบปัญหาใหญ่คือ

1) เรื่องงบประมาณการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อนำมาดูแลนักท่องเที่ยวและสถานที่ภายในศูนย์ฯ ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายส่วน แต่เป็นงบประมาณเพื่อนำมาใช้ในการดูแลรักษาป่า และพืชพันธุ์ต่าง ๆ และเป็นงบเพื่อนำมาฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของกรมฯ เท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีงบประมาณในส่วนของการสนับสนุนการท่องเที่ยว เพราะต้องมีการบริหารจัดการภายในศูนย์ฯ ให้มีมาตรฐาน และต้องมีการวางแผนงานที่ชัดเจน ซึ่งขณะนี้เริ่มจะดีและมีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ในส่วนของบ้านพักรับรองนักท่องเที่ยวที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการสร้างไว้ให้ นั้น บางครั้งในเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยว ศูนย์ฯ จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปที่สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรี ในฐานะที่ศูนย์ฯ เป็นต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอันดับหนึ่งของจังหวัด จึงได้รับการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณด้วยแต่ต้องขอเป็นเรื่อง ๆ หรือเป็นคราว ๆ ไป ไม่สามารถขอเป็นงบประมาณประจำปีได้ 2) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานฝ่ายงานต่าง ๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ นักการโรงแรม เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องการให้มีการพัฒนาบุคลากรที่ดำเนินงานโดยตรงในด้านการท่องเที่ยว แต่ส่วนมากในศูนย์ฯ มีแต่พนักงานที่เป็นเพียงคนงาน จึงควรเพิ่มบุคลากรเป็นมาตรฐาน เพราะหากศูนย์ฯ มีการประชาสัมพันธ์มากขึ้นและมีนักท่องเที่ยวมากขึ้น อาจไม่สามารถดูแลนักท่องเที่ยวได้ดี จึงต้องมีการดูแลกันไปให้ดีที่สุด 3) เรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ ของพนักงานที่ต้อง

ปรับปรุง รวมถึงเรื่องป้ายทางเข้าจากถนนใหญ่ที่ยังไม่ชัดเจนควรมีการติดตั้งเพิ่มเพื่อให้นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นได้ง่ายกว่านี้

5.1.7 ข้อเสนอจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการจำนวน 5 ราย สรุปได้ว่า ร้านค้าส่วนใหญ่ประกอบกิจการร้านอาหาร ร้านกาแฟ และร้านขายของชำ ร้านค้าแต่ละแห่งมีระยะเวลาการเปิดร้านตั้งแต่ 7 เดือนไปจนถึง 23 ปี ซึ่งเปิดเป็นร้านแรกของที่นี่ ช่วงเวลาที่มีนักท่องเที่ยวมากที่สุดและขายของดีที่มากที่สุดคือช่วงหน้าหนาวเดือนธันวาคม-มกราคม เพราะมีอากาศหนาวนักท่องเที่ยวมักชอบกางเต็นท์พักผ่อนและซื้อของฝากที่ศูนย์ฯ ก่อนกลับบ้าน ผู้ประกอบการทุกรายมีส่วนช่วยศูนย์ฯ ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ข้อมูลสถานที่ส่วนงานของศูนย์ฯ ข้อมูลด้านเส้นทางขึ้นศูนย์ฯ นอกจากนี้ยังมีบริการขึ้นไปส่งของที่ต้องการเพิ่มเติมให้ด้วย ผู้ประกอบการทุกรายได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว เพราะมีรายได้จากการขายของให้นักท่องเที่ยว ได้ทำงานที่บ้านตัวเอง และชาวบ้านในพื้นที่มีงานทำเพราะได้ขึ้นไปทำงานที่ศูนย์ฯ บางรายปรับปรุงบ้านตนเองที่ปลูกต้นไม้ไว้จำนวนมากเป็นร้านค้าให้นักท่องเที่ยวได้มาพักผ่อนอีกด้วย ส่วนแนวความคิดที่จะร่วมกลุ่มของผู้ประกอบการด้วยกันนั้นยังไม่มีเนื่องจากช่วงเวลาที่ยาวของได้ดีเป็นเพียงช่วงหน้าหนาวเป็นเวลานสั้น ๆ เท่านั้นและยังไม่มีมีการประสานงานกัน รวมถึงยังไม่มีทหารหรือใด ๆ กับภาคส่วนต่าง ๆ เพราะยังไม่มีใครหรือหน่วยงานใดติดต่อมา และข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการที่มีต่อศูนย์ฯ ควรปรับปรุงในเรื่องการเตรียมความพร้อมและการให้บริการของศูนย์ฯ ให้ดียิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ควรให้ความสนใจนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ดูแลนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง และเรื่องความสะดวกโดยเฉพาะความสะดวกภายในศูนย์ฯ และบ้านพักที่ศูนย์ฯ จัดเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า มาก่อน เนื่องจากศูนย์ฯ อยู่ระหว่างทางผ่านไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น จึงทำให้ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนัก พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่เดินทางไปท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะระยะทางที่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก การเดินทางใช้ระยะเวลาไม่นาน สามารถไปเที่ยวได้ในช่วง

เวลาที่สั้น เป็นการมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด โดยส่วนมากเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว จากสภาพปัจจุบันที่ทุกคนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับงานมากกว่าครอบครัว จึงเป็นโอกาสที่ได้ท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว การเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัวถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีความสะดวกสบาย เพราะระยะทางที่ใกล้และถนนที่ง่ายต่อการขับขึ้นการเดินทางที่สะดวก ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนในรูปแบบการกางเต็นท์ การนอนกางเต็นท์ถือเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากท่องเที่ยวที่มา ส่วนมากต้องการได้รับสัมผัสกับธรรมชาติ อยู่ท่ามกลางความสงบของธรรมชาติ และส่วนใหญ่นำอาหารมารับประทานเอง ซึ่งที่ศูนย์ฯเองได้มีจัดเตรียมที่ทำอาหารอุปกรณ์ไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการประกอบอาหารเอง แบ่งเป็นชุดส่วน ส่วนมากคิดว่าเมื่อกลับไปแล้วจะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกเพราะบรรยากาศที่เย็นสบาย เงียบสงบ และเป็นธรรมชาติที่สวยงาม มีอากาศที่ดีและได้เรียนรู้วิถีชีวิตธรรมชาติ การเดินทางที่สะดวก และจะแนะนำให้ผู้อื่นได้รับทราบในการเดินทางท่องเที่ยวที่ศูนย์ฯในครั้งนี้นี้ การมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ไม่สูงจนเกินไป ประมาณคนละไม่เกิน 2,000 บาท ต่อ 1 ครั้ง และยังคงมีแนวโน้มนักท่องเที่ยวเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยช่วงเวลาที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดคือเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงที่อากาศเย็นสบายและอาจเป็นช่วงที่มีวันหยุดมาก โดยเฉพาะช่วงระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคมของทุกปีจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากที่สุด เพราะเป็นช่วงหน้าหนาวที่มีอากาศต่ำสุดที่ 23 องศาเซลเซียส (ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า, 2557) สอดคล้องกับ ศิวาภรณ์ สวัสดิชัย (2555) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากกรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มครอบครัวมากที่สุด เฉลี่ยมากันจำนวนประมาณ 5 คน เหตุผลที่ต้องการกางเต็นท์เพราะต้องการพักผ่อนหย่อนใจ สัมผัสบรรยากาศที่สงบของธรรมชาติ ความสวยงามของธรรมชาติ และนักท่องเที่ยวต้องการจะกลับมาท่องเที่ยวอีก เนื่องจากได้รับอากาศที่เย็นสบาย สอดคล้องกับผู้ประกอบการร้านอาหารบริเวณ ใกล้เคียงของ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี ผู้ประกอบการ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 ตุลาคม 2559) พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี ในช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือน พฤศจิกายน - มกราคม เพราะสภาพอากาศกำลังเย็นสบาย เหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทางผู้ประกอบการมีรายได้เพิ่มขึ้นจากช่วงเดือนดังกล่าวด้วยเช่นกัน ผู้ประกอบการ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 ตุลาคม 2559)

ในส่วนความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เกิดความไม่พอใจกับนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่มีการกระทำไม่เหมาะสมภายในบริเวณศูนย์ เช่น การดื่มสุราหรือ

ของมีนเมา การเล่นการพนัน การทะเลาะวิวาทเสียงดัง และการมีพฤติกรรมส่อไปในลักษณะทางเพศ หรือแสดงความรักของคู่รักอย่างไม่เหมาะสม ขาดการมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สอดคล้องกับ นภลัย มีลา และฉกาจ ราชบุรี (2552) ที่ว่า ควรมีมาตรการจัดการกับนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม โดยเฉพาะกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสนับสนุนมาตรการในการดูแลรักษาภูมิลักษณ์ที่ออกโดยทางศูนย์ฯ หรือมีป้ายอธิบายถึงกฎหรือข้อห้ามต่าง ๆ ในแก่นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ เพื่อป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวกระทำหรือแสดงออกในสิ่งที่ไม่สมควร อีกทั้งนักท่องเที่ยวมีความคาดหวังอยากให้เพิ่มมูลค่า OTOP ให้มากขึ้น เพราะนักท่องเที่ยวต้องการซื้อสินค้าทางการเกษตร อาทิผลไม้ หรือสินค้าในท้องถิ่น เพื่อนำไปเป็นของฝากที่ระลึก เพื่อเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับ ศิริอร บุญโร (2551) ที่ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น เช่น การชิมผลไม้พื้นเมือง หรือแวะซื้อแวะชมสินค้าพื้นเมือง ทำให้เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถทำให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาเที่ยวอีก สอดคล้องกับผู้ประกอบการร้านค้าบริเวณ ใกล้เคียงของ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี ผู้ประกอบการ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 ตุลาคม 2559) พบว่า อยากให้ชาวบ้านและชุมชนในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและยินดีเป็นอย่างยิ่ง หากชาวบ้านจะมีการรวมกลุ่มกัน หรือทำเป็นสหกรณ์ เพื่อผลิตสินค้าทางการเกษตรหรือสินค้าแปรรูปนำมาขายให้แก่นักท่องเที่ยวซื้อกลับไปเป็นของฝาก เพียงแต่ในเวลานี้ยังไม่มีหน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบคอยเป็นตัวกลางในการหารือรวมกลุ่มกัน หรือให้ข้อมูลความรู้ในการสร้างรายได้แก่ชุมชนในการแปรรูปสินค้า และทำการตลาดในแบบครบวงจร รวมถึงเกิดกระบวนการผลิตจนกระทั่งการขาย

ความคิดเห็นต่อระบบของสาธารณูปโภคภายในศูนย์ฯ พบว่า นักท่องเที่ยวเห็นว่าการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์ฯ มีความสะดวกสบาย การเดินทางไม่ซับซ้อนและถนนหนทางดี อภัยชัยของเจ้าหน้าที่มีความเป็นมิตรต้อนรับให้การดูแลดี ส่วนที่อยากให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไวไฟ เป็นต้น เนื่องจากในยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคของโซเชียลเน็ตเวิร์ค นักท่องเที่ยวมีความต้องการสูงเรื่องการสื่อสารกับกลุ่มภายนอก การสื่อสารที่ไม่สมบูรณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องปรับปรุง

5.2.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว ที่พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าจากเพื่อนหรือญาติมากที่สุด มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่รู้จักสื่ออินเทอร์เน็ตโดยที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้ศูนย์ฯ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น โดยให้บริการข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องของการจองห้องพัก/ เต็นท์ เส้นทางเดินทางมายังศูนย์ฯ/ แผนที่ รวมถึงแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวของศูนย์ การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมภายในศูนย์ฯ และข้อปฏิบัติต่าง ๆ

ทั้งนี้เพราะ ปัจจุบันเป็นยุคของโซเชียลมีเดียหรือเครือข่ายไร้สายความเร็วสูง ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้จากทางอินเทอร์เน็ตหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ อีกทั้ง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักสืบค้นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นปกติอยู่แล้ว ดังที่ รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2558) กล่าวไว้ว่า นักท่องเที่ยวจะทำการสืบค้นข้อมูลเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด เพราะความต้องการที่จะสร้างพึงพอใจให้ตัวเองมากที่สุด เป็นการประเมินแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ค่าใช้จ่าย การเดินทาง เพื่อเป็นการตัดสินใจแต่เนื่องจากศูนย์ฯ เพิ่งเริ่มเปิดให้บริการเมื่อปี พ.ศ. 2543 จึงยังไม่มีความพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะยังขาดบุคลากรที่มีความสามารถจะเข้ามาทำงานในศูนย์ฯ ดังที่ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคไว้ในบทสัมภาษณ์ ทำให้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ไม่บรรลุเป้าหมายได้เท่าที่ควร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยของนักท่องเที่ยวเองเช่นกัน สอดคล้องกับ นภลัย มีลา และฉกาจ ราชบุรี (2552) ที่ว่าการบรรลุเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อธรรมชาติและเข้าใจรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยังมีจำนวนมากของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพที่เข้าใจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้นเท่าไร การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ยังมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น แต่ถ้ามีนักท่องเที่ยวที่ไม่เข้าใจรูปแบบการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากนัก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าหากมีนักท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพ หรือไม่เข้าใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ถือเป็นอุปสรรคปัจจัยหนึ่งของการบรรลุเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ได้เช่นกัน ดังนั้นควรมีกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ที่ควรพิจารณาช่องทางที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับที่ ประกายดาว สาริกบุตร (2551) กล่าวไว้ว่า “เมื่อมีเป้าหมายแล้วต้องเลือกว่าใช้ช่องทางใดในการประชาสัมพันธ์ให้เห็นผลมากที่สุด” ซึ่งผลจากการวิจัยที่พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้ศูนย์ฯ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิตา สังฆะมณี (2557) ที่พบว่า “การรับรู้สื่อที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์” อย่างไรก็ตาม แม้ว่าศูนย์ฯ จะมีข้อมูลอยู่บนเว็บไซต์ภายใต้ลิงค์ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 1 (สาขาสระบุรี) ก็ตาม แต่ข้อมูลของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า บนเว็บไซต์ดังกล่าว เป็นเพียงเว็บเพจเพียงหน้าเดียวเป็นข้อมูลเบื้องต้นเท่านั้น ดังแสดงในภาพที่ 5.1 ดังนั้น หากศูนย์ฯ ต้องการพิจารณาปรับกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นแล้ว ควรจัดทำเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลของศูนย์ฯ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อให้ถึงนักท่องเที่ยวได้โดยตรง

ภาพที่ 5.1: เว็บไซต์แสดงข้อมูลของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

สิ่งอำนวยความสะดวก

1. สำนักงานและศูนย์บริการนักท่องเที่ยว 1 หลัง
2. บ้านพักรับรอง
ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า มีบ้านพักไว้บริการให้นักท่องเที่ยว 3 แบบ ดังนี้

บ้านพักคนพักได้ไม่เกิน 6 คนต่อหลัง
มีจำนวน 6 หลัง

บ้านเดี่ยวเดี่ยวพักได้ไม่เกิน 5 คนต่อหลัง
มีจำนวน 9 หลัง

บ้าน 4 ชั้น (แคว) พักได้ทั้งหมดไม่เกิน 5 คน มีจำนวน 24 ห้อง
3. ศูนย์มีพื้นที่กางเต็นท์ และ เดินทัชขนาด 2 คน 4 คน ไว้บริการ
4. ศาลาพักผ่อนปะสงค์
5. ห้องน้ำจำนวน 26 ห้อง
6. ห้องประชุมสัมมนา

การเดินทาง

รถยนต์ เดินทางจากกรุงเทพฯ รถสาธารณะประมาณ 230 กม. โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 2 (พหลโยธิน) แยกขวาไปทางจังหวัดนครราชสีมา (ถนนมิตรภาพ) ประมาณ 20 กม. ถึงร่อนน้ำตกเขาตมไปทางซ้าย 3 กม. แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าอีกประมาณ 20 กม.

จักรยาน

จุดที่น่าสนใจ

ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งในบริเวณพื้นที่ศูนย์ฯ และในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งมีจุดเชื่อมต่อด้วยกัน ได้แก่

- จุดชมวิวมอแคศรี**
อยู่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประมาณ 1.8 กม. เป็นจุดที่สามารถชมวิวทิวทัศน์ของพื้นที่ได้ในมุมกว้าง โดยทางทิศตะวันออกจะมองเห็นหุบผากาบวิวดนตรีภูมุน้ำ และแนวเทือกเขาของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ส่วนด้านทิศตะวันตกจะมองเห็นทัศนียภาพบริเวณ ตำบลเขาตมระหว่างอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
- น้ำตกเจ็ดคด**
เป็นน้ำตกที่มีต้นกำเนิดจากลำห้วยเจ็ดคด เริ่มจากน้ำตกเจ็ดคดเหนือ ซึ่งห่างจากวงเวียนน้ำจันทน์ประมาณ 2.2 กม. ตกลงไปทางตอนใต้จะเป็นน้ำตกเจ็ดคดกลาง น้ำตกเจ็ดคดใต้ และน้ำตกเจ็ดคดใหญ่ ตามลำดับ การเข้าป่าที่ลางหม่นน้ำตกใช้วิธีเดินเท้าระยะทางรวมประมาณ 4 กม.

น้ำตกเจ็ดคดใหญ่

น้ำตกเจ็ดคดเหนือ

น้ำตกเจ็ดคดใต้

เส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ

- เส้นทางที่ 1 จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ไปน้ำตกเจ็ดคดเหนือ แล้วเดินทางกลับ (รอบเล็ก) ระยะทาง 1.5 กม. ใช้เวลาประมาณ 3 ชม.
- เส้นทางที่ 2 จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ไปน้ำตกเจ็ดคดเหนือ-กลาง-ใต้ (รอบกลาง) ระยะทาง 3 กม. ใช้เวลาประมาณ 2 ชม.ครึ่ง
- เส้นทางที่ 3 จากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ไปน้ำตกเจ็ดคดเหนือ-กลาง-ใต้ (รอบใหญ่) ใช้เวลา 4 ชม.

ที่มา: ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2558). สืบค้นจาก <http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.

ภาพที่ 5.2: เว็บไซต์แสดงข้อมูลของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า

ความเป็นมา

ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 5 ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงาน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบดำเนินการพัฒนาพื้นที่สวนป่าเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบาภาระของนักท่องเที่ยวจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งมีจำนวนมากตามนโยบายของ ฯพณฯ ปองพล อดิเรกสาร ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในขณะนั้น มีพื้นที่รับผิดชอบรวม 13,750 ไร่ ครอบคลุมแปลงปลูกป่าและป่าสงวนแห่งชาติ ป่ามวกเหล็ก-ทับทิมผาง แปลง 2 (แปลงใหญ่) ให้เปิดบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2543 การดำเนินงานเน้นการปฏิบัติงานด้านป่าไม้ 3 ประการ คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษาวิจัย ค้นคว้า วิจัยวิชาการ และการบริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยว

นิทรรศการสิ่งแวดล้อม

เดินป่าศึกษาธรรมชาติ

ศึกษาท่องเที่ยว สาขาสาหร่าย

ชมน้ำตก

ดูนก-ส่องสัตว์

ที่มา: ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2558). สืบค้นจาก

<http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.

5.2.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี มีข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯ ดังนี้ เนื่องจากศูนย์ฯได้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ในช่วงฤดูหนาว จึงควรมีการเตรียมความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เตรียมระบบสาธารณูปโภค พื้นฐานให้พร้อม มีการจ้างพนักงานเพิ่มในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเป็นชาวบ้านในพื้นที่เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้ชาวบ้าน ในช่วงฤดูกาลที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ควรมีการพิจารณาในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มในช่วงนี้ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังที่ รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2558) กล่าวว่า การตระหนักถึงความจำเป็นในการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้ถูกกระตุ้นโดยสิ่งเร้า เช่น สื่อโฆษณา ได้รับฟังจากเพื่อนหรือญาติ ได้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น การได้เห็นภาพทิวทัศน์ที่สวยงาม ควรมีการพิจารณาให้มีการเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ไม่เป็นการทำลายธรรมชาติโดยสามารถนำ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมมาพิจารณาประกอบด้วยได้ และควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลให้ความคำแนะนำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ เพื่อทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว และการทำเรื่องของบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาส่งเสริมให้ศูนย์ฯ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความอุดมสมบูรณ์และน่าประทับใจมาสนับสนุนดูแลรักษาธรรมชาติให้อยู่คู่คนไทยตลอดไป

การเดินทางและระบบสาธารณูปโภค ควรมีการเตรียมระบบสาธารณูปโภคให้มีความพร้อมอยู่เสมอ มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับ ธนาภา ช่วยแก้ว (2552) ที่ว่า สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ ธัญญา นวลละออง (2547) ที่ว่า ปัญหาหลักของการท่องเที่ยวคือ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีไม่เพียงพอ ระบบไฟฟ้า ระบบประปาต่าง ๆ ควรมีความพร้อมและมีระบบสำรองไว้ ระบบการสื่อสารควรมีการปรับปรุงเพื่อให้พนักงานที่ตรวจสอบต่อการติดต่อสื่อสาร การมีรถไว้รับส่งนักท่องเที่ยวที่ต้องการใช้บริการ โดยสามารถประสานงานกับคนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย

ปัจจัยที่สำคัญที่เป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ งบประมาณในการบริหารจัดการ รวมถึงการสรรหาและพัฒนาฝึกอบรมบุคลากรในพื้นที่ ให้มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวในองค์กรวม และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังที่ สุพานี สฤกษ์วานิช (2556) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นการเพิ่มขีดความสามารถ และศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ และยังขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนเท่าที่ควร จึงมีผลต่อนโยบายในการผลักดันส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี สอดคล้องกับ ฐาตินี พงษ์รูป (2550) พบว่า งบประมาณในการบริหารจัดการเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดทิศทาง นโยบาย และการดำเนินการวางแผน ภาครัฐและเอกชน ควรประสานความร่วมมือและเข้ามามีบทบาทในการผลักดันต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเหมาะสม และยังสอดคล้องกับ นาย มิตรประชา กาฬหวั้า ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า (การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 กันยายน 2559) กล่าวว่า “สำนักงานท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีได้ยกให้ศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัดสระบุรี”

กิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวพบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบมากที่สุดคือ กิจกรรมการกางเต็นท์/ เข้าค่าย กิจกรรมการเดินที่ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาก เนื่องจากภายในศูนย์มีบรรยากาศสงบ อากาศที่เย็นสบายมีต้นไม้รอบล้อม มีทิวทัศน์ที่สวยงาม

มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่บริเวณโดยรอบ สามารถสัมผัสได้ถึงธรรมชาติ ทำให้เพลินพักผ่อน กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจน้อยคือการศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์ เนื่องจากภายในศูนย์ฯ อาจไม่ได้เน้นในเรื่องศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์ จึงทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์ให้ความสนใจเป็นจำนวนน้อย ควรมีการส่งเสริมด้านกิจกรรมให้แก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมภายในศูนย์ฯ นั้นมีค่อนข้างน้อย เพราะขาดเจ้าหน้าที่ด้านสหนาการ ประกอบกับนักท่องเที่ยวบางราย ไม่ทราบถึงข้อมูลกิจกรรม หรือเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้รับความสนใจเท่าใดนัก ทางศูนย์ควรจัดกิจกรรมที่เกิดความประทับใจหรือกระตุ้นความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมดนตรีในสวน หรือกิจกรรมแนวผจญภัย

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะต่อศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ดังนี้

5.3.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนต่อธรรมชาติและทำให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ให้รู้สึกห่วงแหนในธรรมชาติมีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติและระบบนิเวศเตรียมพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ ให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ได้ขีดความสามารถของธรรมชาติที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ รวมทั้งมีการรักษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว

5.3.2 ด้านการคมนาคมและสาธารณูปโภค ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมเส้นทางท่องเที่ยวภายในศูนย์ฯ ให้สะดวกต่อการท่องเที่ยว และจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจน และข้อปฏิบัติหรือป้ายแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในศูนย์ฯ ให้ชัดเจน เข้าใจง่าย

5.3.3 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมโดยสามารถนำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเพิ่มกิจกรรม นำมาพิจารณาได้ โดยกิจกรรมที่นำมาเพิ่มต้องไม่เป็นการทำลายธรรมชาติ และอยู่พื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์

5.3.4 ด้านการส่งเสริมสินค้าของชุมชนควรมีการจัดทำร้านขายสินค้าของชาวบ้าน ให้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีรายได้ หรือสามารถขอความร่วมมือของผู้ประกอบการในการเป็นตัวกลางการวางขายสินค้าให้แก่นักท่องเที่ยว

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จังหวัดอื่น วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการบริการศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.4.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ชอบทำมากที่สุดคือกิจกรรมการกางเต็นท์พักแรมและการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศ ดังนั้น จึงควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพในเรื่องการเดินป่าศึกษาธรรมชาติและกางเต็นท์พักแรมของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เพื่อศึกษาว่านักท่องเที่ยวพบปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างหรือมีความต้องการให้ศูนย์ฯ ปรับปรุงเรื่องใดในเชิงลึก เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขในกิจกรรมดังกล่าวซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดหลักของศูนย์ฯ สำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างตรงจุดมากขึ้น

5.4.3 โดยปกตินักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวที่ศูนย์ฯ เป็นจำนวนมากเฉพาะช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูหนาว จึงควรศึกษาวิจัยว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง ในการที่จะสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยว มาเที่ยวที่ศูนย์ฯ ในช่วงเดือนอื่นที่ไม่ใช่ฤดูหนาวให้มากขึ้น

5.4.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการร้านค้าต่าง ๆ รอบบริเวณศูนย์ฯ รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของศูนย์ฯ ยังไม่เกิดขึ้น จึงควรศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผู้ประกอบการ รวมถึงหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น จังหวัดสระบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมทางหลวง กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นแหล่งการท่องเที่ยวต้นแบบของจังหวัดสระบุรี ไม่ใช่เป็นเพียงการดำเนินการตามลำพังดังเช่นในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- กมลรัฐ อินทรทัศน์. (2553). *การเลือกใช้สื่อเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัญญา ศิริสกุล, ขนบพันธุ์ เอี่ยมโอภาส, สายพิณ คมวารตกุล และเจริญศักดิ์ อึ้งเจริญ. (2552). *หลักการประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2539). *ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นจาก <http://guru.sanook.com/1201>.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโฮมสเตย์*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จิตรารณณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. (2550). *ยุทธวิธีประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2551). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. สืบค้นจาก <https://touristbehaviour.wordpress.com>.
- ฐาตินี พงษ์รูป. (2550). *การศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการจำแนกเขตการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติ กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติที่มีศักยภาพสูง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดรชชนิ เอมพันธ์ และสุรเชษฐ์ เชษฐมาส. (2545). *ความสำคัญของแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ดวงหทัย คชเสณี. (2549). *ความขัดแย้งระหว่างงานกับครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตของคู่สมรสที่ทำงานในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ด้อย ชุมสาย, ม.ล. (2527). *ปฐมบทแห่งวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงรัตน์ ชวงค์. (2553). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวของเกาะคอเขา จังหวัดพังงา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ทวีพล ไชยพงศ์. (2557). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยจักรยาน ณ วนอุทยานน้ำตกเขาอีโต้ จังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทศพล เดชชะ. (2553). *ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว การรับรู้ต่อการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนาภา ช่วยแก้ว. (2552). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมอำเภอเมืองจังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ธัญญลักษณ์ ศิริวรรณางกุล. (2555). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธัญญา นวลละออง. (2547). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรวิมล เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- นภลัย มีลา และฉกาจ ราชบุรี. (2552). *รายงานวิจัยเรื่องการศึกษาคุณภาพความเป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษานักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- นิตา ชัชกุล. (2557). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิตา สังฆะมณี. (2557). *แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านรูปแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญเลิศ จิตตั้งพัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งพัฒนา และเพ็ญศิริ ศรีคำภา. (2557). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ประกายดาว สารีบุตร. (2551). *การประชาสัมพันธ์*. สืบค้นจาก <http://www.tdc.thailis.or.th>.
- ประชิต สุกณะพัฒน์, อุดม เขยทิวังค์ และวิมล วิโรจน์พันธ์. (2554). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- แผนที่จังหวัดสระบุรี. (2559). สืบค้นจาก <http://www.novabizz.com/Map/img/map-34-Saraburi>.
- พิชชาภา ศุภวัฒน์กุล. (2558). *ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: เทรนด์มาแรงแห่งอาเซียน*. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/iBizChannel/ViewNews.aspx?NewsID=9580000068319>.
- ยุพดี เสตพรธณ. (2548). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย*. กรุงเทพฯ: พิธีกรรมการพิมพ์.
- รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์. (2558). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วรรณมา วงษ์วานิช. (2546). *ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิมล จีโรจพันธุ์, ประชิต สกฤษพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์. (2548). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ศิริอร บุญโร. (2551). *แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิวาภรณ์ สวัสดิชัย. (2555). *รูปแบบที่เหมาะสมของการพักค้างแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2538). *โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีภาคใต้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2557). *รายงานสรุปผลปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557*. สืบค้นจาก <http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.
- ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า. (2558). สืบค้นจาก <http://www.saraburi.dnp.go.th/เจ็ดคด-.html>.
- สมัครสมร รักดีเทวา. (2556). *การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร* [เอกสารการสอน]. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (ม.ป.ป.). *รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นจาก <http://www.kanchanapisek.or.th>.
- สมชัย เบญจขย. (2554). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นจาก <http://www.dnp.go.th/fca16/file/96qfwxab5harkte.doc>.
- สุพานี สฤกษ์วานิช. (2556). *การฝึกอบรมและพัฒนาเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ เชษฐมาส. (2546). *อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์* [เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักการจัดการอุทยานแห่งชาติ สำหรับหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ]. กรุงเทพฯ: สำนักอุทยานกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช.
- อภิชาต พุกสวัสดิ์. (2556). *การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรวลัษณ์ภัทร เลิศศิริฤทธิง. (2550). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเชียงใหม่ในทิวเขาฟารี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- McGuffin, D. (2003). *Describe the main elements of ecotourism*. Retrieved from <http://www.ehow.com>.
- The International Ecotourism Society (TIES). (1993). *What are the elements of ecotourism*. Retrieved from <http://www.ecotourism.com>.
- The International Ecotourism Society (TIES). (2015). *What is ecotourism?*. Retrieved from <http://www.ecotourism.org>.

แบบสอบถาม

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าตำบลท่ามะปราง อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี

A Study Guidelines for Jedkod - Pongkonsao Natural study and Ecotourism Center
Tha Maprang Subdistrict, Kengkoi District, Saraburi Province

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรีเป็นส่วนหนึ่งของการทำ วิทยานิพนธ์ หลักสูตรการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 การรับรู้ข่าวสารด้านการประชาสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 กิจกรรมส่งเสริมท่องเที่ยว

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ในครั้งนี้ตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จากท่านทั้งหมดจะเป็นความลับ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาโดยภาพรวมเท่านั้น

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาว นุชนารถ จันทร์แรม

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเขียนคำตอบที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านมากที่สุด

1. เพศ

- 1) ชาย   2) หญิง

2. อายุ

- 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 ปี   2) 21 - 30 ปี   3) 31 - 40 ปี
 4) 41 - 50 ปี   5) 51 - 60 ปี   6) 60 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

- 1) โสด   2) สมรส   3) หม้าย/ หย่าร้าง   4) แยกกันอยู่

4. ภูมิลำเนา

- 1) กรุงเทพมหานคร/ ปริมณฑล   2) ภาคกลาง
 3) ภาคตะวันออก   4) ภาคเหนือ
 5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ   6) ภาคใต้
 7) ต่างประเทศ โปรดระบุประเทศ.....

5. ระดับการศึกษา

- 1) ประถมศึกษา   2) มัธยมศึกษาตอนต้น
 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.   4) อนุปริญญา/ ปวส.
 5) ปริญญาตรี   6) สูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพ

- 1) นักเรียน/ นักศึกษา   2) ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3) ลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน   4) ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
 5) อื่น ๆ โปรดระบุ .....

7. รายได้เฉลี่ย

- 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท   2) 15,001-30,000 บาท
 3) 30,001 -45,000 บาท   4) 45,001-60,000 บาท
 5) มากกว่า 60,001 บาท   ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเขียนคำตอบที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านมากที่สุด

1. ความถี่ที่ท่านเคยเดินทางไปท่องเที่ยวที่ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – ไปก่อนแล้ว

☐ 1) ไม่เคย	☐ 2) 1-3 ครั้ง	☐ 3) 3-5 ครั้ง	☐ 4) 5 ครั้งขึ้นไป
------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---
2. จุดประสงค์หลักที่สำคัญ ที่ทำให้ท่านเดินทางไปท่องเที่ยวที่ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – ไปก่อนแล้ว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	☐ 2) ประชุมสัมมนา
☐ 3) ศึกษาข้อมูลของระบบนิเวศ	☐ 4) ท่องเที่ยวยังสถานที่ ที่ไม่เคยสัมผัสมาก่อน
☐ 5) เข้าค่ายกิจกรรม	☐ 6) อื่นๆ โปรดระบุ.....
3. รูปแบบในการเดินทางท่องเที่ยวของท่านในครั้งนี้

☐ 1) เดินทางท่องเที่ยวตามลำพัง
☐ 2) เดินทางท่องเที่ยวพร้อมคูรัก
☐ 3) เดินทางท่องเที่ยวพร้อมครอบครัว
☐ 4) เดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับคณะที่ทำงาน/ องค์กร/ สถาบันที่สังกัด
☐ 5) เดินทางมากับบริษัททัวร์
☐ 6) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
4. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวของท่านในครั้งนี้โดยยานพาหนะชนิดใด

☐ 1) รถยนต์ส่วนตัว	☐ 2) รถโดยสารสาธารณะ	☐ 3) รถเช่า
☐ 4) รถจักรยานยนต์	☐ 5) รถจักรยาน	
5. ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการเดินทางของท่านในครั้งนี้ต่อ 1 ท่าน

☐ 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 1,000 บาท	☐ 2) 1,001- 2,000 บาท
☐ 3) 2,001 - 3,000 บาท	☐ 4) 3,001 - 4,000 บาท
☐ 5) 4,001 - 5,000 บาท	☐ 6) มากกว่า 5,000 บาท ขึ้นไป
6. รูปแบบการเดินทางและพักค้างแรมที่ท่านต้องการในการท่องเที่ยวในครั้งนี้

☐ 1) ไม่พัก	☐ 2) พักโดยกางเต็นท์	☐ 3) พักโดยบ้านพักภายในศูนย์ฯ
☐ 4) พักโดยโรงแรม		
7. ช่วงเดือนใดที่ท่านประสงค์จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด – ไปก่อนแล้วมากที่สุด (ตอบได้เพียง 1 ข้อ)

☐ 1) มกราคม	☐ 2) กุมภาพันธ์	☐ 3) มีนาคม	☐ 4) เมษายน
☐ 5) พฤษภาคม	☐ 6) มิถุนายน	☐ 7) กรกฎาคม	☐ 8) สิงหาคม
☐ 9) กันยายน	☐ 10) ตุลาคม	☐ 11) พฤศจิกายน	☐ 12) ธันวาคม

8. ท่านวางแผนการรับประทานอาหารในการท่องเที่ยวที่ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เจ็ดคด – ไปก่อนแล้ว ในครั้งนี้ โดยรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) นำอาหารมารับประทานเอง   2) นำวัตถุดิบมาประกอบอาหารเอง
 3) รับประทานอาหารที่ร้านอาหาร   4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

9. หากมีโอกาสในอนาคตท่านจะกลับไปท่องเที่ยวที่ ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เจ็ดคด – ไปก่อนแล้ว อีกหรือไม่ เพราะเหตุใด

- 1) กลับไปอีก เพราะเหตุใด โปรดระบุ.....
 2) ไม่กลับไปอีก เพราะเหตุใด โปรดระบุ .....

10. ท่านจะแนะนำคนที่รู้จัก ให้มาท่องเที่ยวที่ ศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เจ็ดคด – ไปก่อนแล้ว หรือไม่

- 1) แนะนำ เพราะเหตุใด โปรดระบุ.....
 2) ไม่แนะนำ เพราะเหตุใด โปรดระบุ.....

11. การแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคของศูนย์ศึกษารวมชาติและท่องเที่ยว

เชิงนิเวศเจ็ดคด – ไปก่อนแล้ว

สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	ระดับความคิดเห็น					ไม่ได้ใช้ บริการ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1. ความสะอาดสบายของบ้านพักภายในศูนย์ฯ						
2. ความสะอาดของห้องน้ำ						
3. ระบบไฟฟ้า						
4. ระบบน้ำประปา						
5. ที่จอดรถ						
6. ความสะดวกของการเดินทาง						
7. ความปลอดภัยของสถานที่						
8. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร เช่น สัญญาณ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น						
9. เส้นทางท่องเที่ยวภายในศูนย์						
10. อธิยาศัยของเจ้าหน้าที่						
11. การคมนาคมสะดวกต่อการเดินทาง						
12. พื้นที่กางเต็นท์						

สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภค	ระดับความคิดเห็น					ไม่ได้ใช้ บริการ
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
13. การดูแลของเจ้าหน้าที่						
14. กิจกรรมภายในศูนย์						
15. ความสะอาดของสถานที่						
16. เส้นทางปั่นจักรยาน						
17. ความพร้อมของจักรยานที่ให้เช่า						
18. ป้ายบอกทางอ่านแล้วเข้าใจง่าย						

ส่วนที่ 4 กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หรือเขียนคำตอบที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านมากที่สุด

1. ท่านมีความสนใจ หรือชอบทำกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใดของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า จงเรียงอันดับ 1 – 6 โดยเรียงลำดับให้ 1 คือ กิจกรรมที่ท่านชอบมากที่สุด และ 6 คือกิจกรรมที่ท่านชอบน้อยที่สุด

- 1) เดินป่าศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศ
- 2) ดูนก ส่องสัตว์
- 3) ชมน้ำตก
- 4) ปั่นจักรยาน
- 5) ศึกษาท้องฟ้าด้านดาราศาสตร์
- 6) กางเต็นท์/ เข้าค่าย
- 7) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. การแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมภายในพื้นที่ศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด- โป่งก้อนเส้า

กิจกรรม	ระดับความประทับใจต่อกิจกรรม				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. เดินป่าศึกษาระบบนิเวศและระบบนิเวศ					
2. ดูนก ส่องสัตว์					
3. ชมน้ำตก					
4. ปั่นจักรยาน					
5. ศึกษาท้องฟ้าดาราศาสตร์					
6. กางเต็นท์/ เข้าค่าย					
7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....					

3. ท่านต้องการให้มีการเพิ่มกิจกรรม เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ ศูนย์ศึกษาระบบนิเวศและ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้าในรูปแบบกิจกรรมใด โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/ แสดงความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี
3. เพื่อศึกษากลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศเจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
เจ็ดคด - โป่งก้อนเส้า ตำบล ท่ามะปราง อำเภอ แก่งคอย จังหวัด สระบุรี

ชื่อ-สกุล.....

ตำแหน่งในหน่วยงานของท่าน.....

1. ในขณะนี้ท่านมีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯอย่างไรบ้าง
2. ในอนาคตท่านวางแผนที่จะทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯอย่างไรบ้าง
3. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารท่านคิดว่าถ้าศูนย์ฯ จะทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรเพิ่มกิจกรรมหรือดำเนินการด้านต่างๆ อย่างไรบ้าง
4. ท่านมีแนวทางอย่างไรในการดูแลรักษาธรรมชาติไม่ให้เกิดผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาอย่างไร
5. ท่านได้มีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯอย่างไรบ้าง
6. ท่านมีการประชุมหารือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร เช่นอบต. ผู้ประกอบการชาวบ้าน ฯลฯ
7. ท่านคิดว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด ที่ขัดขวางต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ บ้าง
8. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารท่านอยากเสนอแนะ ความคิดเห็นอะไรบ้างต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของ ศูนย์ฯ
9. ทางหน่วยงานราชการ หรือทางหน่วยงานของท่านมีการจัดสรรงบประมาณการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ศูนย์ฯ หรือไม่ หรือมีการสนับสนุนอย่างไรบ้าง

แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ชื่อ -สกุล.....ประเภทธุรกิจ.....
 ระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจนี้.....

1) เพศ 2) อายุ 3) ภูมิลำเนา 4) การศึกษา 5) อาชีพ 6) รายได้

1. ท่านเป็นผู้ประกอบการประเภทใด
2. ระยะเวลาที่ท่านประกอบธุรกิจประเภทนี้
3. ช่วงระยะเวลาใดที่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก
4. ท่านมีส่วนในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของศูนย์ฯ ได้หรือไม่ อย่างไร
5. ท่านได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของศูนย์ฯหรือไม่
6. ท่านมีแนวความคิดที่จะร่วมกลุ่มของผู้ประกอบการด้วยกันหรือไม่ อย่างไร
7. ท่านมีการหารือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เช่น อบต. ผู้ประกอบการ ชาวบ้านฯลฯ
9. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ประกอบการท่านมีข้อเสนอแนะ ต่อศูนย์ฯ อย่างไรบ้าง

ประวัติเจ้าของผลงาน

ชื่อ - นามสกุล

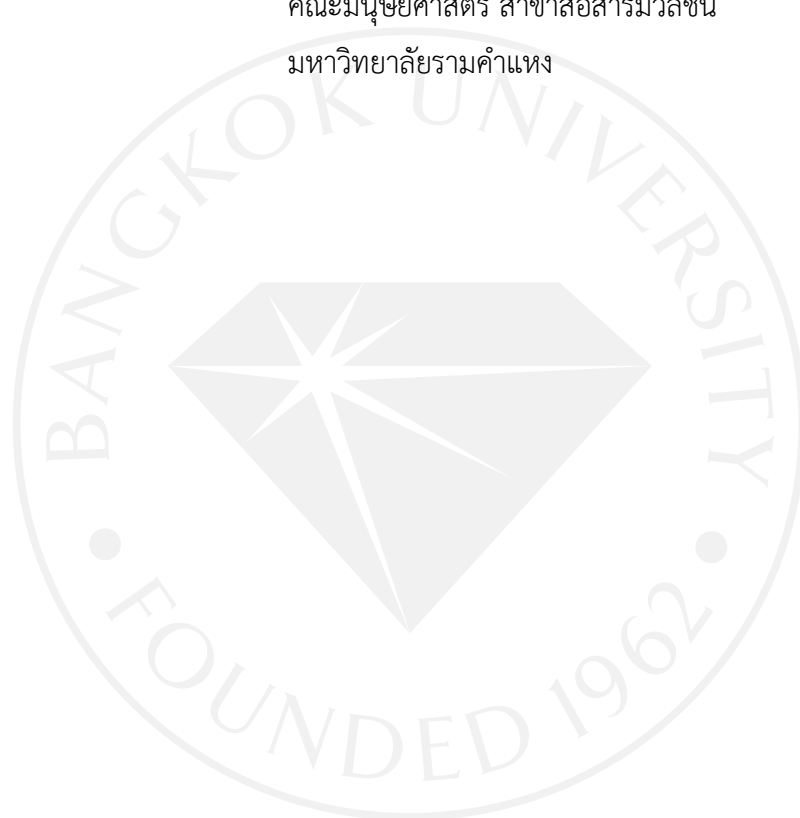
นุชนารถ จันทร์แรม

อีเมล

nootchanad1992@gmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
คณะมนุษยศาสตร์ สาขาสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 29 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) น.ช. นพรัตน์ ชนตรี เวช อยู่บ้านเลขที่ 19
ซอย พระราม 4 ถนน บางไผ่ ตำบล/แขวง บางไผ่
อำเภอ/เขต คลองเตย จังหวัด กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10510
เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7560500220
ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
คณะ มนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย
กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/
วิทยานิพนธ์หัวข้อ บทวิเคราะห์แนวโน้มการก่อตัวของจิตเวชในองค์กรของชุมชนศึกษาวิจัยภาค
และก่อตัวเชิงจิตเวชตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน สาขา ศึกษาศาสตร์
วิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
(ต่อไปนี้เรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มี
กำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่
ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้
สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการ
กระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับ
บุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ
เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณา
ได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหาย
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญานี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญานี้โดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ..........ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(พงษ์พรก จันทน์รัมย์)

ลงชื่อ..........ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อัญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ..........พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลีมล่าววัลย์)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ..........พยาน
(ดร.ดวงธิดา นันทาภีรัตน์)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร